

శ్రీసత్యనారాయణ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

రాజమహేంద్రవరము.

ద్వితీయ కూర్పు.

విన్నపము

—)•(—

ఆర్యులారా!

ఈ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వకందార్థములకు అర్థమును యితక్రితము చాలమంది వ్రాసియున్నారు. ఇది ఉపనిషత్సమ్మతంబయిన గ్రంథ రాజము. దీనిని వేదాంతాపేక్షులు పెక్కురు చదువుచుందురు. దీనిలో ముద్రణనోషములు పెక్కులుండెను. వారివారి మనోభీష్టముల రీత్యా మార్చియుండిరి. సదరు తాత్పర్యములైనను గురూపదేశము నొందనివారి కగమ్యగోచరములుగా నుండెను.

ఇందు పద్యములందలి తప్పులను లక్షణయుక్తముగా సవరించుటకు మిక్కిలి పరిశ్రమ చేయవలసి వచ్చుటచేత, ఇది భాషాసంబంధమయినదిగాక, బోధ సంబంధమయిన దగుటచే, పద్యముల సవరింపక నా నేర్చినకొలది తాత్పర్యమును, విశేషార్థములును వ్రాసితిని—ఇది మాముఠ జన పయోగమైన గ్రంథరాజము. కావున దీనిని పఠించి ధన్యులు కండని ప్రార్థించుచుంటిని. ఇందలి నాపొరపాట్లను ప్రాజ్ఞులెఱిగింతురేని వందనములతో నందుకొని తృతీయ ముద్రణమునందు సవరింతునని వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించుచుంటిని.

ప్రథమ ముద్రణమువలెనే యీద్వితీయ ప్రచురణమును నాదరింపగలందులకు వారకలోకమును ప్రార్థించుచుంటిని.

బహుధాన్య సః||
మూగశిర బ 3 సోమనాగము.
10—12—1938

సుజనవిధేయుఁడు,
నేమనూరి గంగాధర

శ్రీరస్తు.

విషయ సూచిక.

విషయములు—కందార్థములసంఖ్య.

అవతారిక గ్రంథమును విచుడని వేషకొనుట, గ్రంథము యొక్క
మహిమ, ఎవరి కీగ్రంథము చేయబడెను. ప్రపంచము యొక్క
కల్లనుదెల్పుట. 1, 2, 3, 7.

ఎందుకొరకీ గ్రంథముచుజేయబడెను. ఈగ్రంథము దేనిని దెలియ
జేయును. 4, 6, 211.

గురుస్తుతి. 5, 8.

తప్పులుదిద్ది, ఒప్పులుగ్రహింప నార్యులను వేషకొనుట. 10, 15, 17.
వ్యాకరణ సంబంధ తప్పులున్న వనుట. 11.

ఛందశాస్త్రము నెఱుంగకే దీనిని వ్రాసినందులకు కారణము 12
పునరుక్తిదోషమునకు సమాధానము. 13.

తెలుఁగుకవిత్వమని గౌరవింపకుండుటకు కారణము. 14.

సజ్జన దుర్జన భేదము. 18, 248, 269, 272, 275, 276.

ఆగామి కథచుదెలుపుట. 19.

గురుశిష్య సంవాద మేర్పరచుట. 20.

గ్రంథమును పెంచినందులకు కారణము. 21.

శిష్యుఁడు గురుని శరణు జొచ్చుట. 22.

శిష్యునకు బాగుగా చెప్పెదనని గురువువాగ్దానము. 23, 29.

సాధనములక్కఱలేదనియు, పరిపూర్ణబోధమే గొప్పదనియు, దానినే
బోధింతునని గురువు చెప్పుట. 24.

శిష్యుఁడు గురుని పరిపూర్ణమెఱుకల విధముచు యెఱుకను విడచి
మార్గమును చెప్పు మచుట. 25

గురువు శిష్యునకు పరిపూర్ణమును తరువాత యెఱుకను చెప్పి నా

కను నిడివించె

శిష్యుఁడు గురుని పొగడుట. 27, 28.

పరిపూర్ణ యోగులను గురించి చెప్పుట. 30.

ఉపదేశమునకై శిష్యుడు ప్రార్థించుట 31.

పరిపూర్ణముయొక్క వివరము. 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41.

42, 43, 44, 45, 55, 63, 64, 71, 77, 78, 103, 137, 138, 139

142, 147, 163, 188, 189.

యోగుల యొక్క-వివరము. 38, 40, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52.

55, 56, 57, 62, 63, 65, 71, 74, 76, 79, 104, 105, 106,

113, 132, 140, 143, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 156,

159, 161, 162, 163, 164, 169, 170, 172, 177, 181, 187, 189.

నిర్గుణుఁడెవ్వడు. 45.

ఎఱుక పరిపూర్ణమును తెలిసికొన వలయుననుట. 52, 58,

పరిపూర్ణమును చూచినంతనే యెఱుక తనంతతానే పోవును. 53, 54,

58, 60, 69, 70, 72, 73, 74, 92, 93, 96, 97, 101, 105,

126, 135, 145, 167, 173, 174, 182, 200.

ఎఱుకను సజ్జాప జేయుము. 57, 62, 86, 87, 88, 91, 94, 98, 99, 104.

ఎఱుకను విడిచి పరిపూర్ణమును తెలియుట మంచిమార్గము. 59.

ఎఱుకపోయిన తరువాత యెఱుగన దేమియు లేదు. 60, 90, 95,

172, 177.

గురువే యెఱుకను పోగొట్టగలవాఁడు. 66, 101, 102, 134, 141

159, 163, 164, 168, 180, 191, 192, 206, 207, 208, 209,

210, 217, 222

సత్యమైన పరిపూర్ణమున, అసత్యమైన యెఱుక యెఱుకలిగెననుటకు

సమాధానము. 67, 68,

లోకమ నకు కారణమేమి యనుట. 76.

ఆకాశముయొక్క వివరము. 82

చంచలాత్ము లెఱుకయున్నదనియు మఱొకప్పుడు లేదనియు చెప్పుదురు. 83.

ఎఱుక లేదని నిరూపించుట. 79, 84, 87, 88, 89, 92, 93, 94.

పరిపూర్ణ మెఱుకల సంబాధము. 86, 89, 98, 99, 128.

సంసార మసత్యమనుట. 85, 106, 123, 132, 135, 126, 144, 176, 190, 191.

ఎఱుకచే పరిపూర్ణమెఱుగుట. 95, 150, 154, 155, 156, 160.

సంకల్ప స్వరూపము. 100.

ఇతరమతములు వలదు, పరిపూర్ణబోధయే శ్రేష్ఠమైనది. 107, 108, 109, 110, 128, 202.

పరిపూర్ణమును చూచుము. 111, 123, 124, 131, 136, 137, 138, 144, 145.

ఇష్టమైనచో నీవీబోధను గ్రహింపుము. 112.

లోకులగూటలను వివకుము. 115, 116, 117, 118, 119, 120, 123, 125, 126, 127, 213.

మాయయొక్క చిత్రము. 121

పరిపూర్ణములో ప్రపంచాదులులేవు. 123.

అజ్ఞానులు పరిపూర్ణముయొక్క సత్యమును తెలియజాలరు. 130.

నేననునది యేది 131.

శుశ్రూష ఫలము 133.

పరిపూర్ణ మెఱుకను తెలియలేదు. 146.

నేను అనునది నిజముకాదు. 157.

పరిపూర్ణము నెఱిగినపిదప మెఱుకలోని సమానతములు కలుగజేయును. 167, 171, 183, 188, 202.

విషయములు-కందార్థములసంఖ్య.

- ఎఱుకను విడువని వారిన్నే హము వలదు. 166
పరిపూర్ణము తెలిసినపిమ్మట యెఱుకను గ్రహింపరు 177, 185, 186
ఎఱుకను విడిచి పరిపూర్ణమును గ్రహింపుము 183, 192, 198.
గురుబోధ. 184, 203, 153,
దుర్జనులకీ బోధ బోధింపకుము. 189, 281.
ఎఱుకను విడిచిన వారలెట్లుండును 193, 194, 195, 196, 197, 246
బోధను మఱువకుము. 199.
పరిపూర్ణబోధ మొదట వలదనినపిదప కావలయునను వారివిధము 201.
పరిపూర్ణమును బోధించు పుస్తకములను వినుము, చదువుము. 203,
204, 205,
చెడ్డసంగతి విచువుము. 214, 215, 216.
సద్గురులక్షణము. 218, 226, 270.
మంత్రములు వాటి లక్షణము. 219, 220, 221.
గురుడు కర్తవ్యము. 223, 224.
శిష్యుని దృష్టాంతమును జూపుచునుట. 225.
ఎవరు గురువులు కారు. 226, 235.
గురుశుశ్రూషా విధానము. 227, 228, 229, 230, 231, 232, 237.
238, 239, 240.
అహంకారులు సరియైన శిష్యులుకారు. 233, 234.
గురునిద కూడదు. 235.
పరిపూర్ణబోధయొక్క ఎక్కువ. 242
గురుశిష్యులెట్లుండ వలయును, 243, 244, 245, 250, 267.
శిష్యుడు గురువునకు దూరముగా నుండవలయును. 247, 257.
గురుశుశ్రూషలు చేయుము. 249, 258.
పరిపూర్ణమునందు వింతలులేవను వారిబ్రతును 250.

తనసూరిసాధువుయందు భక్తియుండదు. 252

పరిపూర్ణులకే మర్కము తెలియును. 254, 255, 268, 271, 301.

ఆశ్రయించినందులకీబోధ తెల్పితిమి గురువచుట 257, 266, 283, 284.

గురుశిష్యులొకరినొకరు మరువరాదు. 259, 262.

నీకెవ్వరు యీబోధచెప్పును. 260.

ఎరుకమార్గములు. 261.

పెద్దలను నిందింపకుము. 263.

పెత్తనము వద్దు. 264.

శిష్యుడడుగక యేగురుడుపదేశము చేయును. 267.

చెడ్డవారికి జ్ఞానము కలుగనేరదు. 273.

దుష్టులు యీగ్రంథమునందు తప్పులేవెదకు చుందురు. 274.

శిష్యుడు గురునితో యెఱుక వదలినదని చెప్పుట. 276, 278, 279,

295, 296, 297.

గురువు తిరిగి మరల బోధించుట. 280, 285, 286, 287, 288, 289,

290, 291, 292, 293, 294,

నీవునాకు సరియైన శిష్యుడవని చెప్పుట. 281.

శిష్యుని ఎన్నెన్నో బాధలం బెట్టినని గురుడు చెప్పుట. 282.

కృష్ణదాసువారి నిశ్చయము. 298.

కృష్ణదాసువారి వంశవర్ధన. 299.

దేశాటనము చేసినని కృష్ణదాసువారు చెప్పుట, 300.

ఫలశ్రుతి. 302.

విషయసూచిక సంపూర్ణము.

శీ. ఓ. ఓ.

ఓ ర స్తు

ఓ బ్రహ్మజ్ఞాక్షభూతేశేభ్యోనమః

అస్మిన్ బృంద పాదారవిందాభ్యాంమనః

ఓ

శ్రీ శుద్ధ నిర్గుణ తత్త్వ కంధార్థములు.

శ్లోకములు

తాత్పర్య విశేషార్థసహితము.

— —

కంధార్థము: — జరులార! జనన మరణము

లను దొలగందోయఁజాలులక్షణయుతమై

విను వారికిఁ గనువారికిఁ

దనలావెరిగించుదీనిఁ దప్పకవింటే! అప్పుడె వార లెప్పు
డుగంటే! గనుక పవబుద్ధియుతే! వినుడు, చదివెద మీకె! కనుఁగొన
మనసైతె, కనుఁడి పుస్తకముత! తప్పకవింటే! అప్పుడె వారలెప్పుడు
గంటే!

తా. బ్రహ్మజ్ఞులారా! చాప్రపుట్టుకలను లేకుండ జేయుటకు
లక్షణయుక్తమైన, యాగ్రంథరాజము, వినువారికిని, చదివిన వారికిని
తన మహాశ్యమును జూపించును. ఆత్మస్వరూపమును నెఱిగించు నీగ్రం
థాంశములను చదువుడు, లేక దీనిని వినవలయునని కోరికయున్నచో
ఆలకాపుష్పము చదివెదను. ఈగ్రంథము నంతయు పఠశీలింపఁగోరెద
దని సావధానముగా విన్నవించుచున్నాము.

అనునది యీ గ్రంథమునకు సున్న = విర్గలక్షణము, నిర్గుణ = గుణములేని,
అనగా శుద్ధ నిర్గుణమునకు తత్త్వ = మధార్థమును [స్వరూపమును]
పేర్కొని, దీనిని బ్రహ్మజ్ఞులారా మధార్థములనే పద్యములు.

శ్లో॥ భ్రమేణాహంభ్రమేణత్వం । భ్రమణో పానకంమనః

భ్రమేణేశ్వర భావత్వం । భ్రమమూలం మిదం జగత్ ॥

అనునట్లు భ్రమణో జిక్కియుంకిన ప్రపంచము దబ్బర. ఆప్రపంచము ఎఱుక. ఆఎఱుకయే పదునాల్గు భువనములు. అదిగో త్రిమూర్తులు అకార ఉకార మకార ప్రణవమదియే అవి లేనిదే పరిపూర్ణము, పరమపదము, పరమానందము, నిరాలంబనమా, అతీతము అచలము, అనబడును. ఇది సర్వకాలములందు సర్వవస్తువులందు చలింపక, కదలక, మెదలక, తగుగక, పెరుగక నిండియున్నది. ఈపరిపూర్ణమే, నిర్వికల్పము, నిష్కళంకము. నిరావయము, నిష్ప్రపంచము. నిరాహ్వయము, నిరాకారము, అవాఙ్మాన సగోచరము, అచలానంద బ్రహ్మము. నిర్గుణపరంజ్యోతి స్వరూపమే బ్రహ్మము “భావాభావా తీగ బ్రహ్మ” అని యున్నది—అన్ని మార్గములలోను యిది శ్రేష్ఠమైనదని పెద్దలు జక్కాగీతురు—

క॥ వినవలెఁ గనవలె నంచును,

మనమందునఁ గోర్కెగల్గు మనులె పురుషి

వినఁజేసెదఁ గనఁజేసెద,

ఘనమగు నీబోధవినఁగఁ గననొల్లనట్టి వారు చనుడు, తోచిన త్రోవబట్టి॥ తినుమంట పులి “వల్లదని” లోకులనవిరికిఁ గనుక నిది వినవలెనని, నోరాడదు వినఁగ॥ గననొల్లనట్టివారు చనుడు తోచిన త్రోవబట్టి. ॥

తా. ఈఅచలబోధన చదువవలయునని నాగి, యున్నవాగ్ చదువుడు. వినవలయునని కోరికయున్నవారే వినుడు, అట్లు వానిలను చదువునట్లును, వినునట్లును జేసెనను, దీనిని విచుటగు, చదువవలెనని, తిలకినవారు వారివారి యష్టమువచ్చిన మార్గమునగే ॥

వచ్చును. పులివద్దకేగి నన్నుఁ దినుమని చెప్పినను అది భుజింపడను
లోకోక్తివలె, ఇష్టములేనివారిని వినుడనియు, చదువుడనియు వేడి
నను యిష్టపడరు. కావునయట్టివారిని బ్రతిమాలుటకు నానోరాడదు.

కం॥ నను మిము నేగని, పుస్తక

మును జేసితి, దీని మీరు ముదమున వినుడి

యనుటయు, మిము నను మీరలు

గనుఁగొని విచుపించుమనుటకలయట్టిమాట॥బోధనుమేలు,
గనలేదెచ్చట॥ఘనులార యిటువాటి కలనుముచ్చటలాడి గనుఁగొని
మీరు మేల్కొని మేల్కొల్పుడునున్న॥ గలయట్టి॥ 3

తా. ఓ మానవులారా! “నన్నును మిమ్ములను నేనుజూచియే
ఈపుస్తకమును రచించితిని. మీరు దీనిని సంతోషముతోవినుడు”
అని నేను మిమ్ములను బ్రతిమాలుటగాని, మీరునన్ను “ఈగ్రంథ
మును చదివి వినుపించు” మనుటయుగాని; కలలోనిమాటగుమా!
ఇదిస్వప్నములోచేరినది. ఇట్టిస్వప్నములోనే మనము ముచ్చటలాడి,
ఈ అచలబోధ నెఱుంగవలయును. మీరు యీకలనుండి మేల్కొని
నన్ను మేల్కొల్పుడు. [కలయనియూరకున్నచో; ఫలములేదు.
బోధచేత మేల్కొన్న వారెచటనులేరు. మన యింద్రియ గోచరమగు
చరా చరవస్తు ప్రపంచమంతయును, వట్టి కల్ల; అని ముగ్యముగా
తెలిసికొనుడు.

౪ శ్లో॥ ఏక ఏవాఽ త్తామస్తవోఽ జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిషు॥

స్తవత్రయవ్యతీతస్య॥ పునర్జన్మచవిద్యతే॥

అవస్థలుమూడు:—1 సుషుప్తి=ఒక్కొక్కరిని, ఇందులో

బుద్ధియొక్క వ్యాపారమేమియు నుండదు 2 స్వప్నము=కల, ఇందులో
బుద్ధికి సబబమైనవి నిజముగాఁగోచును. 3 జాగ్రత్త=మేలుకొనియుం
డుట. ఇందులో నిజము నిజముగా తెలియబడుచు—మిథ్యయును

ప్రపంచమును మనము సత్యమని తలచుచున్నాము. కావున మనము స్వప్నావస్థయందుంటిమని చెప్పుచున్నారు—వినుట కనుట ఇవికల వంటివి. ఇవే పరిపూర్ణభావమందించుటకు మార్గములు. పరిపూర్ణభావ మందిన వెనుక వీటిని విడువ వచ్చును. అట్లుగ్రంథకర్త విడువనిచో మూరలే యుద్ధరింపుడని లోకులను హెచ్చరింపుచున్నాడు.

తాను యట్లు అనుటకు కారణమేమనగా:—తాను పరిపూర్ణ భావమందితినను అహంభావము గల్గినచో; తాను చెడిపోవుదునని వినయము కొఱకు పైవిధముగా పల్కుచున్నాడు.

క॥ ఒరులొరులు నేను నేని,

యొరులను దనుఁ నెన్నఁజెఱుఁగకుండు, బయలులో

నరుడెంచి, తన్నుగాఁగని

పరులను గని లెస్సయేనుబరులని యనుచూ! నెఱిగెడియెఱుకబయలుండఁ గనుచు॥ నిరతము తా నొందునిలువకుండటమనై పరచించితినిదీని వినిన నిల్వదునేను! బరులనియనుచు॥

తా. ఒకరికొకరు నేను నేననెడి భావముచేత, తనకును పరులకును భేదము పాటించునదే యెఱుక. తనకును పరులకును భేదము నెంచనిదే పరిపూర్ణము. తనకు గల వివేకము నెఱిగి, “నేను, పరులు” అని యూహించు యెరుకను నిలువకుండ పారదోలుటకే ఈ గ్రంథమును జేసితిని. దీనిని వినినవారికి ‘నేను’ అను “అహంభావము” ఉండదు.

విశే:—ఈకందార్థము విషయసంబంధమును తెల్పుచున్నది. పైనాల్గు కందార్థములు బంధ చతుష్టయములు, బంధచతుష్టయములనగా 1 అధికారి, 2 విషయము 3 సంబంధము 4 ప్రయోజనము, 1, 2వ పద్యములు అధికారమును 4, 3వ పద్యములు నిలవని సంబంధమును తెల్పుచున్నవి—ఎఱుకయఁగగా ప్రపంచమును 1, 2 భేదము

కము. దీనివలననే పరిపూర్ణము నెఱుగవలయును. పరిపూర్ణమనగా;
పరబ్రహ్మము. దీనిని తెలిసి కొన్నపుడు. ఎఱుకయొక్క అబద్ధము తెలి
యును. అలోకమునందుకొందరు 'అహంబ్రహ్మస్మి' యనుచుందురు. అట్టి
అహంభావమును నశింపజేయుటకై ఈగ్రంథ రాజమునురచియించెను.

క॥ శ్రీమీచు నచల బోధకు

నే మహాసీయుడు చేసియెగఁ జల్లెను నీ

భూమికొ సుజనుల కొఱకా

రాముడగు గురుని శివరామదీక్షితులన్॥ దలఁచి యప్ప
రావు గుణాకతులన్॥ బ్రేమతో బొగడఁజొల్చి భూమినిజ్జగ పరశు! రామ
సీతా రామస్వామికి మ్రొక్కి॥ సివరామ। 5

తా. పూర్వమీ యచల బోధయితే గ్రంథమును, ఈలోకము
నందని సుజనబ్రాహ్మణము కొఱకై యేమహాత్ముఁడు వ్యాపింపఁజేసెనో;
అట్టి శివరామదీక్షితులను స్తుతించి, వారిశిష్యుండైన, అప్పారావు
గారి గుణగణములను బొగడిన బ్రాహ్మణుడైన పరశురామ వంశస్తు
డగు సీతారామస్వామిల వారికి నమస్కరించి, (ఈ గ్రంథమును
రచియించెదను)

క॥ ఎఱుకనుఁ గలలోపల, నే

నరుడెచితి, మీరల్బట్ట లరుదెచితి, నీ

ఎఱుకసన, నేచుమీరలు

నెఱుకతోడను వారమనుచు నెఱిగెడి కొరకు! గ్రంథముఁ
'జీపితి నెఱిగియీవరకు॥ గురుబోధించుచు! మీరు! నరులారచేకొంటె
ఎఱుకను కలహోలి! నెఱిగిన నిల్వదం॥ చెఱిగెడి కొఱకు॥ 6

తా. ఓమానవులారా! నేనును మీరును, యెఱుకయనెడి
స్వప్నమునందే జన్మించితిమి. ఈయెఱుక పోయినయెడల నీసోపాన
మునుచును పోవలయును. కావున యావిషయము మీకు తెలియుటకై

పరిపూర్ణబోధయను యీగ్రంథమును రచించితిని, (దీనివలన యెఱుక యనెడు స్వస్థము నశించును) మీరు దీనిని గురుబోధగా నమ్మినచో యెఱుకయనెడు స్వస్థమునుండి విడుదల జెందుదుము.

విశే:— ఎఱుక ప్రపంచ సంబంధమైనదనియు, దానిని నశింప జేసిన మేలనియు, మనము మేలుపొందుటకే యీగ్రంథమును జేసితి ననియు, ఇది గురుబోధగా నమ్ముడనియు హెచ్చరించు చున్నాడు.

క॥ శ్రీమత్సీతారామ

స్వామి కృపంజెప్పెనయ్య సదసద్రహితం

బేమిపదార్థమే దానిని

నీ మహిఁగందార్థములుగ నిదివినరయ్యా! ఓజలులార! గుటుగానరయ్య॥ వేమారునేమిమ్మువేమటించియసుమ్మ నామిఁదఁ గృపఁజేసి! ననుజదువుమని మీర॥ లిదివినరయ్యా॥ 7

తా. శ్రీమత్సీతారామస్వాములవారి దయవలన, ఏవస్తువు సదసద్రహితంబని పెద్దలు చెప్పుదురో దానినే కందార్థములుగ వ్రాసి తిని. ఓజనులారా! దీనిని వినుడు. నాయందు దయయూచి, నన్ను చదువమని మీరు శ్రద్ధగా వినగలండులకు పలుమారు కొరి ప్రార్థిం చుచుంటిని.

విశే:— సదసద్రహితమనగా=సత్తును, అసత్తునుగాని దగు పరిపూర్ణముయొక్క బోధ. సత్తనగా=ఈశ్వరుఁడు, అసత్తనగా జీవుడు జీవేశ్వరులకు భిన్నమయినది పరిపూర్ణము. దీనినే పరమాత్మ యందురు.

క॥ శివరామదీక్షితుల శి

వ్యవయం డప్పయ్యమంత్రి యతని, సీసువుఁడీ

భువిఁ బరశురామ వంశో,

ద్భవు నీతారామలతని భక్తుఁడ సుమ్మి! తద్బోధప్రయః

క్తుఃకుమ్మి॥ స్తవనీయులగు మీరు! తాహముతోనీకథ వినుడు.

నేగందార్థములచే విసిరితు॥ భక్తుడు కుమ్మి॥

8

తా. శివరామ దీక్షితులకు ప్రియశిష్యుడు, అప్పయ మంత్రి,
(ఈతనినే అప్పారావందురు) అతని శిష్యుండు. పరశురాముని నీతా
రామస్వామి, నేను వీరి శిష్యుడను, అతని అచలబోధనెఱిగి ప్రవర్తిం
చువాడను, పూజనీయులగు మీరీకథ నుత్సాహముతో వినుడు.
నేను దీనిని కందార్థముగా వినిపించెదను.

క॥ మనసిచ్చి వినుడి, యిక్కనొక

మనవిది నాపాలిగురుని మదిలోపల, నే

నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను,

బసిఁజూచుక చేసితిట్టి పద్యముల్విన్ను॥ దప్పొప్పులేర్పడ
దిద్దుడన్న॥ ఘనమతి మంతులు గనుకఁ బ్రార్థించితి! నను మీకటా
క్షేక్షణముల వీక్షింపుచు॥ పద్యముల్విన్ను॥

9

తా. మానవులారా! సావధానచిత్తులై వినుడు. నాగురువర్యు
లను మనస్సునందుంచుకొని; పెద్దల యనుమతిచేత రచించిన
యీకందార్థములయందలి తప్పులను మొప్పులుగా దిద్దుడని బుద్ధిమం
తులగు మిమ్ములను ప్రార్థించుచున్నాను. కావున నన్ను మీకగుణా
కటాక్ష వీక్షణములచే వీక్షించి నామనవి వినుడు.

క॥ విని మీరిది దిద్దుడని

పని వడి ప్రార్థింక నేల పరుసము నినుమే

నను స్వగముఁజేయు నునునె

తనకై తానొను సన్ని ధానమందులై॥ తెల్పుడి మను॥
చూకమిందులై॥ మనవిజేయునీ పాలిమ్మనివేగఁదల్లిని॥ దనకై
జూనిచ్చుచు దయఁజేసి తా॥ సన్ని ధానమందులై॥

10

తా. ఇనుము నున్న బంగారముగా మార్పవని పరుసవేదిని ప్రార్థించుచున్నదా? బిడ్డ పాలిమ్మని తల్లిని వేఁకొనునా? అవి సన్నిధాన మగుదుండుటచే యినుమును బంగారముగా పరుసవేదిచేయును. బిడ్డకు ప్రేమతో తల్లి పాలిచ్చును. అట్లే దీనిని విని మీరుదిగ్గుడని నేను పనిజూని ప్రార్థింపనేల? మీకు తప్పులుదోచినచో మీయంతట మీరే దిద్దుడు.

క॥ అప్పకవీ యాద్యాంధ్రము

లొప్పగు మాఘాదికృతుల నొగింపదివి, కృతికా

దప్పుని కవులకు సమముగఁ

దప్పులు లేకుండఁ జెప్పఁదరమా కృతిన్ | ఊహనుజేసితి,
మఱినేనీకృతిన్॥ గొప్పపక్షులతోటి కొదువ పక్షులుసాలె | యుప్పున
వీధిని నూటాడెటందుకు॥ తరమా కృతిన్॥ 11

తా, ఉత్తమజాతి పక్షులతో సమముగా హీనజాతిపక్షులు, అకాశంబున నెగురలేవుకదా; అట్లే అప్పకవీయము మొదలగు నాంధ్రగ్రంథంబులును, మాఘము మొదలగు సంస్కృత కావ్యములును, చదివిన పండితకవులతో సమముగా, నేను తప్పులు లేకుండ కనిశ్చయము చేయలేను. [కావున కరుణింపుడని గ్రంథకర్త స్వోత్కర్షణను యడంచుకొని పల్కుచున్నాడు.]

క॥ ఛందము లెఱుంగక పద్యము

లెందుకుఁ జేసెదవటంచు నిలవచులన, నే

సందేహింపకఁ జేసితి

నిందునఁ దప్పున్నమీర లివిదిదైదరనుచు | నేఁగిరి
చెవియొగ్గివినుచు॥ సందముగాఁజిత్తు | మంద్విజుతలపోసి |
మీ | మందరఁబెట్టితి॥ నివి దిదైదరనుచు॥ 12

తా. “నీవు ఛందశ్శాస్త్రమును చదువక యీగ్రంథమేల రచించెద” వని యనేకులు నన్ను ప్రశ్నించిరి. నేనాప్రశ్నలకు జడియక నిందున్న తప్పులు మీరు దిద్దెదరనియు, ఆశక్తితో విందురనియు, మనస్సునందునమ్మి యీగ్రంథమునఁజేసి యీకందార్థములు మీముగరబెట్టితిని. నన్ను మన్నించి తప్పులు దిద్దుడు.

క॥ పునరుక్తి గలిగి యుండిన

విని కోపము సేయవలదు వేడుకొని యెదక

వినువారలు దూరార్థముఁ

గనవలె దగ్గఱవటంచుఁ గల్పించినాను! తెలియకగా! దీ గ్రంథములోను॥ జననీ జనకులు తామె! తనయులపునరుక్తి! వినగోరుదురు త! ప్పెంచక నేనది తెలిసి॥ కల్పించినాను॥ 13

తా. తమబిడ్డలు చెప్పినదే మరలచెప్పినచో; తలిదండ్రులు వినుచు సంశోషింతురుగాని కోపపడరు. అట్లే నేనీ గ్రంథమునందు చెప్పిన విషయమే మరల చెప్పియుంటిని. అది పునరుక్తియని నా మీద మీరు కోపింపనలదు. ఎందుచేతననఁగా! వినువారికిదూరార్థము గల విషయము తేటపడునట్లు తిరిగిచెప్పితిని. పునరుక్తిదోషమని నేను తెలిసియే గావించితినుట! కావున తప్పెంచక దయజూడుడు.

విశేష:—పునరుక్తి అనగా చెప్పినదే మరలచెప్పుట. ఇది కావ్యములందు తప్పు.

క॥ ఇది యాంధ్ర విద్యుత్తున,

మిడిరోయఁగ దగదుదీసి మర్కమరయుఁడీ,

పదియారు వన్నెపసిఁడిని॥

ముదిమునఁ దోల్పెట్టనుంచ ముట్టకుండు దురా! లోకులు చేతఁ బట్టకుండుదుగా॥ యిదిగాక కులహారుడిచ్చిన ద్రవ్యము! విది తముగా నెంత నేక వస్తువు దాని ముట్టకుండుదురా! 14

తా. పదియారు వన్నెలబంగారమును తోలుపెట్టెలోబెట్టినను లోకులు గ్రహింతురు. కులహీనుఁడిచ్చిన ధనమును కులీనులు నీచమును పాటింపక పుచ్చుకొందురు. అటులనే; ఇది తెలుగు కావ్యమని నీచముగాఁ జూడక యిందలిసారమును ఆదరించుడు.

విశే:— తెలుగుకవిత్వమున్న ఆరోజులలో నీరసించెడి వారని నిర్ధారణయగుచున్నది. నేడుమాత్ర భాషయఁదే యభిమానముమోడు.

క॥ ఆసాంతా బీగ్రంథము

ప్రాసయతుల్ శబ్దగణము భావముయుక్తుల్

• వాసిగ కుదరని చోటుల

నీసభలోఁ బెద్దలెల్ల నివి దిద్దవలెను! దిద్దినది నామది కందవలెను॥ మీసాటివారికి! వేసటలిందుంటు! నాసాటివాని బ్రతు! కేసాటిగాకుండ॥ నివిదిద్దవలెను॥

15

తా. ఈగ్రంథము మొదటినుండి కడవరకును. ప్రాసలు, యతులు, శబ్దజాలములు, గణములు, భావములు, యుక్తులు. సరిగా కుదరనిచో; ఈ సభవారలు దిద్దవలెను. అట్లు తప్పులు మీరుద్దినవి నామనస్సునకు సరిపోవలయును, మీవాటి గొప్పవారలకే యిందు ప్రయాసము కల్గినచో నాబోటి అల్పుని బ్రతు కేమాత్ర మగును. కావున ప్రయాస యనక సవరింపుడు

క॥ తప్పుప్పులు రెండొంగని.

తప్పునఁ దానుండదీనిఁ దప్పని కూడె

తప్పుడు నరునకుఁ జెప్పెదఁ

జప్పుడు జాలించు మనుచు సభవారువిఁగగా! సరిసత్యము.

• విశే:—పైమూడవ పాదములయందు, 1 వాని సరిపడని తప్పున నీ నూచి సరిపడనిచోటను. అనిపాఠాంతరములు గలవి సరిపడనివి.

సభవారిట్లనగ॥ చెప్పిన వినకున్న తప్పు వానిదెసుమ్మి తప్పుగల్గిన
వెన్న గొప్పవాడెట్లైన॥ సభవారువినగా॥ 16

తా. తప్పును, ఒప్పును, తెలియనేరక, దీనిని తప్పని చెప్పెడి
తప్పుడు వానిని మాట్లాడవలదని చెప్పెదను. సభవారందరు “సరిసరి”
యని చెప్పుదానిని తా నొప్పుకొనక తప్పని వాదించినవాడు గొప్ప
వాడుకాదు. చెప్పినను వినకున్నచో వానిదే తప్పుసుమా!

క॥ ఇలు సొచ్చి గ్రామసింహము
కల దొంతులఁ గూల్పుచిటి గతీత, లొత్తు దొం
తుల, సక్కఁజేతురటులనె,
యిలసుకవిజనోక్తిఁ, దప్పులెంచు, దుర్జనుఁడు! పప్పొప్పులు
గాంచు సజ్జనుఁడు! తులలేని బుద్ధిమంతులు, సర్వజ్ఞులుమీకు! దెలియు
నాతలఁపునే! దెలిపెదనొకతప్పు॥లెంచుదుర్జనుఁడు॥ 17

తా. గృహములో కుక్క చొరఁబడి దొంతులుగాఁ బెట్టిన
కుండను బడద్రోయును. అదిచూచి కులకాంతలు ఒరిగిన దొంతు
లను సరిజేయుదురు. అట్లే దుర్మార్గులు సుకవులకావ్యములనుతప్పులు
గానెందురు. అత సన్మార్గులు ఆతప్పులను సరిజేయుదురు. కావున
మీరు మిక్కిలి బుద్ధిమంతులును, సర్వమును తెలిసినవారలగుటచే, నా
భావము గ్రహింతురు గనుకనే తెలిపెదను—ఆలకింపుడు.

క॥ తనగొప్ప నెంచరేమో,

జనులని తలపోసి సాధు జనకృత కవితల్;

వినరితరులు, వినగోరిన

వినగన గాదనుచు మనసు! విరుచు దుర్జనుడూ! వినిపించు
వేడ్కపజ్జనుడూ॥ కనసచ్చముజేతి! కంకణాలకువేరె! ఘననిల్వ
నిద్రులైతెనా॥ మనసు విరుచుదుర్జనుడూ॥ 18

తా. అద్దనుక్కర లేకుండగనే ముంజేతి కంకణములను చూచుకొనవచ్చును. అట్లేగుణములనుబట్టిదుర్జనుని, సజ్జనునిగ్రహింపవచ్చును. కాని, వారలను పరిశీలింపనక్కరలేదు. ఎట్లనగా:-దుర్జనుడు లోకులు తన్ను గొప్పవానిగా నెంచవలయునని మగచివారి కవిత్యమును తాను వివకపోవుటయేగాక, యితరులు వినగోరినచో; “వారిని వినరాదనియును” “కనరాదనియును” చెప్పి వారి మనస్సుల విడుచును. సజ్జనుడు తానువిచుచుయితరులను వినదని ప్రేరేపించును.

క॥ ఆగామి కథను నిల్లని

బాగుగ వినుపింతుఁడెవుల పండువుగాగ,

న్నాగమ సిగమోపనిష

త్సాగర మధితార్థమెల్ల సాంగోపాంగముగన్! దయతోడ వినుఁడిసాంగో పాంగముగన్॥ ప్రాగర్థి చరమార్థ! యోగములకు, సంయోగముగావించి నేగురైతివంత॥సాంగో పాంగముగన్॥ 19

తా. ముందుచెప్పబోవు విషయములను మీకు కల్గఁజూపుతముగా వినుపింతును. సముద్రమునుమధించి యమృతము తెచ్చినట్లు, వేదవేదాంగముల యొక్కయు, ఉపనిషత్తుల యొక్కయు సారమును నేచదివినదియున్న నాయనుభవమున్న సాంగో పాంగముగా వినుపించెదను. ముందు వెనుకటి విషయములకు గల సంబంధమును, జీవాత్మ పరమాత్మల వివరమును నేనెఱిగివంత పరకు జెప్పెదను. మీరు దయతో వినుడు.

క॥ మోదమునఁ బోద్దు పోకకు,

వాది ప్రతి వాదులగుచు వరగురు శిష్యుల్

వాదించి రనుచు నొకసం

నాదముఁ బన్నితీని గలగ వదలక వినుఁడి! మోదించుచుఁ ది

తుదవెళ్ళగనుడి|| వేదాంతార్థమును| వేత్తలు హరిందు| నేదేది
సవరించు|| డిదె నావిజ్ఞుపన||వదలక వినుడి|| 20

తా. కాలమును వినోదముగా గడుపుటకై వాది ప్రతివాదుల
విధముగా గురుశిష్యులు వాదించినట్లు నొక సావాదమునుగల్పించితిని.
మొదటినుండి కడవరకును విమవకుండ వినుడు. మీరువేదాంతార్థ
వేత్తలు కావున నేజెప్పుదాని యందున్న పొరబాటుల నేవిధముగా
సవరింపవలయునో యట్లే సవరింపుడని ప్రార్థించుచుంటిని

క|| కొంచెమునో సరిపుచ్చక

పెంచితి నీగ్రంథమునుచు బెద్దలలుగక

మించిన వేష్కను వినుడి

పెంచిన యర్థమునేజెప్పెదలోకులెల్ల| నర్థము తెలిసిమదినుల్ల
సిల్ల|| పెంచితి పెంచితి||కొంచెము పెడలుపునుంచుండు, నదిలోతంబెంచి
నామదిని|| జెప్పెదలోకులెల్ల|| 21

తా. గ్రంథమును చిన్నదిగాజేయక పెంచి పెద్దదిగా వ్రాసి
తియిని యాద్యులు కోపింపవద్దు నది వెడల్పుగానున్నచో లోతుగా
నుండును. అట్లే ఈగ్రంథమును విస్తరించి వ్రాయుటవలన, నామనో
తత్త్వమును లోకులందరికి వివరముగాఁ దెలిసికొనజేసి న తోషమును
జెరించును.

క|| సాధన సంపత్తియు గల

సాధకుఁ డొకనరుఁడు ఘోర సాసారములో

బాధపడలేక దనపు

జ్యోదయమున గురునిఁగాంచి యురుతరభక్తి|| శరణి
యొక్కి మఱిమఱియుక్తి|| భోధసేయు పుణ్యపురుషమాబొంట్లకు
సాధించఁదగు ముగ్యసాధనమేదనె|| యురుతరభక్తి||

తా. సాధన చతుష్టయములే సంపదగాఁగల యొక్కపుణ్యపురుషుఁడు. సంసారమను సముద్రమునందలి శాధలుపడలేక తన పూర్వపుణ్యవశమున నొకగురువశ్యుని యాశ్రయించి పాదపద్మములకు ప్రణామి గావించి యుట్లనియె. “ఓ పుణ్యపురుషా మాబోటి దీనులు యీసంసారమనుండి విముక్తులగుటకు తగినదియును, మాచే సాధింపదగినదియు అగు ముఖ్యసాధనమును బోధింపుము” అని కోరెను.

పశ్చే:—సాధనసంపత్తి గలవాఁడే; ఉపదేశమున కర్హుఁడు. ఇతనినే అధికారియందును. అనగా జూర్వమెత్తిన జన్మలయొక్కయు ప్రస్తుతజన్మయొక్కయు, రాగల జన్మయొక్కయు, సుఖదుఃఖములు ప్రస్తుతవిధముగనే యుండునని యెఱిఁగి ముక్తికై వెతకువాఁడే సాధనచతుష్టయ సంపన్నుఁడు. సాధనచతుష్టయ మనఁగా, 1 వివేకము= జగత్తునకును, ఆత్మకును భేదము చెచ్చుజ్ఞానము, 2 వైరాగ్యము=భోగసాధనములైన విషయములు దుఃఖకారణములని గ్రహించివాటిని విడుచు మనోభావము 3 శమాది షట్కము “౧ సమము ౨ దమము, 3 శ్రద్ధ, ౪ సమాధానము ౫ ఉపరతి ౬ తిథీక్షు ఉదాహరణము, సమము=మనస్సును విషయములనుండి నిగ్రహించుట, దమము=పంచేంద్రియములను యితరవిషయములనుంచి నాకర్షించుట, శ్రద్ధ=గురువచనము నందు భక్తివిశ్వాసము, సమాధానము= మనస్సును యేకాగ్రముగానిట్టుట, ఉపరతి=ఒకపాఠవిషయిన వస్తువుకనబడినచో తిరస్కరించుట, తిథీక్షుకలి దప్పి మొదలగు వాటిని సహించుట,” ముముక్షుత్వము=మోక్షమునందిచ్చు—ఇవియన్నిఁగలవాడే అధికారి. ఈతనికి మనోనిశ్చయముండవలయును — ఈతడే యీగ్రంథమును చదివి బాగుపడును.

క॥ శరణాగతుఁడగు శిష్యునిఁ

గరుణామృత దృష్టిచేత గని, మోదము. ము

ప్పిరిగొన మృదువాక్యములను

పరమ దయాళుండు గురుడు “భక్తివినుమనెను! సంతయ
మింక బాధింప” దనెను॥ పరిపూర్ణ మొకటిలేని యెఱుక నెదొకటుం
డు॥ బరిపూర్ణ మెఱుకలనెఱిగియెఱుకనుమాను॥ భక్తివినుమనెను॥ 23

తా. శరణుజొచ్చిన శిష్యుని పరమదయాళుండగు గురువు.
కరుణాకటాక్ష వీక్షణములచే జూచి, మిక్కిలి సంతోషమునొంది
యింపయిన మాటలతో “ఓ భక్తవర్యా! నేజెప్పునదివినుము. ఇంక
నీకు సంతయబాధయుండదు. 1 పరిపూర్ణమనియు 2 అసత్యమైనట్టి
యెఱుకనియు, రెండుగలవు ఈ రెంటివిధమును బాగుగా నెఱిగి
అసత్యమైనట్టి యెఱుకను వదలుము” అని చెప్పెను.

విశేష:—తాపత్రయములు 1 అధ్యాత్మకము=ఆత్మను ఆశ్ర
యించియు, డెడి స్థూలసూక్ష్మదేహాబువలన, బుట్టిన దుఃఖము,
(రోగము క్షుధ, దప్పి మొదలగునవి) 2 ఆధిభౌతికము= జానేంద్రియ
ములకు విషయమైన వాటివలన సంతపించిన దుఃఖము. [దొంగలు
క్రూరజంతువులవలన కలిగినవి] 3 అధిదైవికము=జ్ఞానేంద్రియములకు
విషయముకాని వాటివల్ల సంతపించిన దుఃఖము [దయ్యములు
మొదలగువాటివల్ల కలిగినది]

క॥ నీసాధన నీకెందుకు

వీసానికిఁ బనికిరాదు వినుమాయయ్యా

నే సాధులచేవిన్నది

యేసాధన లేనిబోధ యెఱిగింతుబోకు! సాధనలందు

మఱిగి తేరాకు॥ ఏసాధనలబోలె యేనొల్లనని నీవు బాసఁ జేసితివేని

పరిపూర్ణబోధనే॥ యెఱిగింతుబోకు॥

తా. ఓ శిష్యా! నీసాధన చతుష్టయ సుకడగవ్వకైనను
పనికిరాదు. అది నీకెందుకు? నేను సాధులచే వినిన యీ యచలబోధను

నీకుపదేశించెదను. నీవు యితరబోధలకై వెదకకుము. నీకు సాధన సంపత్తిపై ప్రేమయున్నచో నాకడకురావద్దు. వాటినిఁక జేయనని ప్రమాణము జేసితివేని: యీపరిపూర్ణబోధ యెఱిఁగింతును.

విశే:—హఠయోగము మొదలగు అష్టాంగయోగాభ్యాసములు. దేహపటుత్వమునకు పనికివచ్చునేగాని; బోధవినుపించుకొనుటకు వినియోగపడవు—వీనినే, నీసాధనములనిచెప్పెను. అష్టాంగయోగములు:—

- 1 యమము=శరీరమునే సాధనముగాజేయుట [ఇంద్రియనిగ్రహము,]
- 2 నియమము=ప్రతిజ్ఞ [ఏర్పాటు]
- 3 ప్రాణాయామము=ముక్కుపుటములనుండి సంచరించు వాయువును నిరోధించుట.
- 4 ప్రత్యాహారము=విషయములనుండి యింద్రియముల మరలించుట.
- 5 ధ్యానము=చంచలము లేక దేవుని మనస్సులోదలచుట.
- 6 ధారణ=భగవంతునిదస్ప యితర మెఱుగకుండుట.
- 7 మచనము=చింతన గమనము.
- 8 సమాధి=మనోలయము.

క॥ గురువర పరిపూర్ణబన

నెఱుకన నివిరెండునెట్లు, యెఱుకోద్యవ, మఱ

నెఱుక చచుచోట నెయ్యది

యెఱుకను నేనెట్లుపడుతు నెఱిఁగింపుమనెను! అంతనెగురుఁ డెఱిఁగింతువనెను॥ చరణధూళిని రెండు కరములఁగొని తన! శిరమున ధరియించి శరణని యాశిష్యు॥ డెఱిఁగింపుమనెను! 29

తా. శిష్యుఁడు; గురువర్యుని పాదధూళి యిరు కరములచుట్టి శిరముపై ధరియించి యిట్లుని యడిగెను గురుశర్యా! 1 పరిపూర్ణ

మనియు 2 యెఱుకయనియు, గలవనిరి. అందులో పరిపూర్ణము సత్యమనియు, యెఱుక యసత్యమనియు చెప్పితిరి. లేనియెఱుక యెందు బుట్టినది; యెట్లుపోవును. దానిని నేనెట్లు వదలుకొనవలయును. ఇదంతయు నాకు జెప్పుము” అనిన శిష్యునితో గురుడు “అటులనే జెప్పెదను” వినుమనెను.

క॥ మొదలచలము నెఱిగించెద

విదితముగా లేనియెఱుక వివరింతుఁబయి

మది నెఱుకను వినిపించెద

మదిలో నామాటనమ్మి మఱివింటివేని! సంశయబుద్ధి మానితివేని॥ పదుగురు నినుజూచి “భళిసెభాసీత్రోవ! కెదురు లే” దనునట్లు లిదిగోనే జేసెద॥ మఱివింటివేని॥ 26

తా. శిష్యా! నీకు మొట్టమొదట పరిపూర్ణమగు అచలమును తెలియజేసెదను. పిమ్మట, అనిత్యమైనయెఱుకగు చలమును వివరించెదను. కడపట లేనియెఱుకను విడిపించెదను. నామాట నీమదిలో నమ్మి సంశయముమాని వింటివేని పదుగురు నిన్నుఁజూచి “భళిసెభాస్ యీత్రోవ కెదురులేదు యిదే మేలుమార్గము” అని మెచ్చుకొనునట్లు, నే నిదేచేసెదను.

క॥ మీరంతవారు గనుకనె,

జేరితి మీపాదసేవ సిద్ధించుటకై,

లేరింతవారు జగమున

లేరని నామదికిఁదోచె లెస్సగవినుఁడి! ఆళ్లకు మీఱలేదు గనుగొనుఁడి॥ యేరితి వినుముఁజు! నారీతి వినియెద! మీరానతీయండ్రి! తోరాముయీబోధ॥ లెస్సగవినుఁడి!

తా. అయ్యా! మీతో సమానులగు వారీజగమునలేరని నామదికి దోచినది. మీరంతవారుకనుకనే, నేను మీపాదసేవకై జేరితిని.

బాగుగావినుడు. మీయాజ్ఞజవదాటను. మీరెట్లు వినుమనిన యట్లే వినియెదను. ఈబోధను పూర్తిగా మీరు నాకెఱిగింపుడు.

క. మొద్దులనైనను దొల్తురు,
బుద్ధుల బద్ధత్వమడవి పాల్సేతురు, మీ
వద్దికివచ్చిన గని, పరి

శుద్ధపు బోధోక్తమైన సూక్తులుచెప్పి! అందుకు తగిన!
యుక్తులుగుప్పి! పెద్దలచే మీపా! సిద్ధి వినివచ్చితి! దిద్దుఁడిదేవట్టి! బుద్ధి
హారుడ నన్ను॥ సూక్తులుచెప్పి! 28

తా. ఒగురువ ర్యా! తాము “తమవద్దకువచ్చిన యవివేకుల
యొక్క చెడుగుణమును బోగొట్టి వివేకులుగను, సోమరులసోమరత్వం
బోగొట్టి శ్రద్ధగలవారలగను. పరిశుద్ధమైన బోధకు తగినయుక్తులు
పన్ని బోధించి బాగుచేయుదు”రని పెద్దలవలన నేను విని వచ్చితిని.
నేను తెలివిలేనివాఁడను మీరు యుక్తి యుక్తమైన సాటువలతో
నాకుబోధించి నన్ను బాగుచేయుడు.

క॥ సూటిగను బోధనామది

నాటిన దిఁక చాలుచాలు నను నీవై నీ

నోటను బలికెడు దాకను

సాటువలను జెప్పుచుండు సరెరా నామాట! రాగోరుదు,
మఱిచేసిమాట! నూటికొక్కటిచెల్లు! మాటని తెలియుము! మాట
మాటికి వట్టి! పాటలేటికినింక॥ సరెరా నామాట! 29

తా. [అనిన శిష్యునితో గురుఁడిట్లు చెప్పుచున్నాడు]ఓశిష్యా!
“ఈబోధ నామనస్సున బాగుగా పట్టినది, ఇఁక చాలును” అని నీవు
చెప్పెడి వరకును, నేను సాటువలను చెప్పెదను. ఇదేనాప్రజ్ఞ; నామాట
సూదు సూత్రముల కొక్కటే యగునని తెలిసికొనుము. ఇంకక భావింప
నవలసిన లాభమేమి?

క॥ తాననకను నుండిన,

దానికిఁ బేరేమిబయలు దానననుచున్

నేననదవు నేనెన్వగు

లే నెఱుకను నమి యుండి లేనేలేననుమీ! అట్లానంటే!
లేనేలేవునుమీ! లేనేలేనను నేను! లేకపోయిన వెనుక! దానుండు, కథ
యంటే! దానెఱ్ఱెఱిగెదవీచ॥ లేనేలేననుమీ॥ 30

తా. తాననియు నేననియు చెప్పకుండుటయే పరిపూర్ణ మన
బడును. నీవు యెఱుకనునమ్మి నేనే అని చెప్పెదవు. నేను అను నీవు
యెన్వడవు? ఆయెఱుక లేనిదగుటచే నీవునులేవు. నేను అనునది లేక
పోయినదగుటచే తాను యనునది యుండునుకదా? యని నీవంటివేని
దానినెఱిగిన వారెవ్వరున్నాగు? లేరు. కావున, నేను, తాను, అను
నవిలేవు.

క. మీరాజ్ఞాయించి యుంటిరి,

నేరుపుతో బయలునెఱుక నెఱిగించి పయిన్

పేరణతు నెఱుకననియె

ట్లారీతిని యెఱుకపఱచు మయ్యామ్రమొక్కెదను! అను
మానము—చెయ్యకెయ్యడను॥ సారెకుమీపాద జలజయుగ్గము,
నాహృత్సారసముననిల్పి సల్పుచు పూజనో॥యయ్యామ్రమొక్కెదను॥31

తా. [గురుఁడట్లనఁగా విని శిష్యుండ్రిట్లనియె] ఓ గురువర్యా!
“ప్రారంభమున బయలును, పిదప యెఱుకను వివరించి తరువాత
యెఱుకను పోగొట్టుదు” నని మీరుచెప్పువారు మీపాదపద్మములును
నామనస్సుననిల్పి, మ్రొక్కుచు మీసేవజేయుచు, అనుమానమునొం
దకవినియెదను.

క॥ పుట్టుట గిట్టుట లేకయు,

పుట్టుడు గిట్టుడు నెఱుకను పోడిమెఱుగకన్

జట్టువలె కదలకుండును,
 బట్టబయల్, బట్టిదెఱిగి భావింపదగును! నెఱుకచేత సేవం
 పదగును॥ వట్టియాశలచేతఁ బట్టుబడకను, యీగుట్టుదేశికునోట గట్టిగ
 వెలుగుక॥ భావింపదగునూ॥ 32

తా. గురువిట్లనియె: — శిష్యా! జననమరణములు లేనిదిబయలు
 జననమరణములుకలది యెఱుక. బయలు యెఱుగను యెఱుగక
 పర్వతము భంగిస్థిరముగా నుండును. యెఱుకవలన పరిపూర్ణమును
 తెలిసికొనవచ్చును. ఈమర్మమును గురుముఖముగా నుపదేశమునొంది
 యెఱుకసహాయముచే పరిపూర్ణమును యెఱుగవలయునేగాని వట్టి
 యాశలవలన ఫలములేదు.

క॥ ఎఱుకైన రీతినుండును,
 నెఱుక నవశ్యంబటాచు నెన్నినయెఱుకకొ,
 యెఱుగు నని నను నెఱుకే

యెఱుగుట దుర్లభమునుమ్మి యాయుత్తరబయలు! ఎఱుక
 గునెయెఱుక నెఱుకనిబయలు॥ పెఱుగదు విఱుగదు యెఱుగదు తరు
 గదు । అరుగదు కరుగదు । తిరుగదు మెఱుగదు॥ యాయుత్త
 రబయలు॥

తా. “ఓశిష్యా! ఎఱుక; అన్నివిషయములు మెఱిగినట్లుండును,
 అది ముఖ్యమనియోచునదియెఱుక. అట్టియెఱుక యెఱుగుదు నని
 యుచుకొనుటేగాని తన్నెఱుగలేదు. పరిపూర్ణమును యెఱుక నిత్యముని
 యెరుగదు. పరిపూర్ణమునకు పెరుగుట, విరుగుట, యెఱుగుట, తరు
 గుట, అరుగుట, కరుగుట. తిరుగుట, మెరుగుట, మొదలగు వికార
 ములేమియులేవు।

విశే: — బయలు=పరిపూర్ణము, ఎఱుకతన్ను తెఱుచు నిజమున
 యెఱుచును. పరిపూర్ణమట్లెఱుచదు,

క. పలుకునఁ బలుకఁగరాకను,
దలపోసెదమనినమదికి దగులకయెపుడున్
ములుగుచ్చుసందులేకను.

గలిగున్నది బట్టబయలు గదరమాయన్నా । యిదిగో
చూడు! కదలదోయన్న॥ పలుకన్న పలుకక! తలపన్నదెఱుగఁక! చలి
యొండవానల! కలయకనిలుచుండు గదరమాయన్నా॥ 34

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమును, ఇట్టిదని మాటలువట్టింపలేవు.
మదిలో దానిని తలపోయుదమన్న సాధ్యముకాదు. ములుగుచ్చుట
కైన సందులేక పరిపూర్ణము, అంతటను వ్యాపించియున్నది. అది కద
లదు మాట్లాడదు, ఆలోచింపదు. ఎండకు యొడక, వానకు తడువక
స్థిరముగానుండును.

విశే:—పరిపూర్ణము నిత్యమొకరీతిగ నేయుండును. ఇది
చూచుటకు కనబడదు. దీనిని గురుముఖముగా తెలిసికొనవలెను.

క॥ సామర్థ్యమేమి చూపదు
కామక్రోధాదికముల గలయ దనిశమే
బాము లెఱుఁగదితరుల

యేమనినను మారువల్కదీబట్టబయలు! దీనికిమొక్కెడ!
నితరజేజేలూ॥ నామరూపక్రియ! నటనలన్నియు ఘోషే యేమని
యనరాక! యేకమైయున్నది॥ ఈబట్టబయలు॥ 35

తా. శిష్యా! ఈపరిపూర్ణము తన శక్తిసామర్థ్యములనుమాపిం
చదు. కామక్రోధాది యరిషడ్వర్గమునకు లోబడదు. ఎటువంటిపాపము
లనైన నంటనీయదు. పరులేమని తన్ను భాసించిననుతిరిగి పలుకదు.
ఇట్టిపరిపూర్ణమునకు యితరదేవతలు సమస్కరింతురు. ఇది నామ
రూపక్రియాదివృత్తుల నన్నిటిని ఘోషి ఇదిట్టిదనుట కలవిగాక,
యేకమైయున్నది.

విశే:—అరిషడ్వర్గము=1 కామము=కోరిక, భోగేచ్ఛ, 2 క్రోధము=కోపము, అసూయ, 3 లోభము=అత్యాశ, పిసినిగొట్టు తనము 4 మోహము=నమ్మపు; చిత్తవైకల్యము 5 మనము=గర్వము మత్తు 6 మాత్సర్యము=సగ, మచ్చరము, ఇవి మానవుని సంకెళ్ళవలె బాధించి, నాచివేయును.

క॥ దానము ధర్మము సగుణ

ధ్యానము ప్రతిమార్చనంబు తపశపతీర్థ

స్నానములు ముక్తిదములని

మానవుఁ డొనరించు బయలు మాటాడదేమి యెఱుకే లేదు! మాటాడదేమి॥ ఔను కాదనకనీ! వనక నేననకొక్క॥ మేనైన తాగాక! మితినిఱియున్నది॥ మాటాడదేమి॥ 36

తా. శిష్యా! మానవుడు, దానధర్మములు, సగుణధ్యానము విగ్రహారాధనము, జపతపము, పుణ్యనదీ స్నానములు మోక్షము నిచ్చునని చేయుచుండును. ఇవన్నియు పరిపూర్ణమునకు లేవు గావున మాటాడదు. ఔననిగాని కాదనిగాని, నీవనిగాని, నేననిగాని, అనక ఒక్కశరీరమునైన నంటక, యన్నిటిని మించియున్నది

విశే:—సప్తమోక్షమార్గము. 1 దానము=ఈవి, 2 ధర్మము= న్యాయముగానడచుట, 3 సగుణము=సాత్వికగుణములు. 4 ప్రతిమార్చి నము=విగ్రహముల నారాధించుట, 5 జపము=దేవుని యుపాసించుట 6 తపము=దేవునిగూర్చి నియమవ్రతముతో తపస్సుచేయుట, 7 తీర్థ స్నానము=కాశి గయ ప్రయాగాది పుణ్యతీర్థములలో స్నానము చేయుట, యీయేడును మోక్ష సాధనములందును. పరిపూర్ణమునకు 1 స్థూల 2 సూక్ష్మ 3 కారణములను మూడు శరీరములును లేవు ఇది సర్వవ్యాపి.

క॥ ఇంతింతని యనరానిది

వింతలు సేయనిది నెన్ని విధములఁగనినన్

చింత లెఱుంగని దీబయ

లెంతని నేవిన్నవించు నికమీదవృక్షగా! తెలుపుట
వినుట! కిది పెద్దకథగా॥ సంతత మొకరీతి | సకల దేశములయందు | దంతట
నిండియున్న! దదుగోపాపూర్ణము॥ ఇకమీద వృక్షగా॥ 37

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణము అట్టిదని చెప్పు వీలుకానిది. ఏ వి
చిత్రములు నెఱుగనిది ఎన్నివిధముల జూచినను మనస్సున కందనిది.
నీవు వినుటకు, నేను కథగా వృథాగా చెప్పలేను. కావనపరిపూర్ణము
యెల్లవేళలందు నెల్లచోటులందు నిండియున్నదని తెలిసికొనుము.

క॥ ఆకాశాదికభూతా

నీకాత్మకమగుచు నెఱుక యీజగమయ్యెన్
రాకడ పోకడగలవై

ప్రాకటముగ దీనిలోను బట్టబయలిదిరా! కాదనియంటే,
వట్టిపల్కిదిరా॥ లోకత్రయము తన లోపలదియగును. జోకతోడని
దాని! జోలెఱుంగదదిమేము॥ బట్టబయలిదిరా! 38

తా. శిష్యా! ఆకాశము, గాలి, అగ్ని, జలము, భూమి, అచ
నీ పంచభూతముల స్వరూపమైనది యెఱుక, ఆయెఱుకచే యీజగ
మయ్యెను, ఇది జననమరణములుగలిగియున్నది. ఈయెఱుకచేత కై
యబడుచున్న యీపరిపూర్ణమును చూడుము ఇది కాదంటేవేరే వర్ణి
మగును. మూడులోకములు తనలో దిగుగుచుండినను ఈపట్టణములు
యేమియు నెఱుగదు.

విశే॥ పంచభూతములు:—ఆత్మయందున ఆకాశమును, ఆకాశ
మందున వాయువును, వాయువునందు అగ్నియు, అగ్నియందు,
నీరును, నీటియందు భూమియును, పుట్టెను. భూమియందు ఏషధు
లును. ఏషధులందు, అన్నమును అన్నమునందు సకలజంతు జాలమును
గల్గెను. ఆజంతుసృష్టియే యీజగము—

ఒక్కొక్కభూతమును అయిదేసి భాగములుగా భాగించిన వే
ర్వేగ వివరములు అగును. ఒక్కొక్కభాగమునం దొక్కొక్కటిదేదిన

నృద్ధిమగుటగాని, లయమగుటగాని సంభవించును ఒక్కొక్కరింశేష
అనేక విధములు వుండును. ఆయేర్పాటికిగద గమనించవలెను.

—• పంచభూతములవలన పుట్టిన స్థూలదేహవివరము •—

భూతములు పృథివి	జలము	అగ్ని	వాయువు	ఆకాశము
ఎముకలు	రక్తము	ఆకలి	చలనము	కామము
చర్మము	మూత్రము	దాహము	గమనము	క్రోధము
మాంసము	శుక్లము	నిద్ర	తీవ్రము	లోభము
నరములు	శ్లేష్మము	ఆలస్యము	లజ్జ	మోహము
నోమములు	మొదడు	సంగమము	భయము	మదము
				మత్సరము

ఇరువై అయిదు తత్త్వములు.

పంచభూతలందేర్పడిన సూక్ష్మదేహవివరము పంచీకరణము.

పృథివీపం	ఉదకపం	అగ్నిపం	వాయుపం	ఆకాశపం
చకము	చకము	చకము	చకము	చకము

ఆకాశతత్త్వములు	వాక్కు	శబ్దము	క్రోధము	సమాన	జ్ఞానము
వాయుతత్త్వములు	పాణి	స్పర్శము	త్వక్కు	వాయువు	మనస్సు
అగ్నితత్త్వములు	పాదము	మాపము	చక్షు	వాయువు	బుద్ధి
ఉదకతత్త్వములు	గుహ్యము	రసము	జిహ్వ	పాణి	చిత్తము
పృథివీతత్త్వములు	గుడము	గంధము	ఘ్రాణము	అపాన	అహం
				వాయువు	కారము

సమిష్టతత్త్వములు	కర్మేంద్రియములు	మాత్రలు	జ్ఞానేంద్రియములు	ప్రాణేంద్రియములు	అంతేంద్రియములు
------------------	-----------------	---------	------------------	------------------	----------------

—: పంచభూతములు యావద్వివరములు:—

వివరములు	పృథివి	జలము	అగ్ని	వాయువు	ఆకాశము
అధిదేవతలు	బ్రహ్మ	విష్ణు	రుద్రుడు	ఈశ్వరుడు	సదాశివుడు
రంగులు	పీత	శ్వేత	రక్త	హిల	ఇంద్రనీల
ధర్మములు	కఠినము	ద్రవము	ఉష్ణము	అరుగుట	బయలు
కర్మములు	ధారణము	పిడికరణము	పచనము	చలనము	తెరపిచ్చుట
క్తులు	క్రియా	జ్ఞాన	ఇచ్ఛా	ఆది	పరా
స్థలములు	ంక్షలు	నోడలు	కుక్షి	కంఠము	ముఖము
మాతృకలు	లకారం	నకారం	రికారం	యకారం	హకారం
గుణములు	శబ్దము	శబ్దము	శబ్దము	శబ్దము	శబ్దము
	స్పర్శము	స్పర్శము	స్పర్శము	స్పర్శము	„
	రూపము	రూపము	రూపము	„	„
	గసము	రసము	„	„	„
	గతిము	„	„	„	„

క॥ తండ్రి ప తండములుగా

దండి యుపాదికములన్ని తనలోకలను

గండత నుండినఁ బోయిన

నిండుసముద్రంబు యెఱుంగ కూడునెప్పటికి పరిపూర్ణమి
 స్థితిగనునెప్పటికి యెండమావులవీరితి నుండెడు బ్రహ్మాండ ముండినఁ
 బోయి . తండ్రిగూర్తురంగక॥ నుండునెప్పటికి॥ 39

తా. పంచభూతములను మహాసముద్రము, తనయందుండెడి మత్స్యది
 వులు తనయందు తిరిగిపోయి యుండుటగా పుట్టినను చచ్చినను తెలిసికొన
 జాలకనుండు మహాసముద్రము తనయందుండు యెండమావులవంటి

యాబ్రహ్మాండ లుండినను, పోయినను, తెలిసికొనజాలదు. (ఎఱుకకు మాత్రము దోచును.)

క॥ ఎఱుకతో వచ్చిన విశ్వ,

బెఱుకతోఁజనుగాని నిల్వదీబయలై తే

యెఱుకతో రాదెరుకతోఁబో

దెఱుకతో సం దేమి లేదు యిదినిశ్చయమురా! ఉండుండి
యూ ; యెఱుకతా నొరా । యెఱుక నెఱిగిన వస్తు వెఱుకని తెలి
యును, యెఱుక నెరుగదు బయ లిట్టిదట్టిదియన॥ యిదినిశ్చయమురా॥ 40

తా. శిష్యా, ఈ ప్రపంచము, ఎఱుకవలన తెలియబడ్డది
కావున యెఱుకతోనే పోవును. పరిపూర్ణమట్లు యెఱుకతోరాదు.
యెఱుకతోఁబోదు. పరిపూర్ణమునకు యెఱుకతో నేవిధమైన సంబం
ధమునులేదు. ఉండుండి యీయెఱుకతా నొను. యెఱుక యొక్క
విదము యెఱుకకే తెలియును పరిపూర్ణమునకు యెఱుక యిట్టిదని
తెలియదు.

విశేష:—తానొననగా=తాను తాననుఅహఁ భావమునొందుట.

క॥ రవి తమస మున్నదెఱుఁగునె

ప్రవిమలదావాగ్ని చెదలు బట్టుటెఱుఁగునే

దినమునురాత్రిని, రాత్రిని

దినయెఱుఁగునెలేమి లక్ష్మీ దేవియెరుగునా! అన్నమును
భూదేవి యెరుగునా॥ భవనాశస్థితుల కా పాడేటికను । భవనా
శ్శతీ లేని బయలెట్లెరుఁగునా॥ లక్ష్మీదేవియెరుఁగునా॥ 41

తా. శిష్యా! సూర్యుఁడు చీకటినిన్ని, కాంచుచు చెదపురుగు
లను, పగలు రాత్రినిన్ని. రాత్రిపగటినిన్ని, దరిద్రము లక్ష్మీ నిన్ను,
లక్ష్మీదేవి దరిద్రమును, తెలిసికొనుటకు వీలులేదు. (ప్రతినస్తప్తును
దానికి విరోధముగు వస్తువునుగూర్చి యెఱుకజాలదు) అట్లే జననముగ

ణములతోఁ గూడిన యొరుకయొక్కవిధమును దానికి విరోధమయిన జననమరణములు లేనిదయిన పరిపూర్ణము తెలిసికొనజాలదు.

శ్లోకే:—పైపద్యమున 3, 4, పాదములు, రెండుప్రతులలోను ప్రాసతప్పుగనుండుటచే, దినము = శుగలు, అని యర్థముగడుటచే సవరించితిని.

క॥ ఎఱుకైన భూతసంచక

యెఱుకకుఁ జరణములు కటియు హృదయముగళమున్

శిశుమన నయ్యెచు గ్రమమున

ధరణి మొదల్ జేసియిట్లు తనయాగురైఱుఁగు! గగనము బయలుగ! చనరానిదెఱుఁగు॥ యెరుఁగకాకాశమే | పరిపూర్ణమనుచు కొందరు బల్కిరిదివిని! గుఱివప్పియుండేవు॥ తనయాగురైఱుఁగు॥ 42

తా. శిష్యా! ఎఱుకకు పృథివ్యాది పంచభూతములే దేహము ఎట్లనిన=1 పృథివి కాళ్ళు 2 అప్పు నడుము 3 తేజస్సు తొమ్ము, 4వాయువు శరణు. 5ఆకాశము తల. కావున కుమారా! ఈరహస్యమును తెలిసికొనుము. బయలు అను శబ్దమునకు, ఆకాశమని యర్థముండుటచే కొందరు భూతాకాశమే బయలుని చెప్పుదురు. వారికి తెలియదు. నీవామాటను విని గుఱి దప్పకుముసుమా! ఎందుచేతననఁగా! ఆకాశము యెఱుకయొక్క తలయగుటచేత, బయలు కానేరదు. ఆకాశ మొక్కటే, అంతటవ్యాపించి యున్న పరిపూర్ణము కాదని తెలిసి కొనుము.

క॥ విత్తేచెట్టు పుట్టును,

విత్తేవిత్తనమురీతి వెలయునుధరపై.

విత్తుకు చెట్టుకువేరే

విత్తిన మొకటున్నదనిన వినఁగూడదోయీ! తనకుఁ

దాఁబు! ట్టును వినవోయీ! విత్తుచెట్టులరెంటి! విధమీఘామెఱుగదా
ట్టుత్త బయలెఱుగదు! సత్తుచిత్తుచురెంటి! విఁ గూడవోయీ॥ 43

తా. శిష్యా! విత్తనమే చెట్టయిపుట్టును. చెట్టునుండియే విత్త
నము పుట్టును, విత్తనమున్ను చెట్టున్ను యొకదానికొకటి పరస్పర
కారణములేగాని వేరేయితర కారణములులేవు. విత్తమునకును వృక్ష
మునకును గల సంబంధమును భూని యెఱుగదు. అట్లే; సత్తువలన
చిత్తుపుట్టును. చిత్తువలన సత్తుపుట్టును. యీరెంటికిని పరస్పర కారణ
ములే గాని వేరే యితర కారణములులేవు. ఈసత్తు చిత్తులకుగల
సంబంధమును పరిపూర్ణము యెఱుగదు—

విశేష:—సత్తు=నిత్యమైనది. దేహము, చిత్తు=జ్ఞానము. ఎఱుక.

క॥ చెట్టే మూలమువిత్తుకు,

జెట్టుకు మూలంబువిత్తు క్షీతిపై రెండున్,

బుట్టినఁ జచ్చిన రెంటిని,

గట్టిగఁదా నెఱుగకుండు గదరా! యీ నేల! నేనీరీతిఁ గను
నొననేల! పుట్టుచు గిట్టుచు పాలుపొందు తను వెఱుక! నిట్టివిచిత్రము
లెన్నఁ జెఱుగదుబయలు॥ గదరా! యీ నేల॥ 44

తా. శిష్యా! విత్తనమునకు మూలము చెట్టుకు, చెట్టుకు
మూలము విత్తనము. భూమికి ఈవిత్తనము యీచెట్టుపుట్టేదిన్ని
చచ్చేదిన్నీ, తెలియనేరదు అట్లే జననమరణములతో గూడిన యెఱు
కకుగాని, యీసత్తుచుగాని! పరిపూర్ణము తెలియనేరదు.

క॥ కనుమూసినఁ గనుదెఱచిన,

కనుమఱుగింతైనలేక కానంబడుచున్

గనునొన శక్యముగాగను

యనిశము నొకరీతినుండు నతఁడెనిర్దుఱుఁడూ! నినికని వెఱుక.

నతిఁడొందఁజెపుడూ॥ వెన్నెలలోపల వెలగకాయలరీతి నన్ను
విశ్వము, నెఱుకె నెన్నడు యెఱుగఁగఁ॥ యశఁడే నిర్గుణుడూ॥ 45

తా. శిష్యా! కన్నులుమూసికొనియున్నను కన్నులు తెఱచి
యున్నను. కొంచమైన కనుమఱుగులేక స్పష్టముగ పరిపూర్ణము కన
బడుచుండును. దానిని యిట్టిదని చెప్పుటకుసాధ్యముకాదు. ఈనిష్టను
బొందినవాఁడెల్లపుడునొకేరీతిగ నుండును. ఆతఁడే నిర్గుణుడు. ఆతఁడు
వెన్నెలయాదున్న వెలగకాయలనలెకనబడని, ఈజగత్తునుయెఱుకను.
కనుగొనలేడు. వీటినిగూర్చి వినిగాని చూచిగాని విచారపడఁడు.
అట్టివాఁడే నిర్గుణుఁడునుమా!

క॥ ఎఱుకేదేహేంద్రియములు,

నెఱుకె వర్ణాశ్రమములు, నెఱుకే స్మృతులుకా,
ఎఱుకే నీవును నేనును,

యెఱుకే సతిసోదరాదు లెఱుగుమువత్సా! నేదీర్చెద
నిదుగోనీయిచ్చా॥ హరహర బ్రహ్మాది సురనర గిరిసదిత్తరుమృగచరా
చరము లెఱుకయని యెఱుగుమువత్సా॥

తా. శిష్యా! మనస్థూల సూక్ష్మకారణమచు దేహమును,
దేహేంద్రియములు పదియును, బ్రహ్మ, క్షత్రియ వైశ్యశూద్రులను
చతుర్వర్ణములును, బ్రహ్మచర్య, గాఢస్థ్య, వానప్రస్థ సన్యాసములను
నాలుగాశ్రమములును, ఋగ్యజుస్సా మతిధర్వణములను చతుర్వేదము
లును, స్మృతులును, నీవునేను, అనుటయును, సతిసోదరాదిబాధువులును,
విష్ణు యీశ్వర బ్రహ్మలను త్రిమూర్తులును, సురనరులాదిజాతు లను,
గిరి, తరు, మృగాదిచరా చరములును [బ్రహ్మ మొదలు తృణమువరకు
నుగల ప్రాణులన్నియును] యెఱుకేయని తెలుసుకొనుము. వత్సా! నీ
కోరిక నీర్చెదను.

విశే:— దశేంద్రియములు 1 త్వక్కు 2 చక్షువు 3 శ్రోత్రము
4 జిహ్వ 5 ప్రాణము=ఇవి జ్ఞానేంద్రియములు 1 వాక్కు 2 పాణి
3 వాదము 4 వాయువు 5 ఉపస్థ. ఇవి కర్మేంద్రియములు

క॥ ఎఱుకే విద్యా విద్యలు,

నెఱుకే ప్రణవంబునాద మెఱుకే కళయు

నైఱుకే బిందువు చిత్తు

తైఱుకే మానందమనః। నెఱుఁగు సమబుద్ధి నీనామాట
లెఱుకే నీబుద్ధి॥ ఎఱుకే నిర్గుణపగుణ। నెఱుకే యెఱుఁగునుయిట్లు
లెఱుకను యిదియెంత। యెఱుఁగజేసితి నీవి॥ టైఱుఁగు సమబుద్ధి 47

తా. శిష్యా! విద్యయు అవిద్యయు, ఓకార నాదము, కళ,
బిందువు, చిత్తు, సత్తు, సచ్చిదాచందము, నీవునేను మాట్లాడుమాటలు
సగుణ నిర్గుణబ్రహ్మము నందలిభేదము. ఎఱుకయేసుమీ! ఈయెదుక
తానేయెఱుకనని తెలిసికొనును. ఈవిధముగా దీనిని నీకు నేజెప్పు
చున్నాను. నీవు సరియగుబుద్ధితో దీనిని తెలిసికొనుము.

విశే:—పరిశీలింపనిముందు నిజముగాదోచి, పరిశీలించిన పిదప
అబద్ధముగా దోచునదే అవిద్య ప్రణవనాదము= ఓకారనాదము.

అ ౧ అద్యమైన మహాప్రకృతి
ఉ ౩ సత్వరజస్తమములు త్రిగుణములు
మ ౫ పృథివ్యాది పంచభూతములు } ఈతొమ్మిది ప్రకృతులచే
తనే జగత్సృష్ట్యాదులుకలి
గెను —

= ప్ర — నవము. ఉత్కృష్టమైన నవసంఖ్యయే ప్రణవము అ=విష్ణువు.
ఉ=బ్రహ్మ, మ=ఈశ్వరుడు, ఆ. ఉ. మ=ఓం, ఓం అనగా పరబ్రహ్మ

క॥ ఎఱుకే యహపర సౌఖ్యము

లెఱుకే జ్ఞానంబు, జ్ఞేయ మెఱుకేమోక్షం

బెఱుకే భక్తి విరక్తులు,

నెఱుకే సంకల్పమనియు నెఱుఁగు, సత్కీర్తి యొక్కది

కౌర! యెఱుకసంపూర్తి॥ యెరుకే జీవుఁడీను | యెరుకే తదేకాంత! యెఱుకే సర్వమునేగు | రెఱిగి చెప్పితి, నీకీలెఱుగు సక్కి॥ 48

తా. శిష్యా! ఈలోకమందలి పరలోకమందలి సౌఖ్యములును జ్ఞానమున్న జ్ఞానసాధనములున్న, మోక్షము, భక్తి, వైరాగ్యములున్న, సంకల్పమును, ఇవియన్నియును యెరుకయే, యీయెఱుకు సంపూర్తిలేదు. జీవేశ్వరులును, ఏకాంతమును, సమస్తమున్న యెఱుకయే, నేను సర్వము తెలిసిన వాఁడను కావున నీకు చెప్పితిని దీనిమూలమును నీవు గ్రహించి కీర్తినిపొందుము.

క॥ చింతలతోటన వెఱుకే,
చింతల పుట్టినింగ నెలసిన దెఱుకే
తంతల పేటన నెఱుకే

పంతములకుఁ జూడమూల! బలమన్నదెరుకే! జగజ్జాల
లమన్నదెరుకే॥ భ్రాంతలకెల్లను! పట్టణమనజెల్లి కాంతలపురుషుల
గలిగించుటకుమూల॥ బలమన్నదెరుకే! 49

తా. శిష్యా! ఎఱుక; చింతలకు పుట్టినిల్లు, చిత్ర విదితములకు ఆటపట్టు, తంత్రములకు నివాసభూమి, పంతములకు మూలాధారము. సర్వప్రపంచమునకు జన్మకారణమగు జగత్తుకూడాతానే, యీయెఱుక సమస్తకోరికలకు వాస్తవమననొచ్చి స్త్రీ పురుషుల యుత్పత్తికి మూలకారణమైనదిగుమా?

క॥ అన్నియుఁదాస్తే, తనకవి
పన్నుగ వేరనుచునోటఁ బలుకుచు, నతితా
నన్నిటి నెఱిగెడియెరుకై

యున్నానవియెఱుక కెఱుకే యూహింపుచుండు తనలోఁ
దానె! మూహింపుచుండు! ఎన్నోవిచిత్రావీ! యెరుక నేతలువీ! యె
రున్నది లేదులే! కున్నదికలదని! యున్నదియూహింపుచుండు 50

తా. శిష్యా! ఈయొక “జగత్కాయనేనే. అయినను నాకవి వేటగును” అని తాను చెప్పుచు నాను అన్నిటి నెఱుగు శక్తిగలదాన ననియు తనలోతాను దలపోయుచు తనఁమీదనే మోహభ్రాంతి కల్గియుండును. ఉన్నదానిని లేదనుచు, లేనిదానిని, ఉన్నదనుచు, తలపోయుచుండును. యీ యొకయొక్క పనులు యోతో చిత్త విచిత్రములుగా నుండును

విశే:—ఉన్నది=బట్టబయలు, లేనిది=ఎఱుక.

క॥ వినుమూర్ఖ నాభితాఁ బు

ట్టినమీఁదిట సృజనసేయు నిజము హరించున్
ఘనమగు పట్టణకొట్లను

తనలోపలి దారమచును తానట్టెచనుచు! అట్లెఱుక! తాఁబుట్టికనుచు॥ పనిఁబాని బ్రహ్మాండ భాండానంతములును॥ క్షణము లోపలద్రుంచి కనరాక వేవేగ॥ తాఁటెచనును॥ 51

తా. శిష్యా! సాలెపురుగుపుట్టి, తననాభినుండి పుట్టినవారము నుండి చిత్రవిచిత్రముగా గూడులను గట్టి, మఱల వాటినితానే పాడు జేసి, తానుపోవును. అట్లే ఈయొకయొకపుట్టి, ఈబ్రహ్మాండ భాండముల బుట్టించి క్షణములో వాటిని ధ్వంసముచేసి మాయమైపోవును.

క॥ తలిదండ్రులు జీవేశులు

నిలవోయమము లేనిమేలు నెఱుకమరపులున్

కలమేల్కల్గు క్లాసం

బులు నీరన్నములు ప్రకృతి పురుషుఁడాల్మగడు! గానై యొక! కెఱుకనఁబడదు॥ తెలిసి ఒయలున్నదని తెలిసియీ తెలిసిన తెలివించుచు దీని దీనికే యునుప్రకృతి॥ పురుషుఁడాల్మగడు 52

తా. శిష్యా! తల్లి, ప్రాణులు, వేషస్వరులు, భూమ్యాకాశములు, కలిగిన లేములు, పుష్పమరుపును, కల మెలకువులు, శుక్లశోణితములు

నీరు, అన్నములును, ప్రకృతియు పురుషులును, ఆయుమగడున్ను, ఇవి
యన్నియును, యెఱుకవలన గలిగినవి. ఎఱుకను సరియగుజ్ఞానమన
రాదు. ఇన్నిటనఁ బూఱింపఁగల పరిపూర్ణమున్నది. పరిపూర్ణమును యెఱుక
సహాయమున తెలిసకొని బ్రహ్మజ్ఞానివై తక్షణమే యీయెఱుకను
నశింపజేయుము

క॥ ఒక దేహ ధారి తనువున

సకలావస్థలు జనించి చనిన విధమున

న్నకలంకమైన బయలునఁ

బ్రకటితమైలేని యెఱుక బయలుండ జూచి తనయుచ్చట
పరికించిలేచి యొక కొంతనేపైఁ బయలుటకును లేక సకలము తన
మోటఁ జనుదేరఁ జనుబట్ట బయలుండఁజూచి॥ 53

తా. శిష్యా! మనుష్యుని శరీరమందు ననేక రోగములువచ్చి
పిదప తద్రోగములన్నియు నివారణమున మోటనే తనకారోగము
లతో యవస్థలు నెటులమాయమైపోవు, అట్లే బట్టబయలునందు
యెఱుకపుట్టి బట్టబయలుచుమాచి తనచేర్చల నూహించి కొంతసేపైనను
నిలువక, తన పరివారముతో మాయమైపోవును.

క॥ మెలకువ సుషుప్తిలోపల

నేలాగునఁ దనకుదానె మేతెంచునొ గు

ర్తాలీల బయలులోపల

వాలాయనఁ తనకు దానెవచ్చునోయన్నా వచ్చి హెచ్చి,
వచ్చునోయన్నా॥ ఈలోపలనేబట్టి బయలున్న దెఱిగి నే నేర్పక
మున నిల్వి జాలదెఱుగకుండు॥ వచ్చునోయన్నా॥ 54

తా. శిష్యా! నిద్రయందు మెలకువ తనకు దానే మేలాగున
వచ్చునో; అగుర్తుగానే పరిపూర్ణమునందు యెఱుక తనకుదానే కల

బడును. తనకు తానే పెరిగి, తనంతటతానే నశించును ఈయెఱుక
చచ్చుటకుముందే పరిపూర్ణమును తెలిసికొనుము. అన్ని తెలిసికొంటి
వేని యెఱుకనిలువదు. అట్లే యెఱుగకుంటివేనియెఱుక యెఱుకవచ్చును.

క॥ ఆటాడి యాడకుండును,

యాటాడిన మేనిబొమ్మ యాటాడకనే

యాటాడు యెఱుక యనియెడి

యాటాడించేటివాఁడు యతఁడేకర్తా! అంతటికిని! నుచ
లముకర్తా॥ చేటుపాటులు రెండు! చేనచ్చుఫలములు! మూలకరుభ
విఠిచి! మరణజననములొంద॥ యతఁడేరకర్తా॥ 55

తా. శిష్యా! “శరీరములనెడి బొమ్మలను యెఱుక నూత్ర
భారునివలె, ఆటలాడించును. తానును ఆడును. తానాడకనే, ఆడి
చును; ఆడించకయే తానాడును” అని తెలిసి ప్రవర్తించేవాడే కర్త
సుమా! పరిపూర్ణమునందు సమస్తవస్తువులుండుచేత, పరిపూర్ణము
కర్తయును భోక్తయును కానేరదు. సుఖదుఃఖములు జననమరణములు
మొదలగుఅవస్థలతో గూడినది యెఱుక కావున. యెఱుక నోకర్తయు
భోక్తయునగును.

క॥ దేహమును జూచుకన్నులు,

దేహమునకుఁ వేరులేని తీరున యెఱుకే

కోహంకస్త్యంతవ దా

సోహం సోహంబటంచుఁ జూచుచుండునుమా! తనకుఁ
దాని! దోచుచుండు సుమీ॥ దేహిదేహములనే! తెలిగూన ప్రసరించి
దేహముగాని వి! దేహముగా తన్నుతా॥ చూచుచుండునుమా! 56

తా. శిష్యా! దేహమును చూచెడి కన్నులు దేహమును, వేరు
గాని విధమున, ఎఱుకయే “నేనెవఁడను? నీవెవఁడవు? ..” నేనెవకుఁ
డను. నేనేబ్రహ్మమును” అని తనంతటతానే యూహించుకొనుచు

తొచుచుండును. ఈవిధముగా నెఱుకయే, వీవులను దేహములగు
తనుగావ్యాపించి, తాను దేహమునుగాననియు, విదేహిని తలచు
చుండును.

విశే:—కోహం=నేనెవడను, క్త్వం=నీవెవడవు, తవదా
సోహం=నీకు నేదాసుండను, సోహం=నేనేబ్రహ్మమును, దేహి=దేహ
మును ధరించిన వుండు—“కోహకస్త్వం” అని చెప్పుట, ద్వైత
సిద్ధాంతము. “తవదాసోహం” అని చెప్పుట విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము.
“సోహం” అని చెప్పుట అద్వైతసిద్ధాంతము. ఈమతత్రయ సిద్ధాం
తములను నెఱుకయని భావము.

క॥ పిండబ్రహ్మాండంబులు

రెండును నీరెంటికోని రెండహములు, నీ

శింతములు నాలుగుగూడి, య

ఖండంబగు నెఱుకరూపు గనరానాతండ్రి ఇది దెల్పినా
ఘనుడే తలి తండ్రి ఖండా ఖండములుగ గనుపించు నెఱుకను!
దండి దామనేటియు! గ్గండులకలనగున॥ గనరా నాతండ్రి॥ 57

తా, శిష్యా! 1 పిండము, 2 బ్రహ్మాండము, పిండమందుండు
అహంకారము, 3 జీవాత్మ బ్రహ్మాండ మందుండు అహంకారము,
4 పరమాత్మ, ఈనాలుగు తునకలునుగూడి యెఱుకయయ్యెను. ఈ
తునకలుగాని యఖండమైన యెఱుకను జూడుము. ఈ రహస్యమును
జెప్పినవాడే తల్లిదండ్రునూ! ఈ ఖండాఖండములుగ గనబడు
యెఱుకను “తాము తాను” అని యహంభావము నొందినవారిని,
స్వప్నములో జూడుము.

విశే:—అహం=నేను, ఇది వాల్మీకి పరమాత్మలుగా నుండ
నచ్చును. అహం నాము 2 నవారలు నిరర్థకులు, పిండమనగా
పంచభూతవికారిమై ప్రకృతి ము, బ్రహ్మాండమనగా పంచభూత

వికారమైన మహాప్రకృతి పెద్దగోళము. అనగా చరాచరవస్తు ప్రపంచము—

క॥ పరిపూర్ణ మొకటి దక్కని

తరమైన ప్రపంచమెల్లఁ దగఁదెలియుము; ని

యెఱుకేయని మదిలోఁగల

యెఱుకేపరిపూర్ణమెఱిగే దెఱుక నెఱిగేని గూఁకొకటి
లే! దీరెంటి నెఱిగేది॥ యెఱుక పుట్టునఁగూల! మెఱుగని, దీయెఱుకే
యెఱుకే దాఁబుట్టిన, దెఱుగబోతేలేద॥ దెఱుక నెఱిగేది॥ 58

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమొకటి తప్పు చిగిలిన వస్తుప్రపంచ మంతయు నెఱుకయని నీమదియందు తెలిసికొనము. ఎఱుకమే పరి పూర్ణము నెఱుగుటకు సాధనము. తన్ను తాఁదెలిసికొనునదియు యెఱుకమే, ఈరెంటిని తెలిసికొనునది కొకటిలేదు. ఎఱుక తనజన్మ స్థానము నెఱుగఁడు తన జన్మస్థానము నెఱిగినచో తనయసత్యమును తెలిసికొనును.

క॥ పాపములు పుణ్యములు భువి

బ్రాహ్మచును యెఱుక చేత భ్రమపరవారికి

బ్రాహ్మింప వెఱుక నిడసినఁ

తాపసులను జత్తమందు దగఁదెలిసికొనుమీ! ఆగామిబోధ నుతెచ్చవినుమీ॥ పాపలలోశుద్ధ! స్ఫటిక సన్నిభమైన ఆపోజ్యోతిని ప్రత్య! గాత్రము మదిలోన॥ తగఁదెలిసికొనుమీ॥ 59

తా. శిష్యా! ఎఱుకను విజమని భ్రమజేపరవారికి పుణ్య పాపములు లభించును. ఎఱుకనువిడచిన తపోధనులకు పుణ్యపాపములు లభింపవు. ఇంక మీఁద నేఁ జెప్పుగోవు బోధన సాధనముగా వినుము నీకంటిపాపలయందు, నిర్మలమైన స్ఫటికమునఁగల ప్రకాశించు చున్నదైన ఆపోజ్యోతిని జీవాత్మగా తెలిసికొనుము.

క॥ ఎఱుకన్నను, మఱుపన్నను

యెఱుకకు, నెఱుకన్న, దేహి యే, మాయయనక

గురుతుగను సాక్షియనినక.

స్ఫురణయనక, ద్రష్టయనినక జూష మొక్కటిగా । యిదిలే
కుంటు చూడ మొక్కటిగా॥ మఱిచలాచలముల । మర్లమెఱిగేటిదన్న
'యెఱిగితా లేనక॥ యెఱిగిపోయెడిదన్న॥ చూష మొక్కటిగా॥ 60

తా. శిష్యా! ఎఱుక, మఱుపు, ఎఱుక కెఱుక, దేహము,
మాయ, చూచునది, ఆనవాలుపట్టుట, స్ఫురించుట, ద్రష్ట, అనునివి
యెఱుకకు పర్యాయపదములగును, అని చూషము. అదిలేనిచో
నొకటిగా చూషము. చలము, అచలము, లను యీరెంటి మర్మము
లను, ఎఱుక తెలిసికొన గలదు. అట్లు తెలిసికొనిన వెంటనే తానే
మిథ్యనని గ్రహించి మాయమైపోవును.

విశే:— దేహి=దేహమును ధరించినది, స్ఫురించుట=సర్వ
వస్తు శాస్త్రజ్ఞానము, ద్రష్ట=చూచువాడు, చలము=నిత్యముగానిది
అచలము--నిత్యమైనది, నిత్యముకానిది యెఱుక, నిత్యమైనది పరి
పూర్ణము, మిథ్య- అసత్యము.

క॥ అనుమానము మదినుచక,

విను మింకను యెఱుకసేరు వివరించెద, బు

ద్వన, చిత్తబన, మానస

మనిన, నహంకారమనిన, సంతకరణమనన్ సంతకల్పమం

చన, యిచ్చయనినక॥ తాను నితరులనితాగురైఱిగెడి దన్న తను

గని యితరులదాను నెలిసెడిదన్న॥ సంతకరణమన్॥ 61

తా. శిష్యా! అనుమానము నీవ్రూచకొనక యాలింపుము.
ఇంకనుజెప్పెదను. బుద్ధి చిత్తము, మనస్సు అహంకారము అంతః
కరణము, . . . ల్పము, ఇచ్చ, తాను యితరుల గురైఱుగునది, తన్ను

దెలిసికొని యితరుల దెలిసికొనుచు. అను ననన్నియును యెఱుక
పేళ్ళేసూమా!

విశే:—అంతఃకరణము నాల్గు భాగములు. 1 బుద్ధి=విషయము
లనన్నిటిని మఱచి పోకుండ కూర్చుండుచును. 2 మనస్సు- విషయ
మునకుయెఱుఁగును. 3 చిత్తము = విషయముల యుక్తాయుక్తముల
నాలోచించును. 4 అహంకారము=‘నేనే యీవిషయముల జేయుచుం
టని వీటికి నేనే కర్తను’ అనియూహించును—

క॥ విను మితురులు యెఱుకను, సా

క్షుని పల్కిరి, నేచుసాక్షి సహమని, నీతో

విను నట్లు చెప్పితినివే

రనఁగూడదురెండునొక్కటని, తెలుసుకోరా మాటలభేద
మనికనుకోరా॥ అనరాని, వివరాని, కనరాని బయలందు. తనకై
తానగుదెంచి తనకై తాఁజనునొకటయని తెలుసుకోరా 62

తా. శిష్యా! కొందరు, యెఱుకనుసాక్షియని చెప్పిరి. నీతో
నేచు, సాక్షిని అహమని చెప్పితిని. ఈరెండుమార్గములును వేరుగా
దు. రెండును యొకటేనుమా! మాటలభేదమేగాని వేరుగాదు. అను
టకు, వినుటకు, చూచుటకు, సాధ్యముగాని పరిపూర్ణమునగుదు.
యెఱుక తనంతటతానే వచ్చి, తనంతటతానే పోవును.

విశే:—వాఙ్మోచనసగోచరాతీతమయినది. బయలు, అహము
నకును యెఱుకకును మాటభేదమేగాని అర్థభేదములేదు.

క॥ వన్నియలై దొకచోటను

బన్నుగ కలసినది హృదయ పద్మంబనుచు

నెన్నెదరు, ప్రసలెఱుకం

దున్నదనుచు, శ్రుతులు పలుకు చున్నచినుమ్మా తెలి
యుటమోక్ష ! మన్నవి, సుమ్మా॥ వన్నెలన్నియు మీటి ! యున్న

వస్తువుజాడ । నెన్నఁజెఱుంగక । యెన్నోరీతుల బలుకు॥ చున్నవి
సుమ్మి॥

తా. శిష్యా! జనులు, “విదవర్ణము గలిసినది హృదయపద్మ”
మని యెఱుఁగు, శ్రుతులు, “ఆహృదయపద్మమున యెఱుకగలదని
యు, దానిని తెలిసికొనుట మోక్షమని” పలుకుచున్నవి. ఇట్టి వన్నె
లన్నియు మీఱియున్న పరిపూర్ణమును యెన్నడును తెలిసికొనక
యెన్నోవిధముల శ్రుతులు పలుకుచున్నవి.

క॥ చులకని యుక్తిగనొక్కటి

తెలిపెద సందియములు దీఱును దీనన్

బలుకున గలిగిన యర్థము

పలుకును విడనాడినిల్వఁ బడుచోటింకేది । రెండునొక్క!
పలుకేయైనాది॥ తెలియు మీలాగునఁ దెలివిదేహములయ్యె । తెలివే
తనువునుబాసి । తెలివెస్థిరముగనిల్వ॥ బడుచోటింకేది॥ 64

తా. శిష్యా! నీకిపుడు సులభమైన యొక యుక్తి జెప్పెదను.
దానివలన నీసందియములు తీరును. మాటకు గలిగినయర్థ మాటను
విడచి యొక్కడికినిపోదు. శబ్దమును అర్థమును కలసి యొకటిగానే
యుండును. రెండును విడబడియుండవు. అట్లే; తెలివియు దేహమును
యొకటిగానే యుండును. తెలివి దేహమునుబాసి యుండదు. రెండును
కలసియే యుండును.

క॥ ఎఱుఁగన భూతముల, నీ

వెఱుగుము, యాకసము, గాడ్పు నిగలమును. నీ

భృగు వైన, నేలయను, నే

నెఱిగిన పద్ధతిని నీకు నెఱిగించి నాను! ముగ్ధము!

లయ్యెవీట్లతోను! పరిపూర్ణమగుఁగి న్నడుచుఁదమకుఁదామె! మఱి
కానరానట్టి! మార్గముగలవీటి! నెఱిగించినాను॥ 65

తా. శిష్యా! ఆకాశము, గాలి, అగ్ని, నీరు, భూమి, ఈ యైదు పంచభూతములే యీయెఱుక, ఈపంచభూతములే సగత్త్వము మయినవి. నాకు తెలిసిన యీమార్గము నీకు చెప్పితిని. ఇవి సర్వ పూర్ణమందు తమకు తామే కనబడుచు, తమకుతామే నశించుచు. ఈరహస్యము నీకుచెప్పితిని.

క॥ ఎఱుకుత్సత్త్వనిఁ దెలియఁగ

సరసిఁ గర్భాదులైన జాలర నెడిచో,

నరుఁడెంతివాఁడు, వాఁడది

యెఱుఁగుదువన వట్టిమాట లివివితగాక! తప్పదువాని! కికిరాకపోక॥ అరమరలేకస! ద్దురుమూర్తి చరణపం! కరుహద్వ యార్చన! నెఱుఁగనివరుమాట॥ లివివితగాక॥ 66

తా. శిష్యా! ఎఱుకయొక్కపుట్టక శైలిసికొనుటకు బ్రహ్మాదులైననుశక్తులుగారనుచప్పుడు మనుష్యుడు దానినెఱుగుకునని చెప్పుట వింతగదా? ఎఱుక నెఱుగుకువను మనుజునిమాటలు ఆశ్చర్యము. అట్టివానికి జననమరణములు తప్పవు. గురువరు చరణావలింగముల పూజించిన వానికేగాని, పూజించనివానికి జననమరణములు తప్పవు.

క॥॥ లేనెఱుక బయలు లోపల

దానెట్లుజనించెననినఁ దగవెను వంధ్యా

సూనునిగతి వియడబ్బవి

ధానంబున యక్షరాజధాని విధమునన్ కష్టపుసర్ప! నైవ విధమునన్॥ స్థాణుపురుషుని! చందాన, మృగతృప్తి! లోనీడువిధము న్నన్! ప్నానందమును రాజ॥ ధానివిధమునన్॥ 67

తా. శిష్యా! లేనియెఱుక, పరిపూర్ణమునందు, ఏఱుగున గలుగునని నీకుసంశయము గలుగవచ్చును. అందులకు సమాధానమును వినుము. “గోద్రాలిబిడ్డ, ఆకాశతామర, యక్షరాజధాని, అని

వస్తువులు లేకయే నాపేర్లు వాడబడుచున్నవిగదా! అట్లే యెఱుక
లేనిదయ్యును దానిపేరు మాత్రము వాడబడుచున్నది. ఇ, తే గాక;
త్రాటిని సర్పమనియు, కొయ్యను పురుషుడనియు, ఎండమావులను
నీళ్ళనియు, స్వన్నమందలి ఆనందమును సంతోషమనియు, అవిలే
కున్నను భౌతికజ్ఞుడు విధముగా, పరిపూర్ణమునందు నిజముగాని
యెఱుక బౌతికచేత దోచుచున్నది.”

క॥ లే నెఱుకను నెఱుకనియును

లే నెఱుకెట్లాయెననిన లెస్సగవినుమీ

లేని, మృగత్వష్ట, వంధ్య

సూనులు, గలిగుంజి వెదకిచూడలేనట్లు! ఈ లేనెఱుక!

చూడలేదిట్లు! స్థాణువుపురుషుఁడు, శశివిషాణము, గగన! సూనము
నరుని స్వ! ప్నానందమిక వెదకి॥ చూడలేనట్లు॥ 68

తా. శిష్యా! లేనియెఱుకకు యెఱుకని పేరును, లేనియెఱుక
యెట్లుపుట్టిననియును, నీవడిగితివేని చెప్పెదవినుము. “నీకులేకయే,
మృగత్వష్టలోని నీరనియును, గొఱ్ఱాలి బిడ్డలులేకనె, గొఱ్ఱాలిబిడ్డలని
యును, కొయ్యయందు పురుషుఁడు లేకనే, స్థాణువుపురుషుఁడనియు,
కుండేటికొమ్మలులేకనే, కుండేటికొమ్మనియు, ఆకాశమందుతామర
లేకనే, ఆకాశకమలమనియు, ఇవి అబద్ధములయ్యును పరిభాషమందెట్లు
వాడబడుచున్నవో, అట్లే లేనిదయ్యును యెఱుక వాడబడుచున్నది.
స్వప్నానందమెటులలేనిదో, యటులనే యెఱుకయును లేనిదేసుమా!

క॥ ఎఱుక యుదయమెట్లన్నను,

సరళంబగు నారికేళ సలిలముభంగిన్,

యెఱుకెట్లు పోవునన్నను

కరిమింగిన వెలగపండు కరణిగనెఱుఁగు! తిరిగిరాని కర

ణియనెఱుఁగు! పరిపూర్ణమున్నది యెఱుక తానెఱిగితే యెఱుక
మ్రుగ్గును భస్మా సురుఁడు మ్రుగ్గననాటి కరణిగ నెఱుఁగు॥ 69

తా. శిష్యా! ఎఱుకయొక్క పుట్టుక యేలాగునని యడిగెద
వేని? చెప్పెద నాలకింపును. “కొబ్బరికాయలోనీళ్లు యెట్లుపుట్టినవో?
అట్లే పరిపూర్ణమునందెఱుకపుట్టును. ఎఱుక యెట్లుపోవుననియడిగెద
వేని? వినుము. “ఏనుఁగ మ్మింగిన వెలగపండులోనిగుఱ్ఱ యెటులబో
వునో? అట్లే పరిపూర్ణమునువిడిచి ఎఱుకనశించును” ఎఱుక తిరిగి
రాని విధమెట్లనియడిగెదవేని; వినుము. పరిపూర్ణముయొక్క నిశ్శీతిని
తెలిసికొన్న, యెఱుక భస్మాసురునివలె భస్మమైపోవును.

క॥ సంతోషా సంతోషము

లంతనె గనవచ్చిపిదప నర్థగునెచటికో

మితయి యున్నది చూచితె

యిం తేసుమ్మెఱుకపుట్టు విఁక తెలుసుకోరా! సంశయమేల!
యదినమ్ముకోరా॥ యెంతని డెలుపుదు నీదేవమార్గము నంతట బహు
వన్నె లగుపడి, యగుపడ॥ దిఁక తెలుసుకోరా॥ 70

తా. శిష్యా! సుఖదుఃఖములు మనుష్యునకు యప్పుడేవచ్చి
యప్పుడేపోవును. అవియొక్కడికిపోవునో మనుజులకు తెలియక వింతగా
నుండును. అట్లే యెఱుకపుట్టి మాయమై యెచ్చటికోపోవును. ఇది
యును వింతగానేకనబడును. కావున నీవు సంశయముమానిపరిపూర్ణ
మునే నమ్ముకొనుము ఒకప్పుడు వివిధవర్ణములుకనపడుచు మరి
యొకప్పుడేమియు నగుపడక చెప్పుటకు సాధ్యముగానిదైన దేవ
మార్గమును చెప్పెదను. వినుము.

క॥ రాకడ పోకడ లేకను

నేకస్థితినుండునట్టి యీబయలందుకో

రాకడ పోకడ గలిగి, య

నేకముగాఁ దో కును నెఱుకనుకీలా! ప్రతిమగోనిపెను

మాశ్చలీలా॥ లేక తోచియెఱుక లేనేలేదచుచు, నీకీ, కీలుగురునిచే
నెఱుకైతేఁ జూలుళ్ళ॥ క్కెఱకెనుశీలా॥ 71

తా. శిష్యా! జనన మరణములులేక, యొకేవిధముగా నుండు
నదియైన, నిపరిపూర్ణమందు, జనన మరణములతోఁగూడి యెల్లప్పు
డును యనేకవిధములుగా, యీఎఱుకతోచుచుండును. మంచి నడ
చడిగల శిష్యా! విగ్రహమునందుండు విష్ణుమూర్తివలె (అనగానిజ
ముగ విగ్రహమునందు విష్ణువులేడు) అట్లే పరిపూర్ణమునందు, లేని
యెఱుకతోచినను లేదనియేనమ్ముము. ఈరహస్యమును గురుముఖ
ముగా నెఱిఁగితివేని, ఎఱుకయొక్క యబద్ధము తేటపడును.

క॥ వడిగండ్లుదకము లోపలఁ

దనకై తావచ్చి తనకుఁ దానేగు, విధ

బునఁ బరిపూర్ణము లోపలఁ

దనకై తావచ్చియెఱుక తనకై తాఁజనును! అచలంబున్న
దని! తా నెఱిఁగినను॥ తనలేమినిజమని తనకుఁదోచునుదోచి! తనకల్మి
మృషగభావనఁజేసి నిలువక॥ తనకై తాఁజనును॥ 72

తా. శిష్యా! నడగొను, జలముతోగలసి తమంతట తానేవచ్చి
మఱల తమకు దామే స్వరూపము మార్చుకొని స్థితియినీటితోగలసి
పోవున్నవి. ఆవిధముగనే! ఎఱుక పరిపూర్ణమునందుతనంతటతానే కన
బడి, మఱల తనంతటతానే పోవును. అచలమున్నదని యెఱుక తెలిసి
కొనిన, తన యసత్యమును గ్రహింపగలిగినకై తనయునికి యబద్ధ
మని యనుకొని నిలువక తనంతట తానేపోవును.

క॥ పరిపూర్ణములోఁదోచుచు

నెఱుకే తనుఁదనకుఁదాసె యేర్పడవినుమీ

తోటలు తొమ్మిదిగలదై

తరి పీఠానొందుచుండు తనువనదగుచూ! అచలమును

గని తానే లేననుచూ॥ యోగిగ్జ్ఞైశ్చకమపైలియ॥ యోగికి నిల్వడు
గాని పరిపూర్ణమూ॥దా॥ నాటిగేష్టైశ్చకగుర్తు॥తనువదినదగుచూ॥ 73

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమునందు, యోగి తనకుదానే కలుగును. ఆవిధముగాగల్గి నవరంధ్రములతో గూడిన దేహమై ముగ్ధుఃకిములకు తెగినదైయుండును. అట్టి యోగి పరిపూర్ణమును గని తానే లేనని తెలిసికొని తానే నిలువకపోవును. పరిపూర్ణమును తెలిసికొనుటయే యోగి నశించుటకు గుర్తు అని నీవు గ్రహింపుము.

క॥ తొలకరి మెఱుపులకైవడి

పాలుపగు నీళ్ళందుదోచు బుగ్గలరీతి,

న్నల సూర్యకిరణమందున,

గల నీలమువలెను యోగి కనుపించుచున్నా॥ అత్యంత
నచట॥ గనుపించదయ్యా॥ కలకాల మొకరీతి॥ గలిగిఉండ దీయోగి;
తిలకింపఁబగలు, రా॥ తిరిదిరుగువిధమున॥ గనుపించదయ్యా॥ 74

తా. శిష్యా! ఈయోగి, తొలకరి మెఱుపు తీగనలెనున్ను, నీటియందలి బుగ్గవలెనున్ను, సూర్యకిరణములందలి నీలమువలెనున్ను, కనబడి వాటివిధముననే వెంటనే మాయమగును. యోగియొక యెల్లప్పుడు నొకరీతిగానుండదు. కాత్రిబ్రహ్మతీరుగు విధమున నొకప్పుడుండియు మఱియొకప్పుడుండియు, కనుపించును.

క॥ కట్టియను నిప్పులేకను,

కట్టియ నొకసమయమందు॥ గనుపడిబహుగా

మిట్టిపడు తుదకు॥ గనుపడు,

దట్టిదెనుమి యోగిపుట్టు వమలవిచారా॥ తనకుదానే ।
పుట్టినదారా॥ పుట్టిగిట్టుటలను॥ నట్టేటనిలాచుండి పట్టయల నొడి
గట్టిన॥గనుపడి॥ కమలవిచారా॥ 75

తా. నిక్కలమైన విచారముగల శిష్యా! కట్టియందు నిప్పు

లేకయే మరియొక కట్టతో నాకట్టెను యొరయుటచేత యగ్ని కల్గి, అది ప్రజ్వరిల్లి యావల చల్లారిపోవును. అటులనే పరిపూర్ణమునాదు యొక నిజముగాలేక, తనకు దానే పుట్టి సంచరించి యావల నశించును. జననమరణములతో గూడిన యొక యచు మహాసముద్రమున నిలువఁబడి, పరిపూర్ణమును కనిపెట్టినచో యొకయచు మహాసముద్రము యింకిపోవుచు.

క॥ తనమూలము తలి దండ్రులు

తనవలెనే వారివారి తలిదండ్రులకుఁ

దనవలెనెగాని యన్యము,

గన, జన్మస్థాన మొకటి గలదనతరమా! బ్రహ్మాదుల! కది తెలియతరమా॥ వినుమీ యాబ్రహ్మాండ! జననము, నీ, నా, యందునునైన దిదియుఁ గా! దని, యిఁకొక్కటివేరే॥ గలదనతరమా॥ 76

తా. శిష్యా! తన జన్మమునకు మూలము తన తలిదండ్రులు. వారి జన్మములకు మూలమువారి తలిదండ్రులు. తనవలెనెగాని మరి యొకవిధముగా జన్మస్థానములేకు అందరికి యొకవేతే జన్మస్థానమున్నదని చెప్పుటకు తరముగాదు. ఈబ్రహ్మాండ జననము మన నలన యయినదేగాని, వేరుగాదు. బ్రహ్మాదులైనను యామర్మమును తెలియలేదు.

క॥ కనరానిదాని శూన్య

బనియనఁదగుగాని బయలు నగదగదునుమీ

కనవచ్చుచున్న దిదుగో

గనుగొనలేదయ్యెనెఱుక కనుగొనరాదా! యొకను శూన్య! మనియనరాదా॥ కనవచ్చెనా? లేదా! । గనుకొంటేవే దాని । యనరా! దభయమేమి? యచుమానించుకురుదిగొ! కనుగొనరాదా॥ 77

తా. శిష్యా! కనుగొనుటకు సాధ్యముకాని వస్తువును శూన్య

మని చెప్పవచ్చును. కాని కనబడు దానిని చెప్పరాదు. కనబడుచున్న పరిపూర్ణమును శూన్యమనరాదు. కనబడనియెఱుకను శూన్యమనుము. నేజెప్పిన విధమున పరిపూర్ణమును నీవు చూచితివిగదా? చూచితివేని సందేహంపక పరిపూర్ణము నిత్యముగాను, యెఱుకను శూన్యముగాను తెలిసికొని చెప్పుము.

క. ఎఱుక బయలందు లేమిని

యెఱుకను శూన్యమునందు నెఱిగింప నరెన్

యెఱుగుమిదె యొకసంగి

శ్లో. ౭౬౬ గీతె, యెఱుకొకసంబు లేకమా గదరా! అకసము బయలు! నేకమెట్లారా! పరిపూర్ణమిదిగొగ! న్నను శూన్యమనరాదు! యెఱుగుఁము మిదిలింఁచ! నీక నాచెయిమాచేన్ || నీకననగదరా 78

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమందు యెఱుక లేదు కావున, యెఱుకను శూన్యమని చెప్పబడెను. ఈయొకాశమునుమాడుము. యెఱుకయు యాకాశమును యొకటియగును భేదములేదు. పరిపూర్ణ మిదిగో కన్నడుచున్నది. కావున దీనిని శూన్యమనరాదు. ఇదిగో నాచేతి గుండా చూడుము, మిథ్యయును యాకాశము కనబడుచున్నది. మిథ్యయును యాకాశమును సత్యమైన పరిపూర్ణమును, యొకటి కాదు సుమా?

క॥ కనబడెడు బయలులోపలఁ

గనుఁగొన లేదయ్యెనెఱుక గావునమాన్యం

బనవలసె, దీని నాకస

మనవలసెను దీనివిశ్వ మామెనోయప్ప! గుఱకువేటి
మాయలేదప్ప! కనుకని యీవిశ్వ! మునరలేదనిలెస్స! విజజెప్పు
నామెను! కనబోకుండనుచు! నీమాయనోయప్ప! 79

తా. శిష్యా! కనబడెడు పరిపూర్ణమునందు యెఱుక కనబడ

లేదు కావున శూన్యమని చెప్పవలసి వచ్చెను. ఎఱుకను యాకసమని చెప్పవలెను. ఇదియే యీజగత్తయినది. దీనినిమించిన మాయ లేదు. కావుననే, యీప్రపంచము మాయయని చెప్పితిని. యీమాయను నిజమని నమ్మవద్దని నీకు చెప్పితిని.

క॥ అహమనదుఁడా యచలము,

అహమున్నదో లేదో చూడు మది నిజమేకదా

అహమునుఁ బుట్టించదుగద

అహముద యించుకొఱ్ఱకై యదియున్నదిగా! అహమే విశ్వమై! సిల్పినదిగా॥ అహమే యీముచ్చట్లు! నన్నిఁజెఱుఁగునుగద! అహమేతా లేనని యెఱిగితి సరిగాద॥ అదియున్నదిగా॥ 80

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణము “నేను” అనియనదు “అహమను నది యున్నదో; లేదో, చూడుము. ఇదినిజమేకదా; పరిపూర్ణము అహమునుపుట్టించదు. అయినను యది అహముద యించుటకు చోఁటై యున్నది. అహమే యీ ప్రపంచమాయెను. యీప్రపంచమందలి ముచ్చటల నన్నిటిని గాంచునది అహమేకదా- గుట్టి అహములేదని తెలిసికొనుటే సరియైన మార్గము. ఇదియే మోక్షసిద్ధి—

విశేషము:—అహం= నేను, దీనినే అహంకారమందురు. దీనినే వాత్సల్య, పరమాత్మమని యాడుదురు.

శ్లో॥ అహంకారాది దేహాంతం ప్రత్యేగాత్మేతిగీయతే॥

తా. అహంకారము మొనఁగుకొని దేహేంద్రియాదిపర్యంతము జడముగనుక దీని నెఱుఁగుచుండు ఆత్మకు ప్రత్యేగాత్మయని పేరు.

క॥ ఆవరణము, నాకసము, ని

రావరణము, సచలమనుచు ననిరి మహాత్ముల్,

ఆవరణము, మితిగల్గెను, ని

రావరణము, లేనిదని గుని, బెలుసుకోరా! యీరెంటిని

వేరని కనుక్కోరా॥ ఆనరణముననే, నిరావరణముఁజూచి యానరణ
మేది, నీ కావలఁమాటలే॥ దని తెలుసుకోరా॥ 81

తా. శిష్యా! ఆవరణమును నాకాశమనియును, నివారణ
మును పరిపూర్ణమనియును మహాత్ములు చెప్పిరి. ఆనరణమునకు
హద్దుగలదు నిరావరణమునకు హద్దులేదు. కావున నిరైతిని వేఱు
వేఱుగా భావింపుము ఆవరణమువలన, నిరావరణమును తెలిసికొని,
ఆవరణమును లేదని గ్రహించి విడిచిపెట్టుము.

విశేష:—ఆవరణము=వాఙ్మానసగోచరము, మితిగలది, నిరా
వరణము=వాఙ్మానసగోచరము కానిది. మితిమేరలులేనిది.

క॥ ఆకాశము శూన్యమని,

లోకులు మొఱబెట్టిదాని లోపవనాదుల్

ప్రాకటముఁగఁ బుట్టినవని

చీకాకుఁజెప్పినారు భీవిసరాదూ; వంధ్యాసంతు డ్దీతిలో
నలేదూ॥ కాకుంటె వివేచోద్యముగను కుండీటికొమ్ము నీ కాలమున
మే! మేకంటి మనుమాట॥ భీ; విసరాదూ॥ 82

తా. శిష్యా! లోకులు ఆకాశము శూన్యమని మొఱబెట్టి
చెప్పి. తరువాత, ఆయాకాశమందు కవనాది పంచభూతములు పుట్టి
నవని నిరాధారమైన చీకాకు మాటలుచెప్పిరి. చి. చ్చీ. యామాట
లకు విసకుము. వినుటకుచోద్యమైన గొడ్రాలి విడ్డడనియు గుండీటి
కొమ్ములను మేము చూచితిమనియు చెప్పిన, యామాటల నట్లైతే
నమ్మరాదో: అట్లే యాకాశము భూతములుద్భవించె నన్నమాటలు
నమ్మరాదు

క॥ లేనెఱుక బయలందున

లేనేలేదనక యితరు లేలబలికిరో

లేనదనియు నిగ్గులేక యీలీలా! ఛీ వివక్ష ఛీ కాకునీ కేలా! మేరదశుద్ధము! తానరదాకొనినా! ఛీ సాడిగనీతి నానుసిగ్గొక యితో! లేక యీలీలా!

తా శిష్యా! ఇతరులు 'లేనట్లుకను' బయలుదేరున, లేనలేదని చెప్పక, మొదటకలదనియు, పదం లేదనియు, నిగ్గులేక చెప్పుచుందును. శరీరమనరదమేధ్యము బూరుకొని పదం. శ్రమపడి కమగుకొనిరవిధమున. ఈవిషయము సిగ్గుకాచుండును. ఛీ, యీలీ కాకు గొడవనికేల? నిపు దీనిని వివద్దు.

క॥ అన్నపు సూక్ష్మాశము! మన

సెన్నగ నీరంబుప్రాణ మేఱుగుము, నా గెం
డెన్నడు గలమునా; 'సాడే'

సున్నమి! యెఱుకమాట సుగుణసంపన్నా! కలయుటే యెఱుక! సుమియుతకన్నా॥ ఉన్నదె యెఱుకమూలమన్న దెచిన లేదు! యెన్నడు నీభ్రాంతి నిన్నుట నీయకు॥ సుగుణసంపన్నా॥ 84

తా. మంచిగుణములే సంపదగాగలశిష్యా! అన్నముయొక్క సూక్ష్మాశమే మనస్సు. జలముయొక్క సూక్ష్మాశమే ప్రాణము. ఈ రెంటియొక్క కూడికయే యెఱుక. ఈ రెండును యొకటిగానెప్పుడు కూడకయుండునో; యపుడేయెఱుక సున్నయగును. 'ఎఱుక' తనమూలము నెఱుగదు. 'యట్టియెఱుకను నిజమని నమ్ముకునేభ్రాంతి నీవెప్పుడును జెందకుము.

క॥ పల్లలు తాటాకులతో

చీల్లలగావించి పెండ్లి పేరంటంబుల్

కొల్లలుగఁ జేయఁపారల

తల్లలు గని సత్యమనేచ్ఛఁ దలఁచేరే మదిని వినునీవిట్లు!

తలఁచునీమదిని॥ కల్లసంసారముఁ గనిమానవులు సంతసిల్లఁగ, గురు
మంత్ర! సిద్ధులు నిజమని॥ తలఁచేరమదిని॥ 85

తా. శిష్యా! చిన్నపిల్లలు తాటియాకులతో బొమ్మలనుజేసి
వాటికి పెండ్లి పేరంటములు వేసుకగాజేయు చుందురు ఆచర్యులచు
పెద్దవారలయిన వారి తలి దండ్రులుచూచి నిజమని నమ్మరు. అట్లే
పామరులు కల్లసంసారమును జూచి సంతోషించుచుందురు. ఈయవి
వేకమును గురుమంత్రసిద్ధులు చూచి నిజమని నమ్మరు. దీనిని నీమ
దిలో తలఁచుకొనుము.

క॥ మేనెఱుకలనఁగ రెంటిలో,

దానిని నిది, దీనినదియుఁ దగస్యజయించున్

మేనెఱుకలివియు మూలము,

లేనిది సృజనయ్యెననుచు లేనేలేదంటి! అటెతప్పు! లేనే
లేదంటి॥ మేనెఱుక లిప్పుడు దేచుదున్నవోచూచి! లేనిమేనెఱుకల॥
లేనివనుచునమ్ము॥ లేనేలేదంటి! 86

తా. శిష్యా! దేహము, యెఱుక, అను యీరెండును, యొక
దానినొసటిపుట్టించును. అనగా దేహము యెఱుకను, యెఱుక దేహ
మును పుట్టించును. ఈరెండును మూలములు లేక పుట్టెను. కావున
వీటినిలేనే లేవనిచెప్పితిని. అట్లులేనే లేవని చెప్పుటవలన తప్పులేదు.
ఈరెండును దేనియందున్నవో దానిని తెలిసికొని (అనిగా పరిపూర్ణ
మును తెలిసికొని, లేనటువంటి దేహమును, యెఱుకను, అట్టిదనునది
నమ్ముము.

క॥ ఎఱుక పనిసేయదనకుము,

యెఱుఁగుట మఱచుటలురెండు నెన్వోపనులో

యెఱిఁగింపుము నామ్రమాలను,

వెఱవకు తప్పితివిదెప్ప వేసెదఁజూడు! అట్లనకుండ! జేసెద

జూడ॥ వెఱపించుటేదెబ్బ! వేసిననాతండి! యెఱిగించుపై మర్క
యెఱుకనువేదీసి॥ వేసెదఁజూడు॥ 87

తా. శిష్యా! ఎఱుక యోపనయును చేయదనకుము. తెలివి
యెఱుపులు యెవ్వోపనులో చెప్పుము? నీవు నాముందు భయపడకు,
నీవు తప్పినందులకై గొట్టెదను చూడుము. మరల నీవు తప్పుగా జెప్ప
కుండునట్లుఁ జేసెదను” అని గురువుగారు చెప్పగా శిష్యుడిట్లనియె.
“స్వామీ! తమరు కొట్టెదననుభయపెట్టుట మాత్రముచాలదు. నన్ను
కొట్టియెనను నాకా యెఱుకయొక్క మర్కమును తెలుపుడు” అని
శిష్యుఁడు కోరెను—

క॥ లేనికల గలిగినప్పుడు

దానికి దశదిశలయందుఁ దగ మొదలుకొనక

దానాట కున్నమేల్కను

లేనిక లేచూచెనేని లేకపోవుగదా! కలలోమేల్క లేక
పోదుగదా॥ లేనెఱుకబయలు! నీలాగున నీకెపుడు! గానవచ్చితెబోధ!
గానలెనన వపుడు॥ లేకపోవుగదా! 88

తా. గురువర్యుడిట్లనుచున్నాడు. “శిష్యా! నిజముకాని కల
నీకు కలిగినపుడు, ఆకలలో ప్రపంచమంతయు నీకు కనఁబడును.
మేల్కొని చూచినచో కనబడినదంతయు అబద్ధమనితోచును.
కలలో నీవుమేలుకొన్నట్లేయుండునుగదా? అట్లేలేనియెఱుకయును నీకు
నిజముగనే కనబడును. నీవుపరిపూర్ణమును గాంచినతోడనే యెఱుక
నీకుకనఁబడదు.

క॥ ఒంటికు దాపలి బిందొక

టంటించిన కొలఁదిలెక్క యధికంబగు, నా

యొంటుకు వలపలబిందొక

టంటించిన లెక్క-పుళ్ళ కామోగదోయా! ఒంటూరిడ్డి

లేదు. — జనవారి — దంబదీసుచూడు! దానివలెనే యెఱుక! ఇంక
 బయలుపరచాను! గంగుగఱు తనకుళ్ళు! కామగదోయి! ౧౦౦ - ౧౦౧

తా. శిష్యా! ఒక్కయిదు సూక్ష్మకు; కుడివైపున సున్నయుంచి
 వ్రాసే 'యెక్కయధికమడును.' ఆ యొకటిసంఖ్యకు, యెడమవైపున
 సున్నయు - చివరలో విలసనగేయయరడదు. యొకటి సంఖ్యయొక్క
 వ్రాసేయున్నదిగాని యొక్కడికినిపోలేకుకదా! అట్లే యొకటి యెడమ
 వైపుసున్నవలెను. పూర్ణము కుడివైపుసున్నవలెను, విలువలను
 చూపును.

విధే: — 1 అయి సంఖ్య, కుడివైపుసున్నవల్ల 10, 100, 1000,
 గా మారును. ఎడమవైపు 01; 001, 0001 ఇట్లు సున్నలు || పెట్టినను,
 అది, ఎక్కువలని చెప్పవలెను.

క. ఎఱుకొక్క టుండనేచయు.

యెఱుకే యూవిశ్వరూప మేర్పడదాల్చున్.

యెఱుకొక్కటి లేకుండిన

యెఱుకైన ప్రపంచమన్నదెవ తెఱిగ్గోకను బ్రేదవన్నయిచ!
 కడసన్నాకికను! పరిపూర్ణమయివట్టి! బయలుపడగవిపెట్టి! గురుని
 వాక్యముబట్టి! గురుతుపోగొట్టితె! ఎవ రెఱిగ్గోకను! 90

తా. శిష్యా! ఒక్కయెఱుక యుండునాతపక్షకు వ్రాసెయొక
 ప్రపంచమమును, దాల్చియొకడును అదియే ప్రపంచమునుమా! అది
 లేని పక్షమున ప్రపంచముండుననిన్ని లేనిదిన్ని తెలుసుకొనెదావ్రానెదగు?
 ప్రపంచమునిగుటకు యొకకుతప్ప దేనికిని సాధ్యముకాదు గురుని
 వాక్యమునుబట్టి పరిపూర్ణమును గోరుపెట్టి యెఱుక తపోగొట్టురు.

క. దెలుపు మృదుభక్తియు - మఱొకము

గలవస్తువు చక్కరనుచు గోరుగొన్నట్లు

అదిపోవకదముగ జగన్మతము

అట్లుననువు మీదుచనుదుఁ గన్లుఁగొనరాదా! నేదెలిపితె
 వినిననురాదా" తెల్లపిల్లల జయఁబండ తెలిసియీ తెలివిని! దెలివి
 నేతనుబట్టి తీసివేసినభోమ! కనుగొనరాదా!
 తా. శిష్యా! తెలుపుగను, మెత్తగను, తీపిగను, యుండు
 నస్తువు చక్కెరయని యెట్లు తెలిసికొన్నావో; అతెలిసికొన్నవి వేకము
 చేత నేయీ యస్తుప్రపంచమునయు, తెలిసికొన జేయునది "బిందువు"
 అనియెఱుఁగుము, నేజెన్న నగోధచ నమ్ముము. ఎఱుకవల్లననే శురి
 పూర్ణమును నెఱిగి, జరిపూర్ణమును నెఱుఁగునాధనమెను. యెఱుకను
 వదలివేసితివేని తనకు దానేయదిపోవును.

విశే:—బిందువు=వివేకము=ఎఱుక 'అని' తెలియజేయుశక్తికి
 పేరులు.

క॥ లేనెఱుక బయలులోపల

అదొస్తే 'తనకేదుపడిన' తనమూలమునే,

'తా'నెఱుఁగ' దలచినప్పుడు

తానే 'తెకుండ' దృష్టాంతము, పనుమిచట! కలదోచదో
 తన తానచట॥ తానే తోచినకల తనమేల్కనగఁబోతే! దానై
 తనకులేదు! తగియున్నది॥ దృష్టాంతమువనుమిచట॥ 92

తా. శిష్యా! ఒక దృష్టాంతమును జెప్పదవనుము. తనకు

నే తోచిన కలమేల్కన చూచినచో; తానులేకుండ 'పోవును'
 అట్లు; లేనియెఱుక తనంతటతానే తనకుపరిపూర్ణమగుదు' తోచి; తన
 మూలమును తెలియగోరినప్పుడు తానులేనదిగా తెలిసికొనును.

విశే:—మూలమనగా తనకాధారమైన (పరిపూర్ణము)

క॥ చచ్చుటపుట్టుట మెలకున,

వచ్చుట గాఢపు సుషుప్తి వచ్చుట, ఎఱుకొనుట ॥

ల్లచ్చుముగ న్ననౌత మెఱుకఁజూడె

యోజ్ఞము యాయోజుకనిల్వ బోదునూయప్ప! అచల
మునకుల్లు! లేదుగదచ్చా! మచ్చికతోరెంటి! మర్కము నీకిప్పుడెచ్చుగ
చెలితి నెఱుగు! యోజుకనిల్వ! బోదునూయప్ప! 93

తా. శిష్యా! ఎఱుకకు, చచ్చుట, పుట్టుట, మెలకువవచ్చుట
కానీ ప్రబోధపుట, యాయనస్థలు నాలుగును సహజముగా నుంటు
న్నవి. నాయనా! ఈయోజుక అబద్ధమైనది. యిదినిత్యముగా నుండనే
దు. పరిపూర్ణమున కేమివస్థలు లేవు. కావున యిది నిజమైనదై
చిత్తమును యుండును. ప్రేమతో యీరెంటిమర్కములు నీకు జెప్పి
తిని తెలిసికొనుము.

క॥ యోజుకను కలలోఁ బురుషున

యోజుకే యీవిశ్వమగుచు నేర్పడు, కలగా

యోజుక ఒయలుకని, తానె

కలలోఁగిన, యోజుకదిమేల్కని యిది నమ్ములెన్నా! ఎఱుక
యోజుకను వదిలేదేబిన్నా! ఎఱుకనే కలనీకు! యెప్పుడుదోచితె!
యోజుక లేదనుమేల్క! నెఱుగు మొప్పుచుచాలు! యిది నమ్ములెన్నా! 94

తా. శిష్యా! ఎఱుక యనే కలలోని పురుషునకు యీయోజు
కనే విశ్వమంతయు దానగును. [అనగా యోజుకయును, స్వప్న
గుండగపడు విశ్వపురుషుఁడును సమానములు.] కలయందగపడిన
ప్రపంచముమేలుకొన్న తరువాతెట్లు కనబడదో అట్లే కలలో వంటి
యోజుక మేలుకొనుటనే పరిపూర్ణమును గాంచితోడనే మాయమగును.
ఎఱుకనేకల నీకెప్పుడు వచ్చునో: పరిపూర్ణమనే మెలకువనొంది
యోజుక లేదని గ్రహింపుము. ఎఱుకతో సంబంధము వదలుటయే నీకు
సరియైనమార్గము.

క॥ చిత్తరువు రంగుగోడల

నెత్తెఱుగునఁ దేలిననావా నీవిప్పుడునీ

చిత్తమున జగము నెఱుకను

నుత్తబయలట్లదెలియు మూహతోడుతను! తెలిసివిడువు
మూహజగములను॥ అత్తెఱంగునఁజేసి! యాచలిమాటచ! యత్తెఱంగునఁ
దెలియు! నెవరుండే; రటుమీఁద॥ నూహతోడుత॥ 95

తా. శిష్యా! చిత్తమయిన రాగుగోడలను నీ వేదిధముగా
తెలిసికొందువో ఆవిధముగానె; ప్రపంచము, ఎఱుకను, పరిపూర్ణ
మును, తెలిసికొనుము. నీమదిలో నూహించి ఎఱుగుటకు నాధన
మైన, యెఱుకనన్న, ప్రపంచమునున్నను వదలిచూడుము. అట్లునదలి
యెఱిగించెప్పుటకు యెవ్వరును లేరని గ్రహింపుము.

క॥ పరిపూర్ణములో లేనిదె,

ఎఱుకొక్కటితోచిశన్ను నెఱిగినమృషగా,

నెఱుకవిడుచునది యెట్లనఁ,

గరములు తమపనులు తామె గడుపునట్లుగను! ఇది
గాకుంటె! కలఁదొకటివిను॥ మఱికానిదీమాట! మంచిదీమాటని! పరి
పరి విధముల! పల్కెపల్కులవని॥ గడుపు నట్లుగను॥ 96

తా. శిష్యా! చేతులు తాముచేయవలసిన పనులను తామే
చేసుకొనుకు. తరువాలి యూరకుండును. అట్లే పరిపూర్ణమున లేని
యెఱుక సగప్రాప్తించి, తన విధిప్రకారము తన్నుఁతా తెలిసికొని,
తనకల్గితనమును గ్రహించి తానేపోవును. ఇదియునుగాక, ఇదిమంచి
మాట యిదిగానిమాటయని, పరిపరివిధముల పల్కెపల్కులు శాశ్వ
తముగా నుండును

క॥ తలయెత్తిచూడ జాలునె,

యలచీకటి యెదులనిలచి యుగ్ధాపుకళం

గలవచ్చి మెలకువగుడున

కలచేష్టలు మ్రోలనిలిచి కనుగొన కలదా॥ అట్లనె

యెఱుక, కనుగొనవలదా॥ యిట్లొకన గురుగోళి, నెఱిగి నరునిఁ
చేయుచు గొటె నుత్పన్న నద్గురుబోధాలి కనుగొనవలదా॥ 97

తా. శిష్యా! చికిటి శూన్యకరణముల నెట్లుమాడలేదో; కలి
యొదిలిచేష్టులు మోకున యుండెట్లు॥ కపబడవో; : అట్లే; - గురుబోధ
నెఱిగిన వానిని యెఱుకచూడలేదు శుద్ధగురుబోధ వినినవానిక చేష్టు
లేరుయుచుండవు.

క॥ అబలమ, కల, మెలకువ, మె,

లకంటదు, కలనెన్నటికిని నడినిశ్చయమీ,

రెంటి క్రయగురుతు బయలుల,

రెంటిని రెండుటకుడు రెండిటిలోను కలయెఱుక

రెండు, మిథ్యాను॥ దంబమెలకువ, బయలుంట యెప్పటికెఱిగి

గెంటుము పై రెంటికల యెఱుకల॥ రెండిటిలోను॥ 98

తా. కలను మెలకువయు, మెలకువను కలయుయెప్పుడును
నొటియుండవు, యారెంటివిధముననే; పరిపూర్ణమును యెఱుకయు
నొకటి కొకటి యంటియుండవు. ఇందులో కలయు, యెఱుకయు,
అబద్ధములు మెలకువయు పరిపూర్ణమును, సత్యమును. పై అబద్ధమైన
వాటిరెంటిని వదిలి, నిజమైన రెంటిని గ్రహింపుము.

క॥ ఎఱుగదు సుషుప్తి హగ్రత

నిరనాదర గల సుషుప్తి నేఱుగదు మెలకువ

ట్లరయ నెఱుక మెఱుపుల, బయలు

లెఱుగదు యెఱుకయీ రెంటి నెఱుగుచునుండు గురు

ము, మున॥ నెఱిగియీ రెండు॥ స్థిరమగ నెఱుకను తీసివేసి తె చాలు॥

గురు సేననియెడి పలుకు, లేకుండు॥ యిట్లెఱుగుమీ రెండు॥ 99

తా. శిష్యా! నిద్ర మెలకువ నెఱుగదు. నిద్ర మెలకువల
నలే యెఱుకయు మెఱుపులుయుండును. యీ యెఱుక మెఱుపులను

పరిపూర్ణము యెఱుఁగదు యెఱుఁగ; మఱుపునున్న పరిపూర్ణము
నున్న యెఱుఁగును ఈవిషయమును గురుముఖముగా తెలిసికొని
“ నేను ఓరులు” అను అహంభావమును జెందియుండు యెఱుకను
తీసివేయుము.

క॥ సంకల్పము లేనిదిని

స్సంకల్పములోఁపల గోఁచక దోఁచిచనున్

సంకల్పమే తప్పని, ని

శ్మంకన్ ముడిదెలిసెనేని చనుతా లేననుచూనిస్సంకల్పము
నిలిచెదనుచూ॥ సంకల్పించుటకింక॥ సంకల్పమేది నిస్సంకల్పమందు
టల్॥ సంకల్పమెఱిగి తె॥ చనుతా లేననుచు॥ 100

తా. శిష్యా! తనకెట్టి సంకల్పములేని యపుడు నిస్సంకల్పము
తోఁచి,తోఁచకపోవును. సంకల్పించుటతప్పని తెలిసిన తరువాత సం
కల్పము తానేపోవును. నిస్సంకల్పమే సరియనిన యెడల సంకల్పించు
కొనుటకేమియు నుండదు. కావున, సంకల్పన, నిస్సంకల్పనములు
రెండును నిత్యములుగావు.

క॥ ఎఱుక తనకుఁదావిడిచి, పో

దెఱుకను విడిపించలేరు యెవ్వరుధాత్రి

గురుఁడొకఁడు తప్ప గురునకు

పరిచర్య మునర్చి బోధపద్ధతి వినినన్ । తిరిగిరాని పద్ధతి
గనినన్॥ పరిపూర్ణమెఱుకనే! ర్పఱచు నెఱుకయులేక॥ హరినిఁగలలోఁ
గన్న॥ కరిన్మృగ్గినట్లయీ॥ పద్ధతివినినన్॥ 101

తా. శిష్యా! ఎఱుక తనఁతటతాను విడువదు, దానిని విడి
పించువారెవ్వరునులేరు. గురువు మాత్రమే దానిని విడిపించఁగలఁడు.
కావున గురునకు శుశ్రూషలుచేసి మఱుఁజననము గలుగని మార్గము
ను గనుకొనుము. అంతట, సింహముచు కలయ్యుడు జూచిన యెఱుఁగు

నశించువిధముగా, పరిపూర్ణమును, యెఱుకను, తెలిసికొను యెఱుక నశించును.

క॥ అపరోక్షమానె మనుజుల

కుపరోక్షబైన బయలు గురుకృపలేకన్

అపరోక్షమాను, మనుజుల

కుపరోక్షబైన బయలు గురుకృప గలుగన్ | కీలైలసిన |

యెఱుక తాదోలగన్ || విపరీతబుద్ధిని విడిచి నీ వెప్పుడును పచారములు చేయుచుండుము | గురుకృపకలుగన్ || 102

తా. శిష్యా! మానవులకు; తెలియుటకు సాధ్యముకాని పరిపూర్ణము గురుకటాక్షములేనిచో; తెలియదు. తెలియుటకు సాధ్యముకాని యీ పరిపూర్ణము, గురుకటాక్షమున్నచో తెలియును. కావున నీ వెప్పుడును విపరీతబుద్ధి నుంచికొనక, గురునకు శుశ్రూషలుచేయుచుండుము. అతనికి కృపగలిగిననీ కెఱిగించుచు. ఈమర్మమును దెలిసికొంటివేని యెఱుక తానే తొలగిపోవును.

క॥ నేనెవ్వఁ డనును జీవుఁడు,

నేనే నేననును, శివుఁడు నీరెండనకన్

దానుండు నచల మన్నిట

నేనరిగిన తాను పైది నే నెట్లనీనీ! నేననకున్న! దా నెట్లనీనీ! నేనన్న దాన నే! నానీప్రసంగము! తానన్నదాననే! తలసోయవలె, నల్లు! నేనెట్లనీనీ! 103

తా. శిష్యా! జీవుఁడు “నేనెవ్వడనని” సందేహము నొందుచుండును. శివుఁడు “నేనునేనే” యని చెప్పుచుండును. పరిపూర్ణము యీరెంటిని జెప్పుదు. నేనుపోయిన వెనుక “తానుయెట్లు” అని చెప్పును. నేను నేనని జెప్పుకున్నచో “తానుయెట్లు” అనును. నేననే ప్రసంగ మంతయు, అహంభావమువలన కల్గుచున్నది. తానన్న దాననే యోచింపవలెను.

క॥ తొట్టలు తొమ్మిదిగలమే

నల్లటికి యొక రెంటిలోన మల్కలు నాల్గు

డొట్టది తెల్లది నల్లది,

కట్టిది దానగ్రామందు కలదొక్కతూటు! అది యెఱుకనే ।

పులుగుండుచోటు॥ కుట్ట గురుబోధను॥ గొడ్డలిచేబూని మట్టిపులుగు
లరెంటి॥ మలచి కాకపోని॥ కలదొక్కతూటు॥ 104

తా. శిష్యా! దేహమును మట్టిచెట్టునకు తొమ్మిది తొట్టలు
గలవు (అనగా నవరూప్రములని భావము) ఆతొట్టలలో రెండింటి
లోపల నాలుగు మలకలుగలవు అవి, 1 ఎట్టగ, 2 తెల్లగ, 3 నల్లగ,
4 కట్టిగనుండును కట్టివాని కొనయాదు యొకరూప్రముగలదు. అది
యే యెఱుకయనెఱుకనీ నసిచెడిచోటు. కుమారా! నీవు గురు
బోధయను గొడ్డలిచేబట్టి, ఆమట్టిచెట్టును, అందు పక్షినినటికి
వేయుము.

విశేష:—దేహమునందు నవద్వారములుండును. దేహమును
చెట్టుతోపోల్చుటవలన నవద్వారములను తొట్టలని చెప్పబడెను
ముక్కురూప్రములు 2, నేత్రరూప్రములు 2, కర్ణరూప్రములు 2 నోరు 1
గుదరూప్రము 1, ఉపస్థ, 1, మొత్తము తొమ్మిది. ఈపద్యమునందు
చెప్పిన రెండుతొట్టలు, రెండుకన్నులు, కంటికి నాల్గుమూతలుగలవు.
అనగా 1 గుడ్డలితోనుండుయెట్టుని రక్తనాళము 2 కంటిపైనుండు తెల్ల
పొరగల తెల్లగుడ్డు, 3 నల్లగుడ్డు 4 గుడ్డలితోనుండుసాప, ఈనాల్గి
టికినిపైననుగి యెట్టుగగురు లేక రూపములగ్రహించు నాళ.
బ్రహ్మనాళమగుదు, ఈబ్రహ్మనాళమునందే యెఱుకయుండును.
ఈయెఱుకనీ హాసముని యందును

క॥ తనవున గలిగిన యెఱుకే

తరువును దనుననుచు దన్న దాననియెఱుగున్॥

తనువును బాసిన మీఁదట,

దను నా దేహమును రెండు దానెఱుఁగదపుడు! అదిగనుక!
తానెలేదపుడూ! అనుమానరహితమిది! దచలమున్నది గంటె! దన
మాటఁదలపోయి॥ దనకుస్థితై తన్నుఁ! దానెఱుఁగదపుడు॥ 105

తా. శిష్యా! దేహము వలన కలిగినయెఱుక. తనువును తను
జనుము, తన్ను యెఱుకయనియు, తెలిసికొనును. దేహమును వదలిన
పిమ్మట తన్నుగాని, దేహమునుగాని, యెఱుఁగనేరదు. అందువలన
యెఱుక లేచిదగును, సం దేహములేక యిందచలమున్నది కనుగొనుము
నిదిక యచలమున్నదని తెలిసికొనిన తన్నుదలపోసి స్థిగుపడినూయ
మగును.

క॥ ఉప్పినిజెడుగద తరువొ

కొప్పుడు విత్తనమువచ్చు నారెంటికి, నీ
త్రిప్పలు తప్పవు ధర యే

త్రిప్పలు తానెఱుఁగనట్లు తెలిసికోవో యీ తరువెఱుకల
బయల్జెఱుఁగోయో! గొప్పయిన గురుబోధ! చొప్పుననెఱిగి, పై
త్రిప్పలుగలదాని! దప్పు తీసెతెచాలు॥ తెలిసికోవోయీ॥ 106

తా. శిష్యా! గాలి వానకు [పురుగుచేత] చెట్టు చచ్చును.
మరియెఱుకప్పుడు విత్తనము నశించును. ఈరెంటికిన్ని త్రిప్పలు
తప్పవు. ధూమికి యీత్రిప్పలేమియు తెలియవు అట్లే ఎఱుక నశిం
చును. దేహము నశించును. ఈరెంటికిని నాశము తప్పదు. పరిపూర్ణ
మునకు యీరెంటిపట్టును తెలియదు. కావున నీవు గొప్పదయిన
గురుబోధ తెలిసికొని, చావు పుట్టుకులతోకూడిన శరీరమును యెఱు
కను విడిచివెట్టుము.

క. మునిముల వారలు తమ, స

మృతమైనటువంటి శాస్త్రమర్యాదలచే

మితమేరు పటచుకొని, బహు

గతులను గలహింతురట్టి గతిని కేమిటికి! పలతఁ జెందే
స్థితిని కేమిటికి! ప్రతి లేని యాట్టబయలుండ జూచిన తతము లేనెఱుక
లే! దసినమ్ముమికఁ వారి॥ గతిని కేమిటికి॥ 107

తా. శిష్యా! మతవాగులు తమకు సమ్మతమైనటువంటి
శాస్త్రానుగుణ్యమైన విధములచేత హద్దులేర్పఱచుకొని తమ యాచా
రములే సరియని యొకరితో నొకరు యనేకవిధముల కలహింపు
చుందురు. అట్టిగతి నీకేమియు లాభము లేదు. అత్యోవచాపల్యము
నొందించును. నీవుయన్నిటికిని యతీతమైన పరిపూర్ణమును గ్రహించి
శాశ్వతముగనుండని యెఱుక కల్గియుని నమ్ముము.

క॥ ద్వైతాద్వైత విశిష్టాః,

సైతురు వినసైపరెపుడు సైపకపిదపకా,

సైతురు క్రమమున వేఱని,

నాతతమదిజీవశివుల నవి వినబోకు! నేబోధించి నవివికు
నబోకు॥ పూతమాబయలుచు! నొడఁజూచి గురునిచే ద్వైతాద్వైత
విశిష్టా! ద్వైతములనునూను॥ మవి వినబోకు॥ 108

తా. శిష్యా! ద్వైతతమతస్థులు జీవేశ్వరులు వేఱనియు, అద్వై
తమతస్థులు; జీవేశ్వ లొక్కటనియు, విశిష్టాద్వైతమతస్థులు ఈశ్వ
రుఁడు వేఱనియు, వాదించుదురు. జీవేశ్వరులు వేఱైనను తాత పట
న్యాయంబుగ నొక్కటియని జెప్పుచుండుదురు. వారి మాటలను విన
కుము. నే బోధించినది విడువబోకుము. గురునిచేత పూజనీయమైన
పరిపూర్ణము జెలిసికొని, మతశ్రయములవారి వాదములను వినకుము.

విశేష:—చుతశ్రయములు, 1 ద్వైతము, 2 అద్వైతము 3 విశి
ష్టాద్వైతము, పద్మశ్రయములు 1 శైలము, 2 వైష్ణవము 3 శాక్తిము
4 గణాపత్యము 5 సౌరము 6 కపాలము. ఇవే హిందూదేశముదలి

ముఖ్యమతములు—ప్రపంచమొదలి మతములనుగూర్చి సకలార్థసాగ
రమందీక్రింది విధముగా వ్రాయబడియున్నది— 1 సాంఖ్య 2 నేశ్వర
సాంఖ్య 3 పాణిని, 4 చార్యాక 5 విరోచన 6 లోకాయిత 7 హిర
ణ్యగర్భ 8 వాచస్పతినిశ్ర 9 మీమాంశక, 10 వైశేషిక 11 అక్ష
పాద 12 భట్ట 13 ప్రాభాకర 14 రాధావల్లభ 15 హరిదాసు 16
ఉదాసీన 17 మాలిక్దాస 18 ధామక్ 19 ఆనంద 20—మిర్రా
బాయి 21 కబీరు, 22 వీరశైవ 23 పాశుపత 24 శైవ 25 శివద్వైత
26 సమ్మే తీత శైవ 27 మహావ్రతి 28 శివసమవాది 29 ఐక్యవాది
30 సంకృతివాది 31 ప్రవాహేశ్వరవాది 32 అవికారవాది 33 ఊర్ధ్వ
శైవ, 34 అనాదిశైవ 35 ఆదిశైవ 36 మహాశైవ 37 గుణశైవ, 38
క్రియాశైవ 39 చతుష్పాదశైవ, 40 శుద్ధశైవ 41 యోగి 42 అభిసవ
గుప్తాచార్య 43 చైతన్య 44 వల్లభ 45 మహాచుభావ 46 వల్లభా
చార్య 47 ఆర్య 48 దివ్యజ్ఞాన 49 బ్రహ్మ 50 లోకైక 51 శాక్తేయ
52 జాద్ధ 53 మాధ్యమిక 54 యోగాచార 55 సాత్రాంతిక 56 వై
బాషిక 57 శైవ 58 అర్హత 59 పారశీక 60 గ్రీకు 61 రోమక 62
స్కండినేవియా 63 మెక్సికొ 64 తార్తార 65 జపాన్ 66 సయాం 67
పెరువియన్ 68 కనడా 69 పెగు 70 పిలిప్పియన్ 71 మలాకా 72
సుమేత్రా 73 జావా 74 లఫ్సంజ్ 75 సింహళ 76 మలయ 77
లాప్లాండ్ 78 మిస్సిసిప్పి 79 ఫ్లోరియన్ 80 కారబీ 81 గినియా
82 బెవిన్ అడ్రా 83 కాంగో 84 ఆంగోలా 85 అరకాన్ 86 కాఫిరి
యన్ 87 కాఫ్యూకన్ 88 తాయి 89 ఐగుప్త 90 మహమ్మదు 91
యూధ 92 క్రీస్తు 93 యూదవ 94 భాగవత 95 మనస్సాక్షి 96
అద్వైత 97 విశిష్టాద్వైత 98 శ్రీవేదాంత దేశికాచార్య 99 చైత,
మొదలగు మతములున్న లూథర్, బాప్టిస్టు, వెస్లియన్, గ్రీకు,
ప్రోటెస్టాంటు, యుపేస్టియన్ కాన్వేన్టు, అంటినోమియన్,

ప్రిస్టి టెరియన్, యూనిటేరియన్, లండన్, స్కాట్సు, క్వీకర్, స్వీ
'డెక్, బర్గ్, ప్రిమేసన్, సానియన్ యూనిటేరియన్ మొదలగుక్రైస్తవ
మతసంఘములును గలవు. ఈసంఘములనుగూర్చి, (బహుశ్రీ) కాశీ
భట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రులువారు వ్రాసిన ఉపన్యాస పయోనిధిలో
వినరముగాగలదు పైమతములనుగూర్చి శ్రీశ్రీశ్రీ నొరసామయ్య
గారిచే వ్రాయబడిన సర్వార్థసారములో వినరములు గలవు,

క॥ కొందరు దశవిధనాదము

లందున పంచకాబు నందునఁజక్ర

లందున లక్షధ్యానమున

లందున హంసందుబుద్ధి నాటితురోయీ! యోగములందు
నటియింతురోయీ॥ అందుసిద్ధులచేత నా! నందింతురు, కొందఁ రొద,
రేమన నిబో! ధాజేయుండుము॥ నాటితురోయీ॥ 109

తా. శిష్యా! కొందరు దశవిధనాదములందును, కొందరుపంచ
విధ యాకాశములందును, కొందరు షడాధారముల యందును కొంద
రు పంచముద్రల యందును. కొందరు సగుణధ్యానమునందును, కొం
దరు హంసధ్యానమునందును, బుద్ధి నిల్పి ధారణచేయుదురు, కొందరు
యోగమువలనను, కొందరు అష్టసిద్ధులవలనను, యానగదిగతురు.
వీరందరేమనినను వారిమాటలను వినకుము. ఈపరిపూర్ణబోధనేనమ్మి
యూడుము.

విశేషాః: --- దశవిధనాదములు=1 జల 2 భేరి 3 మృదంగ
4 ఘటా 5 శంఖ 6 పీఠా 7 వేణు 8 తాళ 9 చిణి 10 చిణిచిణి [ఓం
'కార] నాదములు. పంచాకాశము=1 ఘటా 2 చిదా 3 ధారా 4
మగా 5 హృదయాకాశము. ఇవే సౌందర్యాకాశములని యందురు
షడాధారములు=1మూలనిస్వార్థానతి మణిపూర 4 అనాహత 5 విశుద్ధ
6 ఆజ్ఞేయములని ఆధారములపేర్లు. పంచముద్రలు = 1 భేరి 2 భూ

జ్ఞానము 4 శాఖలు 5 మణులు ఇవేసంచముద్రలు (షడా
 శాఖములను చక్రియులనియు సంచముద్రలను లక్ష్యములనియు చెప్పు
 నపు యోగములు రెండు విధములు = 1 అభ్యాసము 2 జ్ఞానము,
 అభ్యాసయోగమే ప్రాణాయామ మనబడును. ఈ అభ్యాసయోగము
 ముఖ్యములు = 1 ప్రాణాయామము 2 వైకృతము 3 కుంభము. ప్రాణ
 : ముఖ్యయోగము, వైకృతమే లయయోగము, కుంభకమే
 హా యోగము జ్ఞానయోగమే రాజయోగము. కాపున మొత్తం
 యోగములు నాలుగుగలవి, మంత్ర, హారలయ, రాజయోగములు
 అష్టవిధములు = 1 అశిమ 2 మహిమ, 3 గోమ 4 లఘిమ 5 ప్రాప్తి 6
 ప్రాణాయామ 7 ఈశత్వ 8 నశిత్వ అచునవి అష్టసిద్ధులందురు హంస
 అనగా కంటిలోని నిలిగుడ్డు వెరుకనుండునాళము దీనినే బ్రహ్మ
 నాళము అను ఈ దైవచెప్పుబడినవి పూర్తిగా వివరించి వ్రాయుటకు
 సలగుచేయుచు. ఇవి గురుముఖమునగాని వేదాంతగ్రంథము లందు
 గాని తెలిసికొనవలెను—

క॥ కొండలు ముద్రలు గనవలె

సంమరు మఱికొందరధిక ముదురు ద్రష్టన్

కొండలు భజనే లెస్సవి,

యందురు యివి యన్ని యెఱుకె యని తెలుసుకొనుమీ॥

క॥ శివ! ఇది శివుని వినుమీ॥ ముదుగు బరిపూర్ణ । మున్నది, గని
 కుర్తెందుడ ము దదా॥ నెగరఁ గొట్టినజాలు॥ నని తెలుసుకొనుమీ॥

తా. శిష్యా! కొందరు సంచముద్రల నెఱుగ వలయుననియు,
 కొందరు సాక్షియైవద్రష్ట గొప్పదనియు, కొందరు భజనయే గొప్ప
 దనియు, చెప్పుదురు. ఇవన్నియు నెఱుకయనియే తెలిసికొనుము.
 ఇందులతో ననిలేదు. పరిపూర్ణమును తెలిసుకొని యెఱుకను లేకుండ
 చాడకొనుము.

క॥ దేవుని నీవు నెఱుగవు

నీవిప్పటి కెట్టి వాడవా నేదెలిపెద, నీ

కా వెట్టి బోధలెందుకు

కావున నదేవునిదిగో కనుఁగొనవోయీ! నామరూప

కర్మలేవోయీ॥ నీవాదేవునిలోన | నినులెస్స వెదకిన | నావల, ముచ్చ
ట | నడుగోయి దెల్పెద॥ కనుఁగొనవోయీ॥ 111

~ ~

~ ~ ~ ~ ~

తా. శిష్యా! దేవుని నీవిదివఱకు తెలిసికొనలేదు. నీవెట్టివాఁ
డవైనదియు నీకునే దెలిపెదను. నీకా వెట్టి బోధలెందుకు? కావున దేవుని
తెలిసికొనుము. దేవునకు నామరూప క్రియలుండవు. ఆదేవునియందు
నిన్ను నీవు బాగుగా వెదకి, పదప నన్నడుగుము. తెలిపెదను. [అనగా
పరిపూర్ణమునందు తానైన యెఱుకను వెదకిన తాను లేకపోవుచు]

క॥ మానవుఁడు సేయఁజూనిన

దానిని లోఁతెఱిగిచేయ దగునని మదిలో

నేనెఱిగి నీకు చెప్పితి

పూనుము రుచిబుట్టదేని పోని, నీమనసు! రుచిపుట్టితె

పూనునీమనసు॥ నేనేమియనబోతే! నీకేమితోచునో! లేనినిష్ఠురములు!

లేకుండులెల్లెప్ప! పోని, నీమనసు॥

112

తా. శిష్యా! మానవుఁ డేకార్యముజేయ నొచిరను ముందు
గాదాని మంచిచెడ్డలు విచారించి, చేయవలయునని నామనస్సులో
నేనెఱిగియే నీకు చెప్పితిని. నాయుపదేశము నీకిష్టము గలిగినచో
చేయుము. అది నీకు సమ్మతిగానిచో వదలిపెట్టుము. నేనేమియోచెప్పు
చుండిన నీమనస్సున కేమితోచునో; నాయుపదేశమును నీవువేఱుగా
భావించి లేని నిష్ఠురము పడుటగుంచిది కాదు. కావున నేజెప్పుదానిని
బాగుగా గ్రహింపుము.

క॥ పంచాక్షరంబులతోడ బ్ర

పంచము తానుద్భవించె బ్రణవాక్షర ముం

దగు శ్రుతులొచ్చె దాన్మెలు

కంచని నీవెఱిగి యెఱుగు మచలముదీనిన్! నిల్చుకు మె
యొక! నచలములొనన్! చంచల మతిచేత॥ చతురాక్షరెక్కువం॥ చెం
చెడ చెందుకు? యిడినమ్మి యెఱుగుమి? ట్లచలముదీనన్॥ 113

తా. శిష్యా! ప్రపంచము పంచాక్షరముల వలనగలిగెననియు
వానికి మూడు ఓంకార స్వరూపమున ప్రణవాక్షర ముండెనని
శ్రుతులు చెప్పెను. దీనిని యెఱుకయని నీవు యెఱిగి తెలిసికొనుము
పరిపూర్ణమున యెఱుకను నిలుపకుము. నీవు చంచలమనస్సు గలవా
డవై చతురాక్షరీ మొదలగు మాత్రములెక్కువని తలపోయకుము

వీశే:—ప్రణవాక్షరము=అకార ఉకార మకారములుఓంకా
రము అగును. ఆదేయేకాక్షరి. పంచాక్షరములు. న.మః, శి. వ.యః.
చతురాక్షరములు సమః. శివ. శివచతురాక్షరి నారాయణ. విష్ణు
చతురాక్షరి.

క॥ ఎఱుకే చిత్తుడ మీసగ

మరయగ బరిపూర్ణమేమి యనరాదధియ

యెఱుక జగము లస్థిరములు

పరిపూర్ణము శాశ్వతమది పాటించి కనరా! కావారెట్టి!
పాటినివినరా గురుముఖమున వీటి! నరుడు గురైఱిగిన! దిరిగిపుట్ట
దువాషి క్షరమై మునుపటివలె॥ పాటించి కనరా॥ 114

తా. శిష్యా! ఎఱుకే చిత్తును, జడిమును, జగత్తును, అయి
యన్నది. ఆలోచించుచూడగా పరిపూర్ణవిట్టిదని చెప్పుటకు నలవి
గాదు. ఈ ప్రపంచమంతయు యెఱుకగానేయున్నది కాని యివి శాశ్వ
తములుకావు. పరిపూర్ణము మాత్రమే శాశ్వతమైనది. ఈరెఱి నిర

యగును గురుముఖమున బాగుగా తెలిసికొనుము. ఈ రెండొక్కయు
మును తెలిసికొనిన నరుడు యాభూమిమీఁద తిరిగి పుట్టడు

క॥ కొందరు భూణము లయిదిటి

యందునఁ జిత్తంబునుంతు రధికములనుచుకా

కొందరు యేమియులేదని

యందురు గుఱు తెఱుఁగుమిన్ని యపశబ్దములురా! యివి
యన్నినిలుచులు వని తెలియవలెరా॥ యెందఱేమనిననీ! కెందుకుబయ
లును! ముందగఁగని గుఱు! తెందుడ నీకిన్ని॥యపశబ్దములురా॥ 115

తా. శిష్యా! కొందఱు పంచభూతములే శ్రేష్ఠములని వాటి
యందు మనస్సునిల్పుదురు. మఱికొందఱు యేమియులేదనియందురు.
నీవీ విధము లన్నియు తప్పులని తెలిసికొనుము. ఈతప్పులు నిలువ నే
రవు. ఎందరెన్ని చెప్పినను, నీకెందుకు? నీవు ముందుగా పరిపూర్ణమును
చూచి, యెఱుకను వదలి పెట్టుము.

క॥ కొందఱు కర్మము నేనా

గందురు, మఱికొందఱెక్కు నందురు, తనువునొ

కొందఱుప్రాణము లధికం

బందురునీకిట్టి! నట్టి యాశ లేమిటికి! వారితోఁ బొందు
చేసేవేమిటికి॥ నెందఱిమాట! లెన్నైననీబోధ! క్రిందివేగానిపై!
కగిరేవికావిట్టు॥ లాశ లేమిటికి॥ 116

తా. శిష్యా! కొందఱు యజు ది కర్మములే యుత్తమమని
యందురు. మఱికొందరు దేహమే యెక్కువనియందురు. కొందరు
ప్రాణములును, ప్రాణాయామాది యోగాభ్యాసము లధికమనిచెప్పు
దురు. నీకిటువంటి ఎట్టియాశలెందుకు? వారితో నీవున్నేహమెందుకు
జేసెదవు? నీటిని మానుము. యెందరెన్ని చెప్పిననూ అవియన్ని
యును నీబోధకంబు తక్కువైనవేగాని హెచ్చునవిగావు

విశే:—అష్టాంగయోగములు 1 యమము 2 నియమము
3 ప్రాణాయమము 4 ప్రత్యాహారము, 5 ద్యానము 6 ధారణ 7 మన
నము 8 సమాధి—

యోగములు 1 మంత్ర 2 హార 3 లయ 4 రాజయోగములు.

యాగములు 1 అశ్వమేధ 2 రాజసూయ 3 విశ్వజిత్తు 4 పుత్రకా
మేష్టి 5 సర్ప 6 సత్రయాగములు

చతుర్విధముక్తులు 1 సామీప్యము 2 సాలోక్యము 3 సారూప్యము
4 సాయుజ్యము.

చర్యాపాదచతుష్టయము 1 సర్వదేవాలయములుదర్శించుట 2 ఇష్టదేవ
తల నారాధించుట 3 ఇష్టదేవతల ధ్యానించుట 4 సర్వదేవతా
స్వరూపములను భావించి తద్వినియోగతరపదార్థములేదని నిర్ధారణ
చేయుట.

క॥ తను వెఱుకలు రెండొక్కటి

యని, యనరాదనుచుఁ గొందఱందురు భువిలో

దను వెఱుకలు తుదినొక్కటి

గను, గన్పడకుండురెండు గనరామోయన్నా । రొండొ
క్కటి! వినరామోయన్నా ॥ అనుమావమిఁక నేల! యందఱిమాటలు ।
వినఁబోక నేబోధిం! చిన, రీతిసిప్పుడు॥ గనరామోయన్నా॥ 117

తా. శిష్యా! కొందఱు దేహమును యెఱుకయును నొకటే
యని చెప్పురాదని యందురు. దేహమును యెఱుకయును యొకటిగానే
కనబడుచు మరల రెండును వేఱుగానే కనిపించును. ఈరెండును
యొక్కటేయని తెలిసికొనుము. నీవు సందియబందక యందఱిమా
టలను వినక నేబోధించిన విధమిప్పుడు తెలిసికొనుము.

క॥ కన్నుల స్రక్కల వ్రేల్చి,

తిన్నగ భూమధ్యమందు దృష్టినిలిపియు

దున్నది, వెన్నెలలో, బయ

లవాకను మందురెఱుక యదినిల్వదోయి | తనువుతోఁ
బోవు | ననిఁబలియవోయి॥ ఎన్నితనువులువచ్చి | యేగినిర్గుణకక |
యున్నబయలుఁజూచి యుళ్ళకెఱుకనువిడు॥ మదినిల్వదోయి॥ 118

తా. శిష్యా! రెండుకన్నులప్రక్కనువ్రేళ్ళనుంచి, కనుబొమల
మధ్యప్రదేశమును దృష్టినిల్పి చూచిన వెన్నెలకనబడును. ఆవెన్నెల,
యందే బయలున్నదని యుపదేశముచేయుదును. అదియే యెఱుక
ఆయెఱుక దేహముతోడ పోవునని తెలిసికొనుము. ఎన్నిదేహములు
వచ్చిపోయినను పరిపూర్ణము మాత్రము కదలకుండనుండును. దానిని
గురువర్యునిచే తెలిసికొని అసత్యమైన యెఱుకను విడిచిపెట్టుము.

క॥ జనులాత్మాను భవంబై

నను, ముక్తని పలికిరిట్లు నమ్మకు, మెఱుకే

కనరాదెచ్చట గురుకృప

ననుభవ మెవ్వరికినయిననామాట నిజమా అనుభవముళ్ళ!
క్కామాటెనిజమా॥ వినజెప్పు మీరెండు! వివరించిపైమాట | పనినే
ముందరిబోధ! వినిపింతు వేవేగ॥ నామాటనిజమా॥ 119

తా. శిష్యా! ఆత్మను తెలిసికొనుటయే మోక్షమని కొందఱు
చెప్పిరి. వారిమాటలనునమ్మకుము. అది యెఱుకయేగాని జేటుగాదు.
గురువుకృపచేయనుభవము మెవ్వరికిసరాదు. గురువాలాగునజెప్పెడు.
అది నిజముకాదు. ఈరెండును నీకు బాగుగా వివరించి, దానిపైముం
దరిబోధను వినిపింతును.

క॥ తనుఁదాగని ననుమోక్షం

బని పలికిరి, గాని, జనము లదినమ్మకుమీ

తనుఁదాను ఒట్టబయటను,

గనబోయిన తనకుఁదాని కానరాదోయి! విశ్వ ముతనకు॥

గానరాదోయి॥ తనవలన నైనదిగచుక॥ దానువిశ్వముకొడు॥ గనుక
చుటుశ్శక్తి॥ కావున తనకుఁదా॥ గానరాదోయి॥ 120

తా. శిష్యా! కొందరు, తన్నుదాను దెలిసికొనుటయే మోక్ష
మనిచెప్పిరి. అదినిజముకాదు వారి సూత్రము నమ్మకుము. పరిపూర్ణము
నందు తన్నుఁదానుదెలిసికొనబోయిన తనకుఁ దా నే లేకపోవును. ఈప్ర
పంచము తనకు కనబడదు. ఈప్రపంచము తనవల్లపుట్టినది కావున;
నిజముతెలిసికొన బోయినపుడు తానున్న, యీప్రపంచమున్న, కన
బడకుండపోవును.

క॥ మాయగదా; లేనియహం

బాయెఁగదా; తనకుఁదా నె యచలమునొప్పిం

దాయెఁగదా; మాయన, లే

దాయెఁగదా; మాయచిత్ర మాయెఁగదోయి॥ సౌశయ
మంత॥ పోయెఁగదోయి॥ మాయనమూలము॥ మాయచూచు చుండ॥
మాయమైపోయెను॥ మాయకేయిదిచిత్ర॥ మాయెఁగదోయి॥ 121

తా. శిష్యా! లేని యహంకారమే మాయసుమా; పరిపూర్ణము
తనకుఁదా నే యయినది పరిపూర్ణమునందు మాయలేదుసుమీ! ఈ
మాయ చిత్రముగాలేదా? నిసందియము లెల్లదీతెరుగదా? మాయ
యొక్కమూలమును మాయయే చూచుచుండ మాయ తనంతట
తా నే మాయమయి పోవును. ఇదిమాయకే చిత్రముగా గనఁబడుచు

క॥ లేనియహమున్న బయలును,

లేని ప్రపంచమును, దన్ను లెస్సగఁదనలోఁ

దాను విమర్శించిన, నా

లేనిది లేకుండు నవలలేదు యేమాట॥ ఇట్లన నయి॥ లేదు
యేమాట॥ లేని యహమీబయట॥ లేనేలేదనిచూచి॥ లేనిది కలదని॥
లేని మాటాడేవు॥ లేదుయేమాట॥

తా. శిష్యా! 1 నిజముకాని యహమును, 2 నిజమైనపరిపూర్ణమును 3 లేని ప్రపంచమును, 4 తన్నును, చిక్కగా తనలోఁదాను విమర్శించి చూచి చూచినచో; నిజముకానివై నయహమును, ప్రపంచమును, యెన్నటికిని లేకుండబోవును. అనల యేమాటయును లేదు. దానినిచెప్పుటకే మాటయురాదు. శాశ్వతమైన పరిపూర్ణము నందు, లేనిహయములేదని కనుగొనిన పిమ్మట, నీవులేనిదానిని కలదని చెప్పలేవు.

క॥ పరిపూర్ణ యెఱుకలెట్టివో;

గురుముఃమున రె టిలెస్స గుఱుతెఱిఁగెఱుకన్,

సరిపుచ్చుకున్న మృషయని

పరిశుద్ధపుబోధ యిదియె పాటించికనరా! శివ రాముల! పద్ధతియుదిరా॥ నరులు కొందఱుపల్కి! రెఱుకను మ్రొగి యీ! పరిపూర్ణమయ్యెనం! చెఱుఁగక చెడుటకై॥ పాటించి కనరా 123

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమును, యెఱుకను, గురుముఃమున యెట్టివో; తెలిసికొని ఈరెంటి మంచిచెడ్డలను గ్రహించి, యెఱుకను యబద్ధమని వదలుటయే పరిశుద్ధమైన పరిపూర్ణబోధ దీనిని బాగుగా గ్రహించుము. ఇదియే శివరామదీక్షితులవారి మార్గము. మానవులు కొందఱు; యెఱుకను మ్రొగి పరిపూర్ణ మయ్యెనని చెప్పుదురు. అది పాడుచేయుమార్గము కావున నీవది వినకుము.

క॥ బిందువు తనువునఁ బుట్టును,

బిందువు తను వింద్రియముల బృందంబగువల్,

అందముగాఁ గలుగున, దే

నందునఁ బుట్టినదొ తెలియ నజసికిందరమా! మూలము

లేని! దని తెలిసికొనమా! అందుకే బయలున్న! దరసిమూలములేని!

బిద్వాది కంబుల! వేరు దెగ తెలియ! నజనికి దరమా॥

తా. శిష్యా! దేహముచుండి బిందువు జనించును. ఆబిందువు వలన యింద్రియములతోఁ గూడిన దేహముగల అందమగు బిడ్డజనించును. ఇట్లుపుట్టుటకేది మూలమో దానిని తెలిసికొనుటకు బ్రహ్మకైనను దరముకాదు. అందువలనే నీవు పరిపూర్ణమును తెలిసికొని మూలములేని దేహముల జోలికిబోకుము. మూలములేని బిందువు మొదలయిన వానిమూలమును గ్రహింప బ్రహ్మకే శక్యముగాదు. నీకెందులకు?

క॥ జను లనిరి, దేవుఁడెవరికిఁ

గనరాఁడని, నామరూప కగ్మజసనము

ల్లన నతనికి లేవనిక్రియా

జన వాక్యము బయలుకెప్పును సహజమకా వినగా! అను మానము! చాలించికనరా॥ కని, నామరూపాది కములున్న యెఱుకను! వినబోక విడిచి! పెట్టినబోవు [తానంత]॥సహజమకావినరా॥ 125

తా. శిష్యా! దేవుఁడెవరికినిఁ గనఁబడఁడనియును. నామ, రూప, క్రియా, జన్మములులేని వాఁడనియును, లోకులు చెప్పుమాటలు పరిపూర్ణమునకు సరిపోవును. నీవు సంతతముల నెల్లవిడిచి, కనుగొనుము. కనుగొని నామరూప క్రియలతోఁగూడిన యెఱుకను నమ్మక విడిచి పెట్టుము. అంతయెఱుక తనంతటతానే పోవును.

క॥ అంతటఁగలదీ యెఱుకని

యెంతో వాదింపుచుండు రెఱుఁగని వారల్

ఇంతట నంతటఁ గనుపడు

నంతటిదేకాని యెఱుక యంతటఁగలదా॥ అదినిజమైతే! నగుపడవలదా॥ అంతటఁగలదొక్క! యచలమెగా నెఱుక! యంతటఁ గలదని యనరాదు వినరాదు॥ అంతటఁగలదా॥

తా. శిష్యా! జ్ఞానములేసివాగు కొందఱు, యెఱుక యెల్ల
చోటుల ను నిండియున్నదని వాడింతురు. అది అక్కడక్కడ యుండు
నట్లు కనబడునదేకాని; స్థిరముగానుండ దనికాదు. అంతటను నిండి
యున్నదయినచో కంటికి కనబడవలయుచుగదా? అట్లుకనబడకుండుట
వలన యెఱుక, అంతటను గలదని చెప్పరాదు. వినరాదుగుమా;
పరిపూర్ణ మొక్కటియే సర్వవి, నిండియున్నదని నమ్ముము.

క॥ బయలాక సమసి కొందఱు

భయపెట్టెన రొదనులన భయపడకుసుమీ
బయిందు శబ్దమున్ను ,

బయలాక సమసి నమ్మి బడుచునీచేత! శబ్దములేదీ! భ్రమ
యొదచేత॥ బయలాక సముగాదు! పరిపూర్ణమనినమ్మి నయముగ
నెఱుకను! నమ్మకవిడిచిపో! బడుచు నీచేత॥ 127

తా. శిష్యా! కొందఱుమానవులు, పరిపూర్ణమే యాకాశమని
చెప్పిభయపెట్టదురు. అందులకై నీవు భయపడకుము. పరిపూర్ణము
నందు శబ్దమున్నచో యాకాశమేయని నమ్మనచ్చును. కానిపూర్ణము
నందు శబ్దములేనందున యది యాకాశముకాదు. నీకీభ్రమయెందు
లకు? ఎట్టిదయలు పరిపూర్ణమేగాని యాకాశముకాదనినమ్మి నేడ్పుతో
యెఱుకను నమ్మక విడిచిపెట్టినచో; ఆభ్రమ తనంతటతానే పోవుచు.

క॥ కలమేల్కలెఱుక బయలుల

కిలనామ్యముచేరి చూడు మీభ్రమతోఁగెగున్

ఫలమేమి? పెక్కుచదువుల

వలసను జపయా? యోగ వ్రతముల వలనకా! శమదమ
ము॥ శామలవలనకా॥ తలక్రించుగాఁబడ్డ! తనువునేఁగానన్న! కలమే
ల్కసినతా నెక్కడ! నిలువదబ్బలే॥ వ్రతములవలనన్! 128

తా. శిష్యా! పెక్కునగాచదువుటవలనను, జపతపములవలనను
యాగయోగములవలనను, ప్రణామములవలనను, శేమదమాదులవలనను.
నూరు యాగముచేసినను ప్రయోజనములేదు. తలక్రిందులతపముఁ జేసి
నను దేహమునీవుగానేరవు, నీభ్రమలన్ని నశించుట కొకయుక్తిపన్ని
చూడుము. ఎట్లనఁగా యెఱుకను కలగాను, పరిపూర్ణమును మెలకువ
గానుభవించి విమర్శింపుము. “కలలోఁగనబడినవి మెలకువయందుఁ
గనబడక నూయమగును అట్లే యెఱుకయందు కనబడినదేహములు
పరిపూర్ణమునందు మాయమగును. అప్పుడు నీకంతయు విశదమగును.

క॥ నీకలలోనిను నన్నును

లోకుల లోకములఁజూచి లోపలభ్రమచే

నాకరుణ వడసి మెలకువ

చేకొని కలకల్లఁజేసి చేరెద వెటకో! సర్వమునీతో! జేరెను
వెటకో॥ ప్రాకటముగబట్టి బయలెఱుకలీరీతి! నీకుఁదెలిపిన వెనుక,
నిలువక వే వేగ॥ చేరెద వెటకో॥ 129

తా. శిష్యా! నీకలలోనిన్నును, నన్నును, లోకులను, లోక
ములను, చూచి నిజమని భ్రమ జెందుచున్నావు. మెలకువ గాంచి
చూచిన యేవియునుండవు. అట్లే నీవుతెలిసికొనక యీప్రపంచమంత
యు నిజమని నమ్ముచున్నాము. నీవు కలగాంచు వానివలె యీకల్లను
నమ్ముచున్నావు. ఇప్పుడు నా దయవలన జ్ఞానమను మెలకువనొంది
వీటి నన్నిటిని కలలోనివని గ్రహింపుము. తరువాత నీవేమయ్యెదవో
చూడుము. ఇదంతయు నీతోజేరి యెక్కడనుండునో గ్రహింపుము.
[అనగా జ్ఞానియయి పరిపూర్ణమునందు చేరును] పరిపూర్ణమును యెఱు
కను తెలిసికొన్నదిమ్మట నీవు యెక్కడికీజేరెదవో తెలిసికొనుము.

క॥ హరికరనఖముఖ విదళిత

కరిమస్తక గళితమైన ఘోషమాక్తికమల్

దొటికిన నెఱుకలు; గుఱిబలె

ధరియింతురు రెంటివెలలు తమ రెఱుంగలేక! అట్లనేబోధ!
క్రగుమెఱుంగలేక॥ పరిపూర్ణబోధను! నెఱిగింపుచుండిమా! యెఱుకకే
కొందఱు! మఱిగేది మర్మము॥ తమ రెఱుంగలేక॥ 130

తా. శిష్యా! సింహముయొక్క కాలిగోళ్ళచే జీల్చబడిన మోరుగు
కుంభస్థలములనుండి రాలిన గొప్పనగు ముత్యములను, ఎఱుకల కుల
స్థులు గురివిదపూసలవలె ధరింతురు. వారికి ముత్యములయొక్కయు
గురిగింజలయొక్కయు విలువ తెలియదు. ఆవిధముగనే; పరిపూర్ణ
బోధను చెప్పుచుండినను దాని ప్రభావమును, యెఱుకయొక్క అల్పజ్ఞ
తయు కొందరు తెలిసికొనలేక, యెఱుకనే నమ్ముదురు. వీరికి యీ రెం
టితారతమ్యము తెలియదు.

క॥ తనువో, బహిరింద్రియములొ,

మనసో, ప్రాణములొ, విషయ మమతో; నేరం

చని, నీవని, యది, యిది, యని

యనుమానించెదవదేల! యదిత్రోవగాదు! నీవెన్నడు! నిది
వినలేదు॥ విషయా పరిపూర్ణము! గని, లేనియామిఁది॥ తనువధికము
లే! దనిగురువుచేచెలియు॥ మిదిత్రోవగాదు! 131

తా. శిష్యా! నేను, నీవు అది, ఇది యని చెప్పునది; శరీరమా!
లేక బహిరింద్రియములా? లేకమనస్సా? లేక ప్రాణములా? లేక విష
యములా? లేక మమతయా? అని యనుమానించెద వెదులకు అది
సరియైన మార్గముకాదు. నీవిదినఱకెన్నడును దీనిని వినలేదు.
కావున చెప్పెదను వినుము. పరిపూర్ణబోధను తెలిసికొని, అదైని
దేహమధికము కాదని గురుముఁమున తెలిసికొనుము—

క॥ నిను, నను; బ్రహ్మచమును, నిజ

మాని యెఱిగెడు నెఱుకచేత నచలమును. గనుం

గొనినను జగమనియెఱిగెడి

యెఱుకను తక్షణమెమారు మిద్ధవివేక । చాలుసీక్రమ! మెఱుఁగుదాక॥ నిను నచ్చుపైరె । మిక్కిలి విశ్వమును బయలన రాదున్న! దనిగుర్తులేకుండు॥ నిద్ధవివేక॥ 132

తా. నుంచివివేకముగల శిష్యా! నిన్నును, నచ్చును, యెఱుకమును, నిజమని తెలిసికొనెడి యెఱుకచేత పరిపూర్ణమును తెలిసికొనుము. తరువాత, మనలను శాశ్వతముగానెంచు యెఱుకను విడిచిపెట్టుము. నీకీపద్ధతి తెలియువరకును, మనలను, యీజగమును, బయలని చెప్పరాదు. అవి బయలని చెప్పుటకు గుర్తుగోమియు లేదు.

క॥ ప్రౌద్ధున నిద్దుర మేల్కని

వద్దికినేతెంచి, గురుని వక్త్రజనితమా

సుద్దులు, మ్రొక్కివినుము, యే

ప్రౌద్ధుని, బలుముద్దుసుమ్మి పుట్టినందులకు! గురుచరణములు! పట్టినందులకు॥ నిద్ధమాభక్తిచే! నీవిట్లుచేరితె! ద్విత్వీర్పబోధ! తెఱగుచూపును. నీస॥ పుట్టినందులకు॥ 133

తా. శిష్యా! నీవు తెల్లవారుజాముననేలేచి, గురుని దగ్గరకు వెళ్ళి, ఆయనకు భక్తితో నమస్కరించి, ఆయనబోధించు విషయములను వినుము. ప్రతిరోజును యట్లు చేయుటయే నీవు భూమిమీఁదప్పుడైనందులకును, గురుశుశ్రూష చేసేందులకును, యెక్కువఫలమై గాఢకమైన కార్యమగును. మంచిభక్తిచేత గురుచరణారవిదముల నాశ్రయించితివేని; నిన్నాతఁడు చక్కగాదిద్ది, బోధ మొక్క రహస్యమును తెలుపును:—

క॥ గురుఁడు పరిపూర్ణమును, జూ

పెఱుకే లేదనుచుఁజెలిసి, మొకదలపకుమా

చెటింగించక, విడిపోవునె,

యెఱుక నకుల్ సాధనముల నెన్ని చేసినను | లక్ష్యణముద్రా |
లెన్నిచూచినను || హరిహరబ్రహ్మ | సురాసుర ముఖులైన | ధరణీసు
రాద్యష్టా | దశజాత్యుద్భవులైన || నెన్ని చేసినను || 134

తా. శిష్యా! మానవు లెన్ని సాధనములు చేసినను, లక్ష్యణ
ముద్రా లెన్నిచూచినను, యెఱుక వదలిపోనేరదు. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వర
సురాసురలైనను, బ్రాహ్మణులాదిగా పదునెనిమిది జాతుల
వారైనను, గుఱి పరిపూర్ణమును చూపి “యెఱుకయెఱుకను దలపకు
ము, అదిలేదు” అని యెఱింగించే వరకున్న యెఱుక వదలిపోనేరదు
విశేష:—(౧) జ్ఞానసాధనములు—1 శ్రవణము, 2 మననము, 3 విధి,
4 ధ్యానము— సాధనములు= 1 శమము 2 దమము 3 ఉపరతి
4 తిత్తిక్ష 5 సమాధి 6 శ్రద్ధ—

(౨) లక్ష్యణముద్రాలు— 1 భూచరి 2 భేచరి 3 మధ్యమ 4 శాం
భవి 5 వజ్రాక్షి—

(3) పదునెనిమిది జాతులు 1 బ్రహ్మ 2 క్షత్రియ 3 వైశ్య
4 శూద్ర 5 వ్యాహారిక 6 గోరక్షక 7 శిల్పక 8 సంచాల 9 కుంభ
కార 10 తంతువాదు, 11 డొరక 12 రజక 13 వస్త్రచ్ఛేదక 14
చర్మకారక, 15 తిలఘాతక 16 లుబ్ధక 17 చండాల 18 మాతంగ
జాతులు—

క॥ బలధన విద్యా ధైర్యం

బులు, చక్కదనంబుసత్త్వబుధ్యాదులిలం

గలలోనివి, లేనిమను

మృగ జగమును దననుదాను జూచి మానవుడు | మేల్కొ
నెనేని | చూడలేకొకడు || కలమేల్కొ లెఱుకబయ | లులకట్లతగూర్చి
కల మొఱుకల, దేశి | కులచేవీడితెచాలు || చూచి మానవుడు || 135

తా. శిష్యా! యలమును, ధనమును, విద్యయును, ధైర్యమును, చక్కదనమును, మేలైన బుద్ధియును, ఇవియన్నియును కలవంటి వని తెలిసికొనుము. కలలోగూచిన లోకము, మేలుకొని చూచిన మేలు యుకనబడదు. కల మెలకువలకున్న సాబాధమువలెనే, యెఱుక పరిపూర్ణములకు జతకూర్చి, గురువు కృపచే వినుస్థించి, కలకు, యెఱుకను విడిచిపెట్టుటమంచిమార్గము.

క॥ ఈవట్టి బట్ట బయలును

నీవిప్పుడు నుండజూచి నిజముగ నెఱుక

న్నీవని నేనని జగమని

భావింపుము పిదపదీని బాయుమనిశమున్ | నేమెఱుకుచు |
నీవహర్నిశమున్ || శ్రీనితా శారదా జీవ సంభవభనా దేవేంద్రాగ్ర
లనింక | సేవించ తలపేల || బాయుమనిశమున్ || 136

తా. శిష్యా! ఈసర్వలమైన పరిపూర్ణమును తెలిసికొని నిజ మనినమ్మి, నీవును, నేనుచు, ఈజగమును, యెఱుకయని భావించి, తరువాత యెఱుకను వదిలిపెట్టుము. సదా ఈభావమును వహించి ప్రోకుండు నుండుము. లక్ష్మీ, సరస్వతీ, గౌరీ దేవులను, బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాది దేవతలను, పూజింపవలయుననెడి భావము నుంచుకొన కుము.

విశే: — సగుణధ్యానము చేయరాదు.

క॥ లేదనక మున్నదిదిగో

నేఁదెలిసితి ననకుదీని నీవెఱిగెదవా,

కాదది నీచేదెలియను,

యేదిరసస్మాత్రసమితి యీబట్టబయట దీనికిసాటి | ఇది
యెచ్చోట || వాదేలనిక యెఱుక | తోదీనికనిపెట్టి | పోదోలుయెఱుక ||
కేదిబట్టదుచాలు || యీబట్టబయట || 137

తా. శిష్యా! నీవు, పరిపూర్ణములేదని చెప్పకుము. “ఇదిగో యున్నది నేను తెలిసికొంటి” ననియు చెప్పకుము. నీవు దీని నెఱుంగ లేవు. తెలిసికొనుటకు యీ పరిపూర్ణమునందు పంచతన్మాత్రలులేవు. పరిపూర్ణమునకు సరియైన దేనియును లేదు. వాదములు పెట్టుకొనక యెఱుకచేత పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని, యెఱుకను విడిచిపెట్టుము. నీకు సుఖదుఃఖములు పొందవు—

విశేష:—పంచతన్మాత్రలు=1 శబ్దము 2 స్పర్శము 3 రూపము 4 రసము 5 గంధము.

క॥ కననచ్చునదిట్టిట్టిని,

యనరాకుండునది, బయలు నజె కనుగొనుమీ,

కనరాకపోతె శూన్యం

బనుమిట్టిది యట్టిదనుచు బలుకవచ్చినను! నెఱుకయా
లోపలికిజొచ్చినను॥ వినుమాబయటను నేవే! మనిననొప్పెదగానా!
ప్పును నీమాటను నీజె! ప్పిసరీతిగనరాగ॥ బలుకవచ్చినను॥ 138

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమును కనబడనదియనిగాని అట్టిట్టిదనిగాని చెప్పుటకు సాధ్యముకానిదని తెలిసికొనుము. దానిని యిదిగో; చూడుము. నీకు కనబడనిదాని శూన్యమని చెప్పుము. పరిపూర్ణమిట్టిట్టిదనినను, యెఱుక పరిపూర్ణమందు జొరబడెననియైనను, చెప్పిన యెవలనేను నమ్మను. నేను నీకు చెప్పినవిధమున పరిపూర్ణమునుండి చెప్పెదవేని నమ్మెదను.

క॥ కననచ్చు బయలులేదని

యననచ్చునె, యిట్టిట్టిదననచ్చునె, భీ

యనరాదెఱుకను నెన్నడు

నను నె నీయలునెల్ల కాలముంచుదీ! దీనందెఱు, కే

కాలములేదీ॥ వినుము లేనెఱుకను॥ వివరింపు శూన్యమై, యనుమాన
మేయెఱుక॥ గనువిశ్వముట్టిదే ధాముంచుందీ॥ 139

తా. శిష్యా! కనబడుచుండునట్టి పరిపూర్ణమును లేదని చెప్ప
రాదు. ఈపరిపూర్ణమిట్టిట్టిదని చెప్పుటకు సాధ్యముకాదు. యెఱుకయే
నిజమని చెప్పుదమా? ఛీ; అట్లుచెప్పరాదు. కావుననే పరిపూర్ణము
సర్వకాల సర్వాస్థలయందు శాశ్వతముగానున్నది. దీనియందెఱుక
యేకాలమందును యుండదు. బాగుగా విచారించినచో యెఱుక
శూన్యమై యనుమానప్రాయమై నిలుచును. ఆయనుమానమేయెఱుక
యని తెలిసికొనుము ప్రపంచము యెఱుకవలన బుట్టినదికావున, అది
యును నిజముగానిదని తెలిసికొనుము.

క॥ పరిపూర్ణమనిన నెట్టిదో,

యెఱుకెఱిగిన నెఱుకజైట కేగినయెఱుకే

యెఱుకకు శూన్యంబయ్యెను

యెఱుకను జన్మించినట్టి యీవిశ్వమూలం॥ యెఱుకయందు
గాన॥ నెఱుకవిశ్వము. లేనెఱుకే యివిగూడ॥ నెంతోవింతైతోచు॥
యీవిశ్వమంత॥ 140

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమనగా యెటవంటిదో తెలిసికొనిన
యెఱుకతాను వెంటనే పారిపోవును. అట్లుపారిపోయి యెఱుకయే
తాను శూన్యమని తెలిసికొనును అంతట యీ శూన్యమగుబుట్టిన
ప్రపంచము శూన్యమై యెఱుకకంటె దూరముగా తొలగెను.
యెఱుక పరిపూర్ణమును గాంచనిముందు, తానును ప్రపంచమును
వింతవింతగా కనబడుచుండును.

క॥ గురుమూర్తి చూపకున్నను

పరిపూర్ణంబెట్లుతనకుఁ బ్రత్యక్షమగున్

గురుమూర్తి చూపెనేనియుఁ,

బరిపూర్ణము తనకులెస్స ప్రత్యక్షమకానా మానె
యెఱుక! పారిపోవునురా|| యెఱుకపోయిన వెనుక! నెదిరా... క్షయము
యెఱిగిట్టి దట్టిదం! చెఱి నవారలమీద|| ప్రత్యక్షమకానా|| 141

తా. శిష్యా! గురువుబోధించకున్నచో పరిపూర్ణము
ప్రత్యక్షముకానేరదు. గురువుబోధించినచో చక్కగా తెలియును. 141
పూర్ణమును తాను చూచిన వెనుక యెఱుక పారిపోవును. యెఱుక
పోయినపిమ్మట పరిపూర్ణమిట్టిట్టిదని చెప్పువారెవరును,

క|| పరమపదమునఁగా, బయలు

గురుగుహ్య, మనంతయునైన గోప్యబనినకా

పరిపూర్ణ, మచల మసినను

తిరమనఁగా, బట్టబయలు తెలియుమాయప్ప! తెలిచినమీ
తెలివిమానప్ప|| యెఱుక పోయినదాని, | నెఱుక పోయినదాని,
నెఱుక మరుపుచులేని! పరవస్తువన, బయలు! తెలియుమాయప్ప! 142

తా. శిష్యా! పరమపదము, బయలు, గురుగుహ్యము, అనంతము.
గోప్యము, పరిపూర్ణము. అచలము, తిరము, అను నిశ్చేష్టన్ని
యును బయలునకు మాఱుపేళ్ళని తెలిసికొనుము అట్లుల కిట్టిని శ్లో
బుద్ధితో తెలిసికొన్న తెలివిని వదలిపెట్టుము. ఎఱుకనుయెఱుకనెడియు.
యెఱుకను మించినదియు, ఎఱుకమఱపులులేనిదియు, అనంతమున
మైనవస్తువే పరిపూర్ణమని తెలియుము.

క|| బట్టబయలునుచు దీనికి

గొట్టమొడల్ పేరులేదు ముదమున, నెఱుకే

పుట్టియుఁ బేరిడి దీనికి

ఒట్టుకల వ్యాడలేక పాటిపోవురా! కనరాచిందు

నేరదురా|| పుట్టి చచ్చుచుమళ్ళి పుట్టిగిట్టుచుచుండు! పుట్టితిచ్చుచుచుండు
దెఱుకే బయలునుజూడ|| పాటిపోవునురా|| 143

తా. శిష్యా! దీనికి మొట్టమొదట బట్టబయలని పేరులేదు. దీనియందు యెఱుకపుట్టి తరువాత దీనికి పేరుబెట్టి దీనికడ నిలువఁ జాలక పాటిపోవును. కాని, యెఱుక యీ పరిపూర్ణ మందుడక, దీని యందు చొరనేరక, మాటిమాటికి పుట్టుచు చచ్చుచు నుండును. ఎఱుక పరిపూర్ణమును చూచినయెడల నేయవస్థలులేక పారిపోవును.

క॥ వినుమా నేనని యెఱిగెడి

తనువందున లేదుబయలు తానిండినదా.

గనుఁగొను మదిగనుఁ గొనియీ

తనువును విడనాడుమీత తడువేలనోయీ! యీ పనికింత! గడువేలనోయీ॥ అనుమానముంబు! యాఘనులైన, శివరాములను! దీక్షితులు చేసిన! యచలగ్రంథము నందు॥ సరిచూడనోయీ॥ 144

తా. శిష్యా! ఇది విచుము. నేను నేనని యహంభావమునహించు శరీరమందు పరిపూర్ణములేదు. బయలు సర్వత్రానిండియున్న దని పరిశీలించి, నీమనస్సు నదానిని గనుగొని యీ శరీరమున విడిచిపెట్టుము. ఇందుల కాలస్యమేల? దీనికి గడువుకావలయునా? ఇందులకనుమానముండినచో; పాపరహితులగు నాగురువర్యులు శివరామ దీక్షితులు వారు రచించిన యచల గ్రంథమునందు సరిచూచుకొనుము. నీయనుమానము తీరును.

క॥ దేహా కారము గానిది

యాహంభావంబులేని యఖిల జనులు, దా

సోహం సోహంబనినను,

మోహముజెందనిది బయలు మొదలెఱుఁగవలెరా! మొట్ట గిన యెఱుక! తుదకరుగవలెరా॥ కోహంక స్త్వంబని! కూతలుగూనెడి దేహిదేహములని! తెలియనిదీబయలు॥ మొదలెఱుఁగవలెరా॥ 145

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమునకు దేహములేదు. అహంభావ

మును వదలిన మనుజులు దాసోహంబని చెప్పినను, అది దేహము
జెందదు. దీనిమూలమును తెలిసికొనుము. తెలిసికొన్నచో దాసోహంబు
మారముగా తొలగును. “నేనెవఁడను? నీవెవఁడవు?” అని అనిన
నూయునవి “దేహి దేహము” లని యీపరిపూర్ణము తెలియజేయును.

విశేష:--దాసోహం= నేను దాసుడను, సోహం=పరిపూర్ణము,
పరమాత్మసంబంధ మయిన శక్తియు—

శ॥ ఏవస్తువు చేతనుదా

నావిర్భవమొందు దేహమును తనువనయన్

ఆవస్తువే దానికి, వి

తైవెలయును దాన్నెసాక్షి ద్రవ్యనుగనుమీ యెఱుకెనే!
స్పష్టము వినుమీ॥ భావించి చూచుమీ॥ బట్టయలునుభూచి
యావిత్తుచెట్టున్న! దరయగవిత్తనే॥ ద్రవ్యనుగనుమీ॥ 146

తా. శిష్యా! ఏవస్తువచేత శరీరమును సృష్టిచెట్టుపుట్టునో, యా
వస్తువే శరీరమును చెట్టునకు విత్తిననుగును. అదియేసాక్షి. అది నో-
ద్రవ్యయని తెలిసికొనుము. అది నీవెఱిగితివేని యంతయు స్పష్ట
మగును. భూమియును పరిపూర్ణమందున్న చెట్టునాటి దేహమునకు
విత్తనమునాటి ద్రవ్యనుగనిన యెఱుక స్పష్టపడును.

శ॥ ఏపరిపూర్ణము మేనికి

లోపలవెలి నిండియుండు లోపములేకన్,

ఆపరిపూర్ణమేజగతికి,

లోపల వెలినిడి దానిలోనే యున్నదిరా! పయిరెండో

లేనివెన్నటరా॥ ఈపూర్ణబోధచే ప్రప్రపంచశరీరమాషముకెడదాని
మీపట్లనే దాని॥ లోనేయున్నదిరా॥ 147

తా. శిష్యా! ఏపరిపూర్ణముదేహమునకు లోపలకు ప్రప్రపంచము
నిండియున్నదో; ఆపరిపూర్ణమే యీ ప్రపంచమునకు లోపలకు వెలు

లను నిడి దానియందేయున్నది పైఁజెప్పుబడిన పేహముప్రపంచము తేనివని తెలిసికొనుము. యీరెంటిని గణనసేయకుము యీ పూర్ణబోధవలన శరీరప్రపంచముల దూరముజేసి, నిలిచియున్న పరిపూర్ణమును గ్రహింపుము.

క॥ ఎఱుకనగా నెఱుగుట, మఱి

మఱుపఁ గా నెఱుకతనను మఱుచుట, యీరెం

డెఱుగనిదే నియలన, నీ

వెఱిగెఱుకను మఱుపు మిప్పు డెఱుకచే విడరా విడిచితె
పైమాట! టెఱిగేదెవ్వరురా॥ యెఱుకే పరిపూర్ణమని యెదిరాచి
వదిరేవు! పరిపూర్ణమైతెమా! పరబయలందలిదాని॥ నెఱుకచేవిడరా॥

తా. శిష్యా! ఈసకలవస్తుప్రపంచమును తెలిసికొనుట యెఱుకనియును, అట్లు తెలిసికొన్న తెలివిన మఱచినోవుట మఱుపనియును ఈరెంటిని యెఱుగనిదే పరిపూర్ణమనియును. నీవు తెలిసికొని యెఱుక మఱపుల రెండిటిని యెఱుకచేత వదిలిపెట్టుము. యెఱుకను విడిచిన పిదప పైపిషయమెఱుఁగు వారెవ్వరునులేరు. యెఱుకను పరిపూర్ణమనబోకుము. యెఱుకే పరిపూర్ణమయినచో బయలువంగు గూపుము (అనగా యెఱుక బయలునందుండదు.)

క॥ లేదన్నను గనుపడు గన

నేదెలిపెద నన్నబయట నేనిలదుగదా

నేదీని వెనుక గదనా

కేదోమూలంబిదేగ నికలేదెచ్చోట! గరుకను శ్చక్తే
ననుమాట॥ సకలవస్తు విషయ! సాక్షిశ్చిన్ముఖదా! నొకమాపఁ
యుంట! నూహింపుమనుభ్రాంతి॥ యిలేదెచ్చోట॥ 149

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణము లేదనిచెప్పినను గనుపడు సును, నేరు దెలిపెదనని యన్నచో, నేనను అహ వభావము పరిపూర్ణము

నందు లేదుగావున, పనునది పరిపూర్ణమునకు వెనుకవచ్చును. నాకు మూలమయినది యిదేగాని మరేదియునులేదు. కావున నేనునునది యబద్ధము. నేనునునది పోయినపిమ్మట యెఱుక మాయమగును. ఎల్లనస్తుచిషయ సాక్షిత్వములకును తాను నొకట తీరున నుండుటచే యచలమును తెలిసికొందుమనుభ్రాంతి కలిగినది.

కావున యచలమును నాడుము.)

క॥ సస్యమగు ఒట్టబయలు, న

సస్యమగు నెఱుక నొక గి సద్గురుకృపచే

సస్యముగానె యెఱుకను,

సస్యమ గా నమ్మియుంటే చాలుచాలన్న । వానితోటి సాక్షిత్వము ॥ పరిపూర్ణములయొక్క । నిర్ణయమెఱిగి నిత్యుడై । యుండెడి । సజ్జగోధగిలిగితే॥ చాలు చాలన్న॥ 150

తా. శిష్యా! నిజమైన పరిపూర్ణమగుదు అబద్ధమైన యెఱుకను సద్గురుని దయవలన, సి-మైనది కానని తెలిసికొని నమ్మకముగా నున్నచో చాలును. అట్టివానితో సమాను లెవ్వరునులేరు. ఏది సత్యమో, ఏదిసత్యముకాదో, వాటిని నిర్ణయించి నిత్యుడై యుండెడి గురుగోధ గలిగినచో అదియే చాలును.

క॥ పరిపూర్ణములో దోచిన

యెఱుక కలలేనియెఱుక నెఱిగిన మృషయా

మృషయెఱుక నెఱుక దెల్పిన

నెఱుగుట మేల్కనదుసుమ్మి యిదియేమఱకుమో

సద్గురున్మాట తెదిరి మీరకుమో॥ యెఱుక నారీతిగ నెఱిగిపోయిన

నెఱుక । పరిపూర్ణమొకటయిదు । పలుకరాదట్లుండు॥ నిదియేమఱకుమో॥

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమనందు, దోచినయెఱుక కలవంటిది.

లేని యెఱుకను తెలిసికొన, యత్నించినచో అబద్ధమకాను, మఱు

గెఱుకను, యెఱుకను, తెలిసికొన్నయెడల మేలుకొనుటయు తెలిసి
కొనుటయు జరుగకు ఇది పారలౌకికము. గురువుచెప్పిన దానికి
యెదురు పలుకకుము. యెఱుక మూర్ఖి కాక ము తన్నుతా నెఱిగి
మాయమయిన తరువాత. పరిపూర్ణమొక్కటే సీలించియును
పరిపూర్ణమిట్టిదని చెప్పుటకు సాధ్యము కాదు. (ఆవాజ్ఞానసగోచర
ముగా నుండును)

క॥ నేటగు కాటుకపక్షుల

కూటమియైన నడుమనల్ల గ్రుడ్లున్నది, నూ

మేటైన గ్రుడ్డునకును,

నాటుక నొక తేజమున్న దటుగానవన్నా! బట్టబయలు
నలవందునన్నా॥ పటుతగ నోణగు! భ్రమనీ, పీతాది! పటలములొ
నుంచి! పరమైతా వెలుగొందు॥ నటుగానవన్నా॥ 152

తా. శిష్యా! కాటుక పక్షులతోఁ గూడినట్లు కంటినడుమ
నొక నల్లగ్రుడ్డునకును ఆగ్రుడ్డునకు నడుమ నొక తేజమున్నది.
(దానికే ఆపోజ్యోతియనిపేరు.) దానిని నీవు కనుఁగొనుము. అది
యెఱుపు. తెలుపు నీల, పచ్చ, మొదలగు వర్ణములకు మీఱి బట్ట
బయలు దివ్యముగ ప్రకాశించుచుండును. దానిని బాగుగా తెలిసి
కొనుము.

క॥ వినుమెఱుకె యదిగనుగొను

వినుతిపంగ బయలటన్న వినుతెరువనినకా

తనుఁగొన బాత్రలు గనుపడు

తనువన నవయవములన్ని తగదొంతియనిన! గుండలిభూత
తతిజాగ్రతనిన వినుమట్లు యెఱుకన్న! వివరితు తత్త్వాలు! మన
సాదు గట్టిగ! మఱువకురూమాట॥ తగదొంతియనిన॥ 153

తా శిష్యా! పరిపూర్ణమును యెఱుకేకనుగొనుచు. ఈయెఱుక

నొక్కొక్కచోట నొక్కొక్కపేగున పిలుతురు. ఈమాటలన్నింటిని
నీమనస్సునందుంచుకొని మఱువకుండ నుండుము. బయలు, తెరువు,
పాత్రలు గనబడు తనువు, అవయవములదొంగితి, కుండలి, భూతతతి,
జాగ్రత, మునియన్నియు యెఱుకయొక్కతత్త్వములు.

క॥ సార నరటి దుంపయనినను

దరువులు ధనమనిన గలుగు ధారుణియనినన్

గిరియన్న రాళ్లుగుట్టన

ధరణిన్ ముళ్ళునిన తత్త్వ తతియెఱుకంచనిన! యెఱుక
సుస్థితి! లెప్పుగనిన॥ నెఱుకచేసి విశ్వ! మెఱుకవంటిదె బయలు
నెఱుకగురైఱిగితా! నెఱిగితే సరితత్త్వ॥ తతియెఱుకంచనిన॥ 154

తా. శిష్యా! సారతీగయన్నను, అరటిదుంపయనినను చెట్లై
యగుచున్నవి. భూమియన్నను, రత్నములన్నను, ధనమే యగు
చున్నవి గిరియన్నను, రాళ్ళగుట్టయన్నను. కొండలేయగుచున్నవి.
అట్లే ముళ్ళునినను తత్త్వములన్న యెఱుకయొక్క తత్త్వములేయగుచు.
యెఱుకను గాగుగా కలుగొని ఆయెఱుకచేగలిగిన యీశ్వరచమర
తయు, అబద్ధమని తెలిసికొని, అట్టిలేనియెఱుకను పరిపూర్ణమందు
తెలిసికొనుటచే సరియైనపద్ధతి.

క॥ పెరుమాయనుజూడుమ యిదె

జనకునిజరరంబువలన జననగర్భం

బుడజొచ్చి మాఱురూపున

జనియించును నవయవములు జనితమైభువిని వివరగనఁదిన
మూర్కొనవచ్చున॥ దినదినమభివృద్ధా! దీనిచే బయలును॥ నిగని
యామాయల మఱల॥ గదమాయించుముపోనీ! జనితమై భువిని॥ 155

తా. శిష్యా! ఈపెద్దమాయను జూడుము తండ్రికడుపున
దేతస్సు రూపముననుండి తల్లికడుపులో ప్రవేశించి, అవయవములు

గల్గి మాటురూపములతో శిశురూపమును భూమియందీ దేహము పుట్టును. ఇదివినుటకు, చూచుటకు, తినుటకు, నాసనచూచుటకు, అలవాటుపడి దీనినాభివృద్ధి జేయుచు దీనిసహాయమున పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, యా వాయులకు గదిమి మాయారూపంబైన శరీరమును వదలుము—

క॥ పెట్టియ్యోనలి గారిడి

చెట్టుపయిన్ గానవచ్చి చెట్టినిచూడక

గట్టుపయిలోను నది, కను

కట్టునుమా! దీనిచలెన గనుకనునెఱుక! అశోనెచట! |

గనుపించదెఱుక॥ దిట్టమాబోధచే! పట్టియెఱుకను, తిరిగి పుట్టుకుండగ దాని! పట్టిముంచుము, లేనిదే॥ గనిపించుదెఱుక॥ 156

తా. శిష్యా! గారిడినా ను, ఒకానొకవస్తువును పెట్టలో నుంచును. ఆవస్తువులకు పెట్టతెగచి చూడగా పెట్టలో లేక చెట్టు మీఁద గనబడును. మరల కొంతసేపటికి యావస్తువు చెట్టుమీఁద నుండక గట్టుమీఁద నుండును. మరల కొంతసేపటికి ఎక్కడను కనబడకుండును. ఇది కనుకట్టువిద్యనుమా! దీనివిధముగానే నెఱుకకూడ ఒకప్పుడు కనుపించియు మఱొకప్పుడు కనబడకయు నుండును. లేనిదే యెఱుక కనబడియు, కనబడకయు నుండును. గురుబోధచే నెఱుకను తెలిసికొని మఱు పుట్టుకుండుటకై దానిని నాశనము చేయుము.

క॥ నేనని బ్రహ్మములోపల

లేనిది న భవమునొంది లీలతనముదా,

మేనునగములై వెలసెను,

నేనది మృగజలమురీతి నిజముగాననుచు! లోకులనెఱుగ గజ బిజవినుచు! మానసమున వారి! మాకుకామోదించి! దానిబోధకు! దగునంచు విజ్ఞేసితి॥ నిజము గాదనుచు! 157

తా. శిష్యా! నీ నీనని చెప్పనటువంటి, పరిపూర్ణమునందు
యొక్కప్పుడు తనకుదానే శరీరముగను ప్రపంచముగను పరిణ
మించెను. నేననెడి “అహంకారము” యెండమావులవలె నిజము
కాదని యొక్కయు నోటికివచ్చినట్లు మాటలాడుమాటలను, నీవువిని
మనస్సునందు సరియగునా? కాదా? యిని గ్రహించుటకే ఈపరి
పూర్ణబోధను నీకు తగునని చెప్పుచున్నాను.

క॥ కలనెడఁబాసిన మానుజులు

కలలోపలి పనులుసేయఁ గలవారలె, యా

కలవారుగారు, నాగల

నలెనెఁబాసిన మానుజులె, వదలెఱుకలోన॥ గలదనిసేయఁ
నలదెఱుకలోన॥ కలవారంచనినోట॥ బలుకుట యరయక॥ పలికిన
వారికి॥ దొలఁగదు పాపము॥ వదలెఱుకలోన॥ 158

తా. శిష్యా! కలగనువారు యాకలయందలి పనులనుచేయు
దురుగాని మేలుకొన్న శిరువాత యాపనులను జేయలేరు. అటులనే
గురుకృపచే నెఱుకను వదలింపవారు, మఱిల యెఱుకకు జిక్కరు.
వీరు పరిపూర్ణజ్ఞానులు, వీరిని కలలోని వారని చెప్పినవారికి పాపము
విడవకుండును.

క॥ గుడమే, మధురము, మధురమె,

గుడ, మీగుడ మధురములను గొనకొనితొలుతకా

బొడమినడే తన సరిగా

బొడమిన దొకటిగను రెండు పోనట్టెగదరా॥ తను వెఱుక

లి॥ ప్లిగనునట్టెగదరా॥ పొడమినచిరుములు, ని॥ పుడె మేనెఱుకలజోత
నిడరా తేసిడిరెండు॥ పెడచెప్పిడకవిను॥ పోనట్టెగదరా॥ 159

తా. శిష్యా! బల్లమే పంచదార, పంచదారమే పల్లము.
కలనెడఁబాసిన మానుజులె, వదలెఱుకలోన॥ గలదనిసేయఁ
నలదెఱుకలోన॥ కలవారంచనినోట॥ బలుకుట యరయక॥ పలికిన
వారికి॥ దొలఁగదు పాపము॥ వదలెఱుకలోన॥ 158

నవి. రెంటియూదును తీపుగలదు. అతీసిపోయినచో యీరెండును పోవును. అట్లే యెఱుకయే శరీరము. శరీరమేయెఱుక, ఈరెంటికిన్ని సంబంధముకలదు. నీవు పరిపూర్ణమును జూచి, యెఱుక శరీరములను నిడిచిపెట్టుము. నామాట పెడచెవిని బెట్టక వినుము. అవిరెండును స్థిరమైనవి కాదు.

క॥ ఇదియున్నది యిదియున్నది,

యిదియున్నది యనుచు, బయలు నెఱిగి యెఱుకచే

నిదిలేనిది దిదియులేనిది

యిదిలేనిది యనుచు నెఱుక నెఱిగితే సరిరా! ఆపైననుండే దే! ట్లందువినరా॥ ఉదయాస్తమానము! లుడుగక, యిదిసీ, నె మ్మది లోననమ్ము, నా! మాటనిశ్చయ మీ॥ ట్లెఱిగితే సరిరా॥ 160

తా. శిష్యా! ఇది యున్నదున్నదని పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, అట్లు తెలిసికొన్న యెఱుకను లేదులేదని తెలిసికొనుటయే సరియైనమార్గము. ఆపైననుండు పరిపూర్ణముచు నేను నోటజెప్పుటకు సాధ్యముగానందున, నామాట నిజమనినమ్మి రాత్రిబవళ్ళు దృఢమైనమనస్సుతో నీకు నీవే పరిపూర్ణమును గనుగొమ్ము. ఇదియే సరియైనమార్గము.

క॥ ఎఱుగననుటయును నెఱుకే

యెఱుఁగుదునని తన్ను బరుల నెఱుఁగుట యెఱుకే

యెఱుక నెఱుఁగుదునని తా

నెఱుఁగుచునుండు నదియెఱుకె నిరుపమబుద్ధి! నీవెఱుఁగుట నిగమప్రసిద్ధి॥ గురుమాత్రమని యెఱు! గునపముతోడ, నీయెఱుక కుండువేరు! నెఱిగి త్రివిత్తేచాలు! నిరుపమబుద్ధి! 161

తా. సాటిలేనిబుద్ధిగలటశిష్యా! దీనిని నేనెఱుగను. నేనన్నిటికీ యెఱుఁగుదును, అరునది యెఱుకయేనుమీ! తన్ను యితరులు తెలి

యుచట్టిదియును యెఱుకయే, యెఱుకను నేనెఱుగుదునని చెప్పునది
యును యెఱుకయే ఈయెఱుకనే వేదములుగూడ ప్రసిద్ధముగాచెప్పు
చున్నవి. గురూపదేశమును గునపముతో నెఱుకయను వృక్షము
యొక్క వేరును తెలుసుకొని తెగపోడుచుటయే సరియైనమార్గము
సుమా

క॥ ఎఱుకే చదువులఁ జేయుచు

యెఱుకే విను జదువునెఱుక యెఱుకే, తిరమం

చెఱిగించును శంకించును

యెఱుకే కొనకేమిలేక నేగునో రన్నా! బయలేచదువు
చెఱుగదోయన్నా॥ యెఱుకే యెన్నటికైన! పరిపూర్ణమున్నద !
చెఱిగితే లేనని యెఱిగితే నిలువక॥ నేగురోరన్నా 162

తా. శిష్యా! వేదశాస్త్ర పురాణేతి హాసాదిచదువులకు కార
ణము యెఱుకయే, వినునదియును, చదువనదియును యెఱుకయే
ప్రపంచము నిత్యముని తెలియజేయునది యెఱుకయే సందేహముఁ
డెందునది యెఱుకయే, చివరకీ యెఱుక యేమియునులేక మాయ
మగును. పరిపూర్ణమున కేలాటిచదువులును తెలియవు. యెప్పుడో
యొకప్పు డీయెఱుక తాను, పరిపూర్ణమున్నదని తెలిసికొని, తాను
లేననిగ్రహించి, నిలువక పారిపోవును.

క॥ చూపులలో గలవస్తువు

చూపులఁగను వస్తువులును జూపులు చూడక

తేపకు నెఱుకని తెలియును,

చూపులులేనట్టిబయలు చూచేదింకేది! యెఱుకేలేదు!

యెఱుకేలేదు! దీపమువలె, గను! పాపలలో గలవస్తు! వేరరమాత్మన

చూపు నెఱెఱుకని! చూచేదింకేది॥ 163

తా. శిష్యా! గుఱుతు నే నెఱుగఁదగిన చూపులుగలదియున ,

లిపూను॥ గురునిచే పరిపూర్ణ॥ మరసియీ తెలిసిన॥ యెఱుక నెన్నటికి
నీ॥ వెఱుగకు మిదివట్టి॥ దీజోలిమాను॥ 166

తా. శిష్యా! గురుకటాక్షముచేత, ఎచటను నిలువని యెఱుకను, నిత్యమైన పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, సదా యెఱుకను నమ్నియున్న వారలమార్గము నీకెందులకు? వారిమార్గమున చేరకుము. యెఱుకలేనటువంటి పరిపూర్ణ మార్గమునుబట్టుము. గురునిదయచేత పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, యీ తెలిసినయెఱుకను నీ వెన్నఁగును యెఱుంగకుము.

క॥ లేనికల దోచినప్పుడు

లేనిచిచిత్రంబులన్ని లేకయె తోచుకా

లేనికల మేలు కొన్నను,

లేనిచిచిత్రములు తాను లేకపోవుచురా॥ అనుమానములే దించువినరా॥ లేనెఱుక యారీతి॥ గానె బయలుచుజూడె॥ దారుదరు త్రయము॥ పూనెందునిలిచుండ॥ లేకపోవుచురా॥ 167

తా. శిష్యా! ముగిదులేనిదనున, కలదోచినప్పుడు లేనివస్తువులన్నియు యున్నట్లేకనబడుచు, ఆకలనుండి మేలుకొనగానే యీ లేనివస్తువులు, యాకలయును, లేకుండపోవుచు. ఇందునీకు సాదియముండదు. ఆవిధముననే లేనియెఱుక పరిపూర్ణమును జూచిన వెంటనే తాను సూలసూక్ష్మ కారణంబులను మూఁప శరీరముతో నిలువక పారిపోవును.

క॥ మరణ సుషుప్తులఁ జెందిన

పురుషుఁడు మేల్కొనినవాఁడు భ్రువితదితరుఁడు॥

పురుషుఁడు కలగనువాఁడని

యెఱిగూడము మొదటియతఁడె యెఱుంగజి చెఱివె॥

రెండవ పురుషుఁడెఱుంగునెఱిగె॥ ఇరువురొక్క ఓసుమ్మి॥ తిరిగి

పుట్టుదు రిల! గురునిచే మేల్కొనినఁ | దిరిగిపుట్టనేపుట్ట॥ యెఱుగఁడీ
రెంటిక॥ 178

తా. శిష్యా! మరణప్రాయమైన నిద్రను జెందినవాఁడొకడును
మేలుకొనియుండినవాఁడొకఁడును. అది రెండు విధములు. ఈ రెండును
గానివాఁడు స్వప్నమునందున్నవాఁడని తెలిసికొనుము. వీరిలో మొద
టివాఁడు కలమెలకువలను యెఱుగఁడు. రెండవవాఁడు కలమెలకు
వలను రెండుని యెఱుగఁగును. ఈయిరువురును యొక్కటేయగుదురు.
వీరు తిరిగి పుట్టుటయు చచ్చుటయు గలవారగుదురు. గురుని దయ
వలన మేలుకొనినవాఁడు దేనిని యెఱుగఁడు. యీతనికి చావు
పుట్టుకలులేవు.

క॥ ఎఱుకే యెఱుకకు కొడుగులు

యెఱుకే తలిదండ్రులెఱుక కెఱుకే యితరుల్

యెఱుకే యెఱుకకు మూలము

యెఱుకకు మూలంబు బయలు దెట్లుండువోయి! ఎఱుక లేక
యేమిలేదోయి॥ లేని యుత్తయెఱుక పరి! పూర్ణమునుజూచి' ఎఱుకే
భాతేనని! యెఱిగిపోయింపై, మా॥ టెట్లుండువోయి॥ 169

తా. శిష్యా! ఎఱుకకు, బిడ్డలు యెఱుకయే, ఎఱుకయే తల్లి
దండ్రులుతరమైన వారలును యెరుకగును. ఎఱుకయేయెఱుకకు మూ
లము. అది యట్లుండయెఱుకకు పరిపూర్ణము మూలమని యెట్లుచెప్ప
వచ్చును? అనగా చెప్పరాదు. యెఱుక లేనియెడల నేమియునులేదు,
లేనియెఱుక పరిపూర్ణమునుజూచి తాను వట్టిదాననని తెలిసికొని
మామునుగును. అన్ని మూలెట్లుండును అనగా యెఱుక లేనియపుడీ
ప్రపంచము యుగిసెడు.

క॥ గురుతుగఁ గలవోపలన

నరులుకక వచ్చిపోది, నయమగినుతులన

వరకన్నియలను గాంచియు

గురువరుచే మేలుకొనిన గురుశూడదన్న! ఆపైమాట
నెఱిగేదేదన్న॥ ఎఱుకొక్కటూడిన! నేర్పాటులుడును! నేఱుకొక్క
టేగితే! యేర్పాటుచేసెడి॥ గుఱుతుండదన్న॥ 170

తా. శిష్యా! సంసారమను నీకలయగు మానవులు స్త్రీపురు
షులను గుఱుతులుగలిగివచ్చి నొకరితోనొకరుసంభోగించి కొడుకులను
కూతుళ్ళనుగాంచి, గురుకటాక్షముచే మేలుకొనినపిదప స్త్రీపురుషుల
గురుతుండదు. ఆగుఱులయొక్కభేదమును తెలిసికొనునదే యెఱుక.
ఎఱుకయన్నప్పుడే యీభేదములన్నియు నుండును. ఎఱుకపోయిన
యెడల యీభేదమును జూపుగురుతు లేవియునుండవు.

క॥ నినునను నీవునుగాతువు

నినుననుఁ గలఁగోనగాంతు నేనొకపేళన్

నినునను నీవునునేనను

గనుగనుఁ గొనగలమెమేలు కొనమీఁదటను! గురుబో

ధిల్లు! వినినమీఁదటను॥ మునుపు గలిగి యెఱుక! మొదటికేనిలునను!
నినునన్ను నేనిన్ను! నినునీవరుగుట॥ కనిన మీఁదటను॥ 171

తా. శిష్యా! కలయగునీవు నిన్నును, నన్నునుచూడగలవు.
నేను నన్నును, నిన్నును, చూడగలను. మేలుకొనినతరువాత : చు
నేనున్ను నన్నునీవును చూడలేము. అట్లే గురుబోధనగది : నీగురువా
మునుపు గలిగినయెఱుక మూలముతో నశించును. అప్పుడు నీ నే
నును, నన్ను నీవును, తెలిసికొనిన నేను నీవు అను భేదములు

విశేషము : — నామరూపములతో గూడిన యీనానార్థములు
మునుఁ జూచి కలయసియు. పరిపూర్ణమునొందుగుట
నియు, గ్రహింపనలెను.

క॥ నిను నీవు నన్ను నేనును

ననునీవును నేనునిన్ను నను నెఱిగినదే

తను నెఱుంగని దానినిగని

తనకలిమి మృషాచుఁదెలిసి తా నేగినను! అది మెలగవలదా!

యెవ్వఁడెఱుఁగుచు॥ ననునీవు నేనిన్ను । వినిపింతు మొఁకొరు! లనుట
కిద్దరికిపుడు! మునుపున్న యె-ఱకేది॥ తా నేగినను॥ 172

తా. శిష్యా! నిన్నునీ వెఱుఁగుటయు, నను నేనెఱుఁగుటయు,
నన్నునీ వెఱుఁగుటయు, నిన్ను నేనెఱుఁగుటయు, ఎఱుకవలన నేయని
తెలిసికొనుము. ఆయెఱుక తన్ను మెఱుగవట్టి పరిపూర్ణమును గాంచిన
వెంటనే తనసంపదయంతయు కల్లయని తెలిసికొని శానుపారిపోవును.
ఎఱుకపారిపోయిన తరువాత దాని విధాన మెఱుఁగు వారలెవ్వరో
యోచింపుము. అచఁగా యెవ్వరు నుండరు. మనకు ముందఱునుండిన
మెఱుక లేకుండుటచే, నేను, నీవు, అను పరస్పరవ్యవహారముండదు.

క॥ తిమిగారి యాదు లేనిదె

తిమిరము తనుదా నెనచ్చి తేలోనిధియై

తిమిరారి యుపక్తికొని

తిమిరము దానియవనట్లు తెలిసికోరాదా! బాగులే-ఱకల!

శిలపి రూపిదా॥ భ్రమహూపమైపట్టి బ్రహ్మాండ మెఱుకల! భ్రమకీల
వేరె॥ భ్రాంతిప్రస్థుడు మొఱు॥ తెలిసికోరాదా॥ 173

తా. శిష్యా! సూర్యులయందు లేని చీకటి తనకుజానే కలిగి
వ్యాపించి సూర్యులరాకను నూచి తనకుతానే పారిపోవును
పరిపూర్ణమందు లేనియందు తనకువానేకలిగి, పరిపూర్ణమనుగాంచి
తన-తానే తనకుజానే । పోవుచు. ఈయుపమానమును తెలిసికొ
నుటయు, కురుక్షేత్రముదే, భ్రమహూపమయిన బ్రహ్మాండ మెఱుకల
భ్రమన నీలికీలకలో, తిరిగి భ్రాంతిప్రస్థుడు.

క॥ లేదని లేదని యెందరు

వాదించిన లేకపోదు పరిపూర్ణముతాఁ

బోదని బోదని, నిలిపిన

బోదని యనుకొని యెఱుక పోనేపోతుంది గట్టిగాలేదిపోనె

పోతుంది వాదభేదములేని ఎరిచేనెఱుకను పానుకదలిచెడు పద్ధ

తినెఱిగింపఁ బోనేపోతుంది॥

174

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమును లేదులేదని యెందరు వాదించినను, అది లేకపోలేదు. ఉండును, ఎఱుకను పోదని పోదని యెంతపట్టి బట్టి నిల్పినను యది పోదని యనుకొనకుము. తప్పకుండ పోవును. కావున వాదభేదములులేని పరిపూర్ణులైన మహాత్ములచే యెఱుక యొక్కమూలమును నశింపఁజేయు పద్ధతిని తెలిసికొనినచో యెఱుక మాయమై పోవును.

క॥ మేనెఱుకల రెంటునునొక

దానిని నెడఁబాసి చేయతరనూ పనులన్

మేనికి నెఱుకకు గావున

మేనననెఱుకెఱుకయనిన మేనని యెఱుఁగు రెంటినినీవు

నేననియెఱుఁగు॥ యెఱిగి వీటితో బయలు నెఱిగి మేనెఱుకల తొలి

చూడకుచూడ గురుపాదములాన॥ మేనని యెఱుఁగు॥

175

తా. శిష్యా! శరీరమును యెఱుకయు, ఒకదాని నొకటిచేదని యేపనులనైనను చేయజాలవు. కనుక దేహమే యెఱుకనియు, యెఱుకయే దేహమనియు తెలిసికొనుచూ, ఈరెంటిని “నేను” అను అర్థముగా కారముగా తెలిసికొనుచూ, వీరిరహస్యమున పరిపూర్ణము నెఱిగి, తిరిగి యెఱుకను దేహమును జూడకుము. చూచితివేని నీగురుచూ బులే యెట్లునుమా!

క॥ మఱపు సుషుప్తియు మూర్ఛయు

మరణము సమాధియును మానవు లెఱుకన్

దొఱగిన నరుని శరీరము

నెఱిగెదరా నరుఁడుమేచు నెఱుగఁడో యన్న! తననైన
తా! నెఱుగఁడోయన్న! యెఱుగ కుండినవాఁడు! తిరిగిపుట్టుచు
నుండు! తిరిగి పుట్టఁడువాఁడీ! గురుబోధగల్గి॥ నెఱుగఁడోయన్న॥176

తా. శిష్యా! మఱపు, నిద్ర, మూర్ఛ, మరణము అకునీనాల్గిం
టిని మానవులు సమాధియని చెప్పుదురు. ఎఱుకచే విడువబడిన
నరునిశరీరమును యెవరును యెఱుకజాలకు సమాధియందున్న వాఁ
డును తనశరీరమును యెఱుగజాలడు. తన్ను తానెఱుకజాలడు. అట్లు
యెఱుగనివాఁడు తిరిగిపుట్టుచు చచ్చుచు నుండును. గురుబోధ
లభించినవాఁడు తిరిగిపుట్టడు. [ఇతఁడు పరిపూర్ణము గనుటచే మోక్ష
ము నొందును]

క॥ పరిపూర్ణ మెఱుక లివియని

యెఱుగని బయలుగలేని యెఱుక తనకుఁదా

సరుపేనుట గురుశిష్యుల

తెలిగిన మాట్లాడిరె టి తెలిసితాఁజనును! ఆపైమాట!
కలిగిడికిను! అరయగ లేకనే! నెఱిగించిట్టియీ! గురుబోధ పాత్రు
ల! నెఱుగక వెలుపకు॥ తెలిసి తాఁజుచును॥ 177

తా. శిష్యా! ఇది పరిపూర్ణము, ఇదియెఱుకయని గురుపట్ట
జాలని పరిపూర్ణమును లేనియెఱుక తనంతటతానే తోచి గురుశిష్యుల
బోధముగా మాట్లాడి, పరిపూర్ణమును యెఱుకను తెలిసికొని తాను
బోధును, అదియెఱుకమోట చప్పునదిలేదు. నీకు సందేహము లేకుండగ నే
నుండేముఁజేసిన యీగురుబోధను, నీవు పాత్రాసాత్రములు తెలిసి
హా. నుండేముడేయిదేయిదేయి.

క॥ మఱపు సుషుప్తియు మరణము

పరిపూర్ణంబునకుసాటి పఱచి యెఱుకకున్

మఱువమి మెలకువ పుట్టువు,

లిరుదెఱుగుల నెఱిగియెఱుక నెగరజిమ్మాయి! ఆపైనుండే
దెఱిగేదెట్లొయి॥ గురుమంత్ర మిదెనుఱ్ఱు! మఱువక యే వ్రాద్దు!
స్మరణ జేసితివేని! తిరిగిపుట్టవు నీవ! ల్లెగర జిమ్మాయి॥ 178

తా. శిష్యా! మఱపు, నిద్ర, మరణము వీనిని పరిపూర్ణముతో
బోల్చి, తెలివి, మెలకువ, పుట్టుక, వీనిని యెఱుకతోఁబోల్చి, యీ
రెండువిధములు బాగుగా తెలిసికొని యెఱుకను యెగురఁగొట్టుము
యెఱుక నశించిన పిదప ఆపైనుండునది యెఱుఁగుటకు శక్యముకాదు.
ఇదే గురుమంత్రమునుమా! దీనిని మరచిపోక యెల్లప్పుడును స్మరిం
పు చుంటివేని నీవు తిరిగి జన్మించవు

క॥ క్షీతిలోననరుఁడు, పశ్వా

న్నతతిని వెలిగ్రక్కి-మరల నాకునె, యతిసం

స్మృతివిడిచి తిరిగి పూనునె,

వితరణ శాలిచ్చినట్టి విత్తమడుగునా! సత్యశాలి | సత్య
మూడుగునా॥ ప్రతిలేనిగురుబోధ! స్థితిఁజెంది, యెఱుకన్ | గతి సంగ్ర
హించి యీ కృతకృత్యుఁడిచ్చిన॥ విత్తమడుగునా॥ 179

తా. శిష్యా! మానవుఁడు వక్షసాంతాన్నమును పనునమా
చేసి, ఆక్రక్కిన దానిని మరల గ్రహించుటయతిసంస్కారము విడిచి
మరల పూనుఁడు. దాతయైనవాఁడు తన దానముగానుచ్చిన ధన
మును మరల తీసికొనఁడు. సత్యమగుదు సత్యమును తప్పుకు. అట్లు
గొప్పదగున యీగురుబోధను గ్రహించి యెఱుకను విడచి కృత
కృత్యుఁడు మరల యెఱుకను గ్రహించుడు.

క॥ మఱుపనఁ దొలిమేనులు మూ

యెఱుకన నాలవ శరీర మీ రెండొకటే

పరిపూర్ణమందలి దీయని

యెఱుకను గురువాక్కుచేత నెగర జిమ్మిననూ । పోవును
లేని! యెఱుక నెఱిగిననూ॥ ఎఱిగేదే లేకుండ! యేమోయావలిజాష!
నెఱిగే వారెవరింక । నింతే చాలెఱుగను॥ నెగరజిమ్మిననూ॥ 180

తా. శిష్యా! మఱుపనఁగా ఆదిదేహములుమూడు. ఎఱుక
యనిన నాలుగవదేహము (అనగా 1 స్థూల 2 సూక్ష్మ 3 కారణ
దేహములు వీటినే మఱపందురు. 4 మహాకారణ దేహము దీనినే
యెఱుకందురు) ఈయెఱుక మఱపులు రెండును ఒకటేయని తెలిసి
కొనుము. ఈనాల్గింటిని మించినదే పరిపూర్ణము. గురునిదయచేత
పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, యెఱుకను పారదోలినచో లేని యెఱుక
పోవును. పిదప యెఱుగు వారెవ్వరు నుండరు. తరువాత యెఱుగు
నారెవ్వరు నుండక పోవుటచే చాలును.

క॥ నానావిధాన యవములు

న నావిధనామరూప నటనలు మాయన

నానావిధముల యూహలు

మన యెఱుకందానిన్ని నిబిడమైయుండు! యలునుగని
తే । కలుసులేని క॥ నేను మేనులురెండు! లేనేలేకుండిన! మేనులేదది
నా నేనెల్లదే పల్లన్న॥ నిబిడమైయుండు॥ 181

తా. శిష్యా! నేను అను అహంకార రూపమైన యెఱుక
గుండు, ఆనే విధములైన యవయవములు, నానావిధనామరూప
నాయలు, మాయలు, విధములైన యూహలు నిడియుండును.
ఈయెఱుక వివిధములను గాంచినచో నిలువదు. యెఱుక పనిచో
దేహముండదు. యూహలులేని “నేను” అనునది నగించును. (అనగా

యెఱుకతో శరీరాత్మలు కూడానశించుచు.)

క॥ జగము వలన సంకల్పము

జగమాసంకల్పమునను జనియించును, వే

రగుపడదు జన్మమందిర

మగుపడదెడబాసినిల్వ వారెండెన్నటికీ బయలునుగనిన ।

నివి రెండెన్నటికీ॥ ఇకదలఁచఁబోకుము । యిదిబుట్టుటుశ్చక్కి । న్మగ
తృప్తయగుపడ । మిధ్యఁచెఱిగిన మాడ్కి । నా రెండెన్నటికి॥ 182

తా. శిష్యా! జగత్తువలన సంకల్పముచు సంకల్పము వలన
జగత్తును పుట్టును. ఈరెంటికిని పుట్టుటకు, కారణమైనది మరియొకటి
కనబడదు. ఈరెండును ఒకదాని కొకటి కారణముగా నున్నవి. ఇవి
యొకదానినొకటి విడిచిపెట్టి యుండజాలవు. ఈరెండును పరిపూర్ణ
మును జూచి నశించును. ఈరెండును మఱి బుట్టుట చుబద్ధము.
ఎండమావులను అబద్ధమని నీవెట్లు తెలిసికొంటివో; అట్లే జగత్తుచు
సంకల్పమును అబద్ధమని తెలిసికొని, ఇకమీదట వాటిపతల
పక్షము.

క॥ పరిపూర్ణమనెడు పలుకే

యెఱుకను నల్పాక్షరముల నెచ్చటగనినకా

దిరమైయున్నది గనుఁగొన

నెఱుకను నల్పాక్షరముల నికగట్టిపెట్టు॥ ఎవరికివెలియ
దిదిమూలగుట్టు॥ గుగుమూర్తికరుణచే నెఱిగి తెలిసితివేని! పరిపూర్ణ
బోధను! పరులు దెలిపినబోధ! నికగట్టిపెట్టు! 183

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమనెడిమాట శబ్దముగాదు. దానిస్వరూప
దని చెప్పుటకు వీలులేదు. యెఱుకయనునది తక్కువ యక్షరములచే
యెచ్చట జూచినను స్థిరముగా గెలిచుచున్నది. అనిగా నుఁగఁగ
అక్షరములతో ప్రతివార నోటియందును అడుచుచును. అట్టియెఱుక

యును అల్పాక్షరములను గట్టిపెట్టుము. దీని మూలరహస్య మెవ్వరికిని తెలియదు. నీవీరిహాస్యముచు గురువగుని కరుణచే నెఱిగి పరిపూర్ణబోధను గ్రహించి యితరులు నీకుచెప్పిన బోధను వదలుము.

క॥ చూపించి చూపరానిది

చూపించితి దానినుండ జూచితివి గదా

చూపించగఁ జూచెనిది దీ

న్నేప్రొద్దిక దలచబోకు మిదెగురుబోధ | నిన్నంటకు |
యితరప్రబోధ | నాపాపనాకూర | నాచిన్ననాయన | నాపెన్నిధానము |
నారత్నములకొండ॥ యదె గురుబోధ॥ 184

తా. శిష్యా! నాబిడ్డా! నాకూనా! నారత్నమా ! నాపెన్నిధానము | చూపించియిట్టిడిసి చెప్పుటకు వీలుగానిదైన పరిపూర్ణమును నీకు తెలిపితిని. పరిపూర్ణముండుటయు నీవు తెలిసికొంటివిగానా నేనుమాపించగా నీవుమాచినదైన యెఱుకను యింకదలచబోకుము ఇదియే అచలబోధ దీనిని గ్రహించితివేని నీకెట్టిబోధయును రుచింపదు.

క॥ నామము రూపము నటన

స్తోమము బయలందులేదు చూడుమునీవా

నామము రూపము నటన

స్తోమము యెఱుకయందుగలన చూడుమీనిజము | బయ
లె-నకల | గొంచుమాడుదును॥ వేవూరు నేనెంత | వినఁజెప్పినగాని॥
ఈమార్గమునెప్పుడు గుర లేదు ? దనది॥ చూడుమీనిజము॥ 185

తా. శిష్యా! పేరు, రూపు, కార్యములనెడి వృత్తిత్రయము
పరిపూర్ణమునాదులేదు. నిన్ను దానిని గనుగొమ్ము ఈనామరూప
కార్యమునెడి వృత్తిత్రయము యెఱుకయందుగలదు. ఇదిగుగాచూచి
తెలిసికొనదు స్థూలపూర్ణమును యెఱుకను నీనుగొని యెఱుకను

త్యజింపుము. నీకు నేనెన్ని మారులెంత జెప్పినను ఈమార్గ మొక్కటే దప్ప యింక రెండవది లేదు.

క॥ గురుఁడు గురుబోధ శిష్యుని

కెఱిగించెడు వేళశిష్యు డెఱిగెడు వేళ

యిరువురు వైశ్వానరక

ద్బురములవలె సెలిగియవల పొడచూపరోయి! అట్లనె నీవి

క్కడదెలియుమోయి॥ పరిపూర్ణమెఱుకల! యెఱిగి నూమీదట! ఎఱుకను విడచుటే! గురుబోధచెఱుకుము॥ సాక్షమాసరోయి! 186

తా. శిష్యా! గురువర్యుఁడు శిష్యునకుపదేశించు వేళచూచును శిష్యుఁడా గురుబోధ తెలిసికొను కాలమగుచు గురుశిష్యులిద్దరును, అగ్నికర్పూరములవలెఁ బ్రకాశించి తరువాతఁగనబడరు. [అనఁగా వారిరువురకును బేదభావమగుపడదు] అట్లే యచటమాకుము. పరిపూర్ణమును యెఱుకను యెఱుకచే తెలిసికొని, ఆమీదట యెఱుకను వదలుటయే గురుబోధయని తెలిసికొనుము.

క॥ సతికొగిట తత్పతి, త

త్పతికొగిట సతియుఁజేరి పవళించికడున్

రతిఁజెంది మేలుకని, గు

స్థితులయి, యొకరొకరుపడిన చేష్టదెల్పుదురా! సిగ్గుకలియా! చేష్టదెల్పుదురా॥ స్రుతిలేనిగురుబోధ స్థితిజెందియట్ల, సరి తతి తిరిగిలేనెఱుక! గతియట్టిదనరాని॥ చేష్టదెల్పుదురా॥ 187

తా. శిష్యా! భార్యకొగిట భర్తను, భర్తకొగిట భార్యయును, జేరి పవళించి రతిక్రియయందు సౌద్ధువుచ్చి, అవలమేలుకొనిసుస్థితులయి తాముకామోద్రోగముననొనరించిన కీడావిశేషములు వారొకరితోనొకరు సిగ్గుపడిచి చెప్పుకొనురా? చెప్పుకొనరు. అట్లులే గురుశిష్యులు సాక్షిలేని యీహపూర్ణబోధను తెలిసికొని, యెఱుకలేనదని

నదలినపిదప యెఱుకయందు తాము పడినపాట్లనగతి చెప్పుకొనరు.

క॥ రానిది సోనిది బయలని

లేనిదియెఱుకనుచు, నీకు లెస్సగదృఢమా

దాకను నీవీమాత్రము

మానక జపించుచుండు మాబుద్ధిశాలీ! లేనిదెలేను!
మఱువకజోలీ! లేనిదెలేదని పూనిసిశ్చయమైతె! తానొక్కటూ
డును! గానియట్లకువిను! మాబుద్ధిశాలీ! 188

తా. శిష్యా! జననమరణములులేనిది. పరిపూర్ణమనియును,
విజముగానట్టిది యెఱుకయందును, నీకుబాగుగా నమ్మకము గల్గువర
కును నీవీమాత్రమును నదలక జపించుచుండుము. ఓ బుద్ధిశాలీ! లేని
యెఱుకలేదుగానైన యీవిషయమును మఱువకుము. లేనియెఱుకలేదని
బాగుగానమ్మకమైనచో శాశ్వతముగానుండునది యొక్కటూండును.
అదియే పరిపూర్ణము.

క॥ ఉన్నది పరిపూర్ణము, లే

వెన్నటికిని యెఱుకయనుచు నిదిదృఢమాదా

కెన్నుము నేబోధించిన

తిన్నని యీబోధశిష్యులకమఱువకుమీ! సుజరులనైనా!

సలుక నెఱువకుమీ! నిన్ను కుమతులువచ్చి! నిలోతిడిగిన, వారి! కెన్ని
విషములని! వెఱిగిపడిది శిష్య॥ తిలక మఱువకుమీ! 189

తా. శిష్యా! శిష్యులలో తిలకమునంటి వాడా ఉండునట్లే
హస్త్రాము. వెన్నటికిని లేనిదే యెఱుకయని నీకు నమ్మకమునోచు
చుండుచు యీహస్త్రాబోధకు ధ్యానింపుము. నేను గోధ చినదానిని
మనుననుము. మంచివారియెఱుక దీనిని యెఱిగిచుటకు భయపడ
కుము. వారికిబోధించుము. దుష్కర్ములు నీదగ్గఱకువచ్చి నిలోతిడిగి
నచో, వారిలక్షణముగానైనను దీనినహవ్యమును నీవు చెప్పుకుము.

ను వదలి శిష్యుడు నిశ్చయముపై విరక్తుడుగా నుండును.

క॥ ఎఱుకను విడనాడిన యా

పురుషుని స్థితియెట్టిదనిన పొందుగవినుమీ
సరిపడు సరిపడ దనకను,

సరిగా వర్తించుచుండు సమగసబుద్ధిక్ కార్యములాడు
సహజప్రబుద్ధిన్॥ కరిపరివిధముల బరువుల పెట్టెడు మరైనైరాగ్యము
చేతి మానుకొనియుండు॥ సమరసబుద్ధిక్ ॥ 194

తా. శిష్యా! ఎఱుకను వదలిన పురుషునిస్థితి యెట్టిదనినచెప్పె
దను జాగ్రత్తగావినుము. అతఁడు గుడిబప్పు, అదితప్పు అనిచెప్పక
న్యాయమార్గము ప్రవర్తించుచు మంచిబుద్ధితో నుండును. సర్వకార్య
ములందును స్వభావసిద్ధమైన బుద్ధితో మెలగుచు, నడుచుకొనును. అత
డు దేనినైనను యాశించి పరితపించడు, ఒకదానిని యక్కరలేదని
వైరాగ్యముపూనడు. అతనికి వైరాగ్యముగాని కోరికగాని సమము
గా నేయుండును.

క॥ కలమేలు కొన్నపురుషుడు

కలలోపలి బాములెఱుంగ గలిగూడకయె

తలపోయలేరు గురుకృప

దెలివొందిన వారికిక తిప్పలున్నవా! తెలుపరక్కో
గొప్పలున్నవా॥ తలిదండ్రీ దొరతాత । కులదైవ మాప్తులు! కల
బాంధవులు, దేశ! కులనినమ్మితెముంకి! తిప్పలున్నవా॥ 195

తా. శిష్యా! పురుషులకుకలలోన భవించిన కష్టములు మేలు
కొనెనె తెరువాలె కనబడవు. అట్లే గురుకృపచే జ్ఞానముచేరిన
వారికి యెటువంటి కష్టములైనను తలపునకురావు వారికి సంకటము
లుండవు. సుదూకుములు కొద్ది గొప్పలు సమానముగనే యుండును.
సెడువే, తల్లి, వండ్రీ, రాజు తాత కులదైవము, మిత్రుడు, తక్కువ

గల చుట్టములు అని యెంచు వారికి యెటువంటి కష్టములును గలుగవు.

క॥ ఈరీతిస్థితి గలిగిన
నేరుపుశాలితరజనుల నిందాస్తుతులకా
దారేగి జేయఁజెన్నడు

వారలుమఱిచేసిరేని వలదని యనఁడు! చెవియొగ్గి కావ-
నని వినఁడు! వారుమీవారు, మా! వారువీరనుకొంచు! సాక్షకు
వీరితో! పోరాడెవారిని॥ వలదనియనడు॥ 195

తా. శిష్యా! పైరీతి స్థితిగలిగిన నేర్పరి యితరుల మాన-
పడు, భూషింపడు, యితరులను తన్ను మాసింపినను మాసింపినచ-
తానువలదనియనడు. వారిమాషణ భూషణములను కోరికలేక
వినడు. వారుమీవారు వీరుమావాగు అని వాదించుచు పో-
వారిని వారింపడు.

క॥ ధ్వని మొదలగు తన్మాత్రాలు

గనుఁగొనఁగాలేకమైనఁ గాన్పించని, చో

టును ఒట్టబయలుగాఁగని

ధ్వని మొదలగు తన్మాత్రాలున్న దానిని నెఱుంగకను

యీరెట్లలో దేని నెఱుంగకను॥ ఉనికి గలిగినయట్టి ముచును నన్ను

జేయు! శనులకు శక్యము! చనరాదు, వినరాదు! దానినెఱుంగకను 196

తా. శిష్యా! ధ్వనిమొదలగు తన్మాత్రాలు కొంచెమైననులేక
పరిపూర్ణమైనవిన్ని కంచతన్మాత్రలుగలిగినదే యెఱుకయని చెప్పి
కొని యెఱుకను కష్టక, ఈరెండింటిలో దేనిని జూరకయన్న
మహాత్ముని వల్ల చూడకు మానవులకు శక్యము కాదు.

విశేషము—కంచతన్మాత్రాలు 1 శబ్దము 2 స్పర్శము 3 రుచి
4 రసము 5 గాఢము.

క॥ నామగిలెస్సగ వినుమీ

సామాన్యంబనుచుఁ జూడఁ జనదీబోధక

ప్రేమాతి శయమునం గని

వేమారిది గురుసినోట వినవలెసుమ్మా! నిత్యముచదువు
కొనవలెసుమ్మా॥ నామరూపక్రియ | నటనలు గలిగి, నా దేవస్తువో
దాని! నెటుసిల్వనీయకు॥ వినవలెసుమ్మా 198

తా. శిష్యా! నాయభిప్రాయముచు బాగుగావినుము. ఈబోధ
నుసామాన్యమైనదిగా చూడవగదు. దీనినియనేకసారులు గురుముని
మున యత్యాదరముతో వినవలయుచునుమీ! ప్రతిదినముచు
యీయచలబోధను బోధించే పుస్తకములనుచదువుకొనవలెచునుమా
నామరూపక్రియాసహితమైన యెఱుకను యెచ్చటను నిలువనీయక
పారదోలుము.

క॥ నే మొదట నిన్ను గనుఁగొని

యేముక్కలు నీచుచెవిలో నిమిడించితి నో

యాముక్కల మూడింటిని

నేమాత్రము మఱువకుండ నీబోధనిస్తి! అందుకే గుగితా
గాబోధజేస్తి! ప్రేమతోఁ జదువుమి! దేవారకెప్పుడు! కామితార్థము
లిచ్చు! నీమముతోమత॥ నీబోధనిస్తి॥ 199

తా. శిష్యా! మొదటనేను నిన్ను చూచినప్పుడే యేమాటలు
నీమనస్సుసస్థిరముగాచుండునట్లు నీచెవిలోచెప్పితి నో; ఆమాటలమూడి
ంటిని మఱువకుండ నుండుటకే నేనితవరకు నిను బోధించితిని. నీవు
దీనిని మరువక యెల్లప్పుడు ప్రేమతో చదువుచుండుము. నీవీ నియ
మముతోనున్నచో నీకొంకలు సిద్ధింపఁజేయును.

విశేష:—మొదటచెప్పిన మూడుమాటలు. 1 పరిపూర్ణమా

నిత్యమైనది 2 ఎఱుక అనిత్యమైనది 3 ఎఱుకను విచువుము.

క॥ అన్నము దిన్నను నాకలి

తిన్నగనీరంబుఁ ద్రావ దృష్టము, రోగం

బెన్నగ నౌషధసేవను

జన్నక్రియ యెఱుకనిల్వ జాలదోయన్నా । యీబోధః
చెవులతోవిన్నా॥ కన్నులతోఁజూచి । కడముట్టఁజదివిన । సన్నఁ
నీయెదుట! నిలుచుండి కనుఁగొని॥ జాలదోయన్నా॥

తా. శిష్యా! అన్నము తిసినచో యాకలియు, నీరుద్రావించుచో
దాహమును, ఔషధముసేవించిన రోగమును, ఎట్లుపోవుచో అర్థము
యీబోధను నీచెవులతోవిన్నచో యెఱుకయును పోవును. కన్నులతో
కమును కన్నులతోచూచి సంగముగాఁ జదివినచో; యెఱుకమును
జేరియెదుటనిలువబడిచూడజాలదునుమా.

క॥ జనన మరణప్రవాహము

లణచును నీబోధపట్టుడని, సాధువులి

చ్చిన నొల్లకుండువారలు

జనునపుడబోధమీద జనియించుప్రేమ

జనచేష్టలేమ॥ యని తోచినీకుచునే! విచారెప్పవలసె, నిన్ను

నువల్ల! ననకుదొరకదుచుల్భి॥ జనియించుప్రేమ॥

తా. శిష్యా! “ఈయచలబోధ జననమరణములను

ట్లును, దీనిని మీగు గ్రహింపుడని” మహాత్ములు యుపదేశించు

నచో కొందరు గ్రహింపనొల్లరు. ఆమహాత్ములు వెచ్చిపోయిన

యాబోధమీదప్రేమగల్గి నాతనిని వెదకుదురు. “ఇదిమానవసేవ

వమునుమా! యనినాకుతోచినీకు చెప్పితిని. నీవీబోధను నెఱవ

కుము తరువాత కావలెనన్నచో మఱుదొరకదు.

క॥ మఱుపుకు దన్నాత్రలుగల

పెఱుకకు దాన్నాత్రలున్న వీరెండొకట

పరిపూర్ణమునకు లేవని

పరిపూర్ణమెఱుక గాదు పరికి-చవోయి|| వెదకిచదీని| సాటి
లేదోయి|| పరిపూర్ణమెఱుక ల|పరిశోధించి గ్రంథము| రచించినీకిస్తి|
మఱువక పరిపూర్ణము|| మఱుపుగాదోయి|| 202

తా. శిష్యా! మఱుపునకు శబ్దస్పర్శాది పంచన్మాత్రాలు
గలవు. ఆ. తన్మాత్రాలు యెఱుకకును గలవు. ఈరెండు నొక్కటేయని
తెలిసికొనుము. పరిపూర్ణము 'కు తన్మాత్రాలులేవు. కావున పరిపూర్ణ
మును, మెఱుకయును మొకటిగాదు నీవుబాగుగా' నాలోచించుము.
యెంతవెదకినను పరిపూర్ణమునను సాటిలేదు. నేను పరిపూర్ణమును
మెఱుకను శోధించి యీగ్రంథమువ్రాసి నీకిచ్చితిని. నీవు దీనిని
మఱువకుండ చదువుము. పరిపూర్ణము మఱుపుగావని తెలిసికొనుము.

క॥ అందముగా సద్గ్రంథము

చందము వినిపింతుదాని జదివిన వినినన్

ముందుగ బయలెఱుకై, యే

సందున లేనెఱుకలేక జనవలెనుమ్మి| మఱియిదెవిని| చదు
వుమునమ్మి|| యెందుకు నీకింక| యితరశాస్త్రముల, శో| లందుగురై
ఱిగి| పోదదిగాన దీయెఱుక॥ జనవలెనుమ్మి|| 203

తా, శిష్యా! బాగుగా మంచిగ్రంథమువలె నీవిని వినిపింతుచు
ముందుగనే పరిపూర్ణము కనబడి యెక్కడనులేని మొదటిసారిపోనల
యునుసుమా! నీగ్రంథమునునమ్మి, విని చదువుము. నీకితరశాస్త్ర
ములతోలెందుకు? వాటిని నమ్మినచో మూమెఱుకపోబాటదు కావున
యీగ్రంథమునే చదువుము.

క॥ చక్కెర మెక్కని రోగులు

చక్కెర మాగుగ్య మెఱుగ జాల, రక్షువలెన్,

మక్కువతో, వినివిడ వక,

చక్కగ గ్రంథార్థమెఱుంగ జాలరాజనులు! కావున నీవు
చాలించిపనులు॥ చొక్కమిగ్రంథము! మాడుము! కొన వెళ్ళనిక్కడి
తోజన్మ! మెత్తవుసరి తెలియ॥ జాలరాజనులు! 204

తా. శిష్యా! చక్కెరను తినినరోగులు చక్కెరయొక్క
మాధుర్యమును తెలిసికొనలేరు. అట్లే; ఈగ్రంథము శ్రద్ధగావినని
యెడల యీగ్రంథసారస్యమును చోకులెఱుగజాలరు. కావున నీవు
రసనులన్నియువదలి శ్రద్ధగా నీగ్రంథమును మొదటినుండి కడవఱకును
చదువుకొనుము. అట్లు చదివినచో యీజన్మతోనడి నీవిక
జన్మలెత్తవు.

క॥ గూఢార్థమెఱిగినతఁడా

మూఢుడై నతఁడు గ్రంథ రుచిఁగొనరుభవిన్

గాఢతరాజ్ఞానంబున

మూఢుడైయున్నవాఁడు మొదటనేవినఁడు! సుజనులజూచి
మొద మొప్పగనఁగు॥ వాఁడు వీడవరాని! వాడేగ్రంథమువిన! వాఁడు
నిశ్చయమిట్టి! వార్తలెఱుంగనివాఁడు॥ మొదటనేవినఁడు॥ 205

తా. శిష్యా! రహస్యార్థముఁ దెలిసినవాఁడును, ఆరూఢుడైన
వాఁడును యీగ్రంథమువదలి సారస్యమును గ్రహింపజాలరు ఏమి
యుతెలియని మూఢాసకు యీగ్రంథమును మొదటనేవినఁడు, మహా
త్ములగొప్పతనమును చూడజాలఁగు వాఁడు వీఁడు అనిభేదము లేక
యుండెడి పరిపూర్ణుడే యీగ్రంథమును వినుట కధికారియగును.
నిజముగా యీరహస్యమెఱుగనివాడేగ్రంథమును మొదటనేవినఁడు.

విశేష:— గూఢార్థ మెఱిగిన వాఁడు = సాంఖ్యాది మతస్థుఁడు,
ఆరూఢుడైనవాఁడు = మోగము సభ్యులందు వాఁడు, వీరిరువురును
గుఱతర మతములసమ్మి యుండును. పరిపూర్ణుఁడు = పరిపూర్ణమును
'తెలిసికొన్న వాఁడు, కధికారి' = తెగినవాఁడు —

క॥ తా బేటి తలపుచేతను

దా బేలైయిలక్షుధార్తి దనరుట బెలియక

తా బేటి గర్భముందును

దా బేలైపుట్టకున్న దరమె యితరులకు! సద్గురుబోధ! ట్లక
యనితరులకు॥ నేబోధలెఱుంగని! యీబోధగలవారి! చేబోధపడయక!
చేకొనఁదలఁచితె॥ తరమె యితరులకు॥ 206

తా. శిష్యా! మనుజుఁడు తా బేటియొక్క తలపుచేత (అనఁ
గాకుత్సితముగా) ప్రవర్తించిన ట్లుద్భాధాది బాధలందు చిక్కి కష్ట
పడునేగాని. తాను తా బేటిగర్భమునందు పుట్టకుండ తా బేలు కాజా
లఁడు అట్లే; సద్గురుబోధకోరినవారు తాము పరిపూర్ణులచేత తెలిసి
కొనవలెనేగాని, యితరబోధలకు నాశ్రయించిన కష్టములే గల్గును
గాని, పరిపూర్ణులు కానేరరు.

క॥ ఈతయపేక్షను మనుజులు

నూతిదరింజేరి నిలిచి నోటగొణగినట్

యీఁతేల వచ్చువారికిఁ

జేతులతోనీళ్ళమీఁద జేరియీదకను! మునునేర్చిన,
వాసిదొచకను॥ ఈతరుగనె దేలి కే-ద్రుఁడుదెల్పక! చాతుర్యమున
బోధ! సాధింపనద్యే॥ చేరియీదకను॥ 207

తా. శిష్యా! ఈతనేర్చుకొన నభిలాషగల మూనవుడు బావి
యొడ్డుకు వెళ్ళి నిలచి నాకు యీతరావలయునని నోటితో గొణగు
కొన్నంత మాత్రమునయీతరాదు. ముందు యీతనేర్చినవారుసహ
యముచేసి యీదించిన విమ్మట తాము నీళ్ళమీద జేతులతో గొట్టి
యీదిననేగాని యీతరాజాలదు అటులనే యీయచలబోధచాతు
ర్యముతో నాకుపట్టుపడవలయునని కోరిన మాత్రమున పట్టుపడదు.

సర్గువక్యముపదేశము చేసిననేగాని పట్టుపడదు. కావున గురువు నాశ్రయింపవలయును.

క॥ ప్రవిమల చిత్తుఁడు శిష్యుఁడు

సవినయమున దేశికునకు శరణాగతుఁడై

త్రివిధప్రసాదములుగొని

భవనాశస్థితులులేని పద్ధతినినినన్ | తిరిగిరాని! పద్ధతిగని
నన్॥ భువిలో వానిసాటి! బోల్చునెవ్వరులేకు! అవిరళభక్తియు! వాని
చింతించునీ॥ పద్ధతినినినన్॥ 208

తా. శిష్యా! నిర్మలమైని మనస్సుగల శిష్యుడు వినయముతో
గురువక్యని శరణుఁజొచ్చి మూఁడువిధములయిన గురుప్రసాదముల
నొంది, సృష్టిస్థితిలయములులేనిదియు తిరిగిజన్మము లేకుండఁజేయున
దియు నైన యాయచలబోధను వినినను చూచినను యీభువిలో
వానితో సమాచలెవ్వరు యుండరు. సాటిలేని భక్తి వానిని
సొందును.

విశేష:—త్రివిధప్రసాదములు=త్రివిధదీక్షలు 1 దృగ్దీక్ష (చేప
గ్రుడ్లుబెట్టి తిరిగి మూనితనే పిల్లలగును. అట్లే యుపదేశ కాలమున
గురువు శిష్యుని యపరోక్ష సాక్షాత్కార బ్రహ్మభావము కలవాఁడ
గునా? యని వీక్షించుట) 2 స్పర్శదీక్ష (పక్షులు గ్రుడ్లుబెట్టి రెక్కల
చేనాసిని కాపాడుచుండిన యి పిల్లలగును. అట్లే గురువు తన్నాశ్ర
యించిన శిష్యుని శరీరమును హస్తముచేరియునుట) 3 వాగ్దీక్ష
తుమ్మెద మంటిలోనుండి పురుగును తీసుకొనిపోయి దానినొక చోటెట్టి
దానిచెవిలో కూసి కూసి తనరూపముగా దానిని చేసికొనును. అట్లే,
గురుబోధచేసి శిష్యుని దనవలె జేసికొనుట. —

క॥ ఉపనయనముగానిదె తా

నుపనయనము మీఁదిచదువు నూహనెఱిగినన్

విపరీతమగును దానను,

చపలుఁడు బ్రాహ్మణుఁడుగాఁడు చర్చించిమాడఁగూఁడుఁ
డువాఁడు! చర్చించిమాడఁ ఉపముచే బోధట్టు | లూహించని యట్టి
కపటచిత్తుఁడుసాధు! గణముతో సమమాన! చర్చించిమాడఁ 209

తా. శిష్యా! ఉపనయనము కానిదే, యుపనయనమున
తరువాత చదువ వలసిన వేదాదివిద్యలను తానభ్యసించినేని విపరీత
మగును. ఆచపలుఁడు బ్రాహ్మణుఁడుకాడు. ఆలోచింపఁగా నతడు
శూద్రుడేయగును. ఆవిధముననే గురువునొద్ద సంస్కారము నొందక
యచలబోధను గ్రహించిన కపటచిత్తుఁడు సాధుకూటములో చేరఁడు.
ఆతఁడు దూరుడేయగుచు—

విశే:—ఉపనయన మనగా బ్రహ్మజ్ఞానమును తెలియునట్టి
కంటిని తెరుచుట ఉపనయనమందు గురూపదేశము నొందిన నేగాని
యెవ్వరును బ్రహ్మజ్ఞానమున కర్హులుకాజాలరు.

క॥ మంత్రముచే పఠతెట్లగు
తంత్రములేకున్న గాదుతంత్రము చేతనే
మంత్రములేకను వడిగల

మంత్రము తంత్రము రెండు | మఱిగూడుకొని కార్యము
లన్ని! జరిగించుపూని॥మంత్రతంత్రములలో! మగ్గము గురుఁడొరుఁడు |
మంత్ర తంత్రములలో! మగ్గము గురునిచే॥ మఱిగూడుకొని॥ 210

తా. శిష్యా! తాత్రములేకుండ, మంత్రమొక దానిచేతనే కార్య
ములు నెఱవేఱవు. మంత్రములేకుండతాత్రమొక దానిచేతనే కార్యములు
నెఱవేఱవు. ఈమంత్రతాత్రములు వేర్వేరుగా నేరవనిగాని భేదనేరవు
సర్వయోగ మంత్రతంత్రములురెండును కూడికొనినసకల కార్యములను
పించుచున్నవి. ఈరెంటియొక్కమగ్గమునుగురువు తెలిసికొనుచు. కార్య
నీవు గురువునాశ్రయించి యామంత్రతాత్రరహస్యమును తెలిసికొనుము

క॥ సంకల్పాదిక గుణములు

సంకులమీ యెఱుకయందు సమకూడుండున్

సంకల్పాదిక గుణముల

సంకులమని యెదను జూడ జూడలేదన్నా! యీరెండుచు
వేఱుగావన్నా॥ కొంకక నీరెంటి॥ గూర్చి గ్రంథముజేస్తి సంకోచింప
కచదువు॥ శంకపుట్టడింక॥ జూడలేదన్నా॥ 211

తా. శిష్యా! ఈయెఱుకయందు, సంకల్పాది గుణముల
యొక్క గుంపు కూడియుండును. ఈసంకల్పాది గుణసంకులమును మన
స్సున జూడగోరినచో జూడతెలియదు. ఈరెండును వేఱుగాదునుమా!
ఈరెంటిని యొకటిగాజేర్చి యీగ్రంథమును వా, . . . సంకోచింపక
నీవు దీనిని చదివితేనేని సందియ ముండదు.

క॥ పాటమున కుటిలాత్ముని జం

పుటకై, భటుకోటి కాజ్ఞ భూపతియిడినన్

భటులటు వలెఁ జేసెడిచోఁ

పటుకుటిలుఁ పడినపాట్లు పాటించికనునా! అట్లనెగురుని
నోటదావిననా॥ యటువంటిబోధను! యెటువంటి నరుడైన ! అటు
వెన్నతనచేష్ట! లెటువంటివోదాని॥ పాటించి కనునా॥ 212

తా. శిష్యా! రాజు కోపముతో నొక దుర్మార్గుని యురిదీ
యుటకై భటులకు నాజ్ఞయిచ్చినచో భటులు, ఆదుర్మార్గుని యురి
దీయ బోవునపుడు, ఆదుర్మార్గుడు తాను ముందుచేసిన తప్పుదలపోసి
విచారించును. అట్లే గురుముఖంబున యీబోధ తెలిసికొని, యెఱుకను
విడచిన మానవుఁడు. తానుముందెఱుక యందు గావించిన దుష్టచేష్ట
లకై పగవఁడు.

క॥ సకల జనుల సమ్మతీగా

నొక్కడైనను సమనజాలదుర్వ్యర్థిలై

మకరాంక జనని జనకా

ద్యకలంకులలోన, నీవరన నేమిగణనా బోధాదితర! జను
లేమి గణనా॥ వికలమానసుడవై వెతజెందబోకు, నీవకుటిలభక్తుఁ
డ! వనిదెల్పితీబోధ॥ వననేమిగణనా॥ 213

తా. శిష్యా! ఈభూమిమీద; అందరికిని సమ్యక్మగుణముల
నొక్కడైనను నడువజాలడు. మచ్చధుని తండ్రియగు విష్ణుమూర్తికిని,
యితర దేవతలకును సర్వానుమతముగా నడుచుకొనుటకే సాధ్యము
కాదు. అట్టియెడ నీబోటివాడొక లెక్కయగునా? బోధచందిన యిత
రజనులొక్క లెక్కయగుమా! యితరమతస్తుల కనుగుణ్యముగానడు
చుకొనుటకు నీకు సాధ్యముకాదు. వారిమాటలనువిని చంచలత్వము
పూనకుము. నిష్కపట మానసుడవైన భక్తుడవని నీకీబోధ
చెప్పితిని.

క॥ బలధన విద్యలు దుష్టుల

కిలగలిగిన నొరుల నొంతు రెంతయునీర్పన్,

బలధన విద్యలు శిష్టుల

కిలగలిగిన నొరులబోతు రెంతోమోదమునా నీపీరెంటి!
నెఱిగి మోదమునా! కలలోననైన దు! ఘటచెంతఁ జేరకు! మెలమి
శిష్టులచెంత! కలనైన వదలకు॥ మోతొ మోదమునా॥ 214

తా. శిష్యా! ఈభూమియందు దుష్టులకు బలము, ధనము,
విద్య, యీమూడును కలిగినచో; వారలు యితరులకు దసూయన
హించి కీడుచేయుదురు. సజ్జనులకు బలము, ధనము, విద్య యీమూ
డును యున్నచో; వారుబ్రహ్మతో యితరులను కాపాడుదురు. నీపీ
రెండు విధములవారి గుణములను గ్రహించి కలయ్యవైనను చెడ్డవాని
తోన్నేహము జేయకుము. మంచివారి సాంగత్యమును కలయ్యవై
నను వదలకుము.

క॥ అందమగు స్వాతివర్షపు

బిందువు లెందెందు బడునో పృథివీస్థలి, ద

ద్బిందువులు పాధినశమునఁ

జెందును తగనామరూప చేష్టాదికమును| అట్లననీవు| జెంతే
వన్నియును॥ మందితో జతగూడి| మాట్లాడినంతలో| నందుకే సహ
వాస| మరయుము తగువాస| చేష్టాదికమును॥ 215

తా. శిష్యా! స్వాతికార్తెలో కుగియు వానచినుకులు అనేక
చోటులందుపడి యాస్థానగుణ విశేషములచే యనేక నామ, రూప,
చేష్టలు వేర్వేర గలిగియుండును. అట్లేనీవుచు దుష్టులతో చేరినచో
దుష్టుడవగుదువు. శిష్టులతో చేరినచో శిష్టుడవగుదువు. నీవు స్నేహ
ముచేసిన వారిగుణములే కలవాడవగుదువు. కావున తగినవారిని పరి
శీలించి స్నేహము చేయుము.

విశే:—స్వాతికార్తెయందలి వానచినుకులు శుక్తియను నత్త
గుల్లలో పడినచో ముత్యములగును. ఉపాధి=కారణముచేత, ఎంత
చోటునందు తానుండునో అంతచోటునందు గలవస్తువు లభిన్నత్వ
మును చూపించి, తాను వేతేకనబడుట.

క॥ జారులకు లోకులందరు

జారులవలె దోచబడుట సహజగుణమౌ

చోరులకు సకలజనములు

చోరకులని మనికిదోచు చునికి సహజమురా| అట్లనెడు|
స్వాత్మనిక సహజమురా॥ సారములేని నీ| సారాబి దాటించు॥
చూరిని తమచంటి| వారినిగనుట్లెల్ల॥ యునికిసహజమురా॥ 216

తా. శిష్యా! జారులకులోకులందరును జారులవలెనే కనబడు
దురు. చోరులకు సర్వమానవులు దొంగలవలెనే కనబడుదురు.
ఇవి వారివారి సహజగుణములు అట్లే దుష్టాత్ముడు నిస్సారమైన

యీసంసారసముద్రమును దాటి, పగలపరమ గురువర్యుని సైతము
తనవలె దుష్టాత్మునిగా భావించుచు ఇదిగోమలకు సహజము.

క॥ బయలెఱుకలు శిష్యునకు,

దయతో గురుఁడెఱుఁగఁజేసి తరువాతను, సం

దియ మేమిలేక యెఱుకను,

సయమున విడిపించు గురుఁడు నయశాలిగాదా । నీమదికిది ।
నాటనాలేదా॥ భయభక్తిగురు సార్వభౌముని సేవ, నిశ్చయముగ
జేసితి॥ జయముచెదవు, గురుఁడు! నయశాలిగాదా॥ 217

తా. శిష్యా! గురువుదయతో శిష్యునకు పరిపూర్ణము, ఎఱు
కను తెలియపర్చి, తరువాత సందేహమేము లేకుండగ యెఱుకను
జాగ్రత్తగా విడిపించజేసినచో, ఆగురువు బుద్ధిమంతుఁడు నుమి॥ నేజె
ప్పునది నీమదికి బాగుగా తెలిసినదా? లేవా? నీవు భయభక్తులతో
గురువర్యుని సేవజేసితివేని జయముచెదవు.

క॥ పదిరెండక్షరములు గల

సదమల మంత్రార్థమెఱిగి సద్గురుకృపచే

బదియారక్షరములు గల

యదియెట్టిదో తెలిసినే యత డె సద్గురుఁడు! ఈరెం
ఱిగి! నతఁడెఱిగినరుఁడు॥ మొదటిది పరిపూర్ణ! మును దెల్పు నెఱుకను
దదనంతకప్రబో! ధనుజేయు నీవుదెలియు! మతఁడె సద్గురుఁడు॥ 218

తా. శిష్యా! పదిరెండ క్షరములుగల ద్వాదశాక్షరియను
నిర్మలమైన మంత్రముయొక్క యర్థమును, శ్రీగురు కటాక్షముచే
పదియారక్షరములుగల శోడశాక్షరియను మంత్రవిశేషమును తెలిసి
కొన్నతఁడే సద్గురుఁడు. ఈరెండు మంత్రముల మహిమ నెఱిగినవాడే
బుద్ధిమంతుడు. ద్వాదశాక్షరి పరిపూర్ణమును తెలియజేయును. శోడ
శాక్షరి యెఱుకనుగూర్చి తెలియజేయును.

విశేషము... 1 ద్వంద్వశాక్షరి “ఏతన్నిధ్యా శుద్ధవిమతి కించన్న”
2 శోడశాక్షరి “సర్మాలమే తదాజానచ్ఛరీరం నాస్తి కేవలం”

క॥ ఆమంత్రయుగముదెల్పెద

నేమాముఖోఽనలఁచుముత్త దీబట్టబయల్,

ఏమీలేదని బలికిన

నీమంత్రము తత్వమూ॥ మి॥కొకటివినుము॥ ఎప్పుడునోట
చిదిమఱువకనుము॥ ఈమూలములేని, గు॥ రైతిఁగే శరీరము॥ యేమి
లేదనియట॥ నిదిషోడశాక్షరి॥ మి॥కొకటివినుము॥ 219

తా. శిష్యా! నీకు నే నారెండు మంత్రములఁజెప్పెదను విని
మఱువక ధ్యానింపుము. “ఉత్తదీ బట్టబయలుయేమీలేదు” అనగా
సర్వమును పరిపూర్ణము. దీనిని మించినదికొకటిలేదు. ఇదే ద్వంద్వ
శాక్షరీమంత్రమూలము “మూలములేనిగురైతిఁగే శరీరముయేమి
యులేదు” అనగా శరీరమంతయు యబద్ధము. ఇదే షోడశాక్షరీమం
త్రములము. ఈమంత్రద్వయ తత్వములనెప్పుడును మఱువకుము.

క॥ తొలిమంత్ర పద్ధతెక్కడ

గలదోయని వెదుక నేల కలదాట, నా

వలమంత్ర పద్ధతెక్కడ

గలదోయని చూడనేల కాదాచూచేది॥ వినేది॥ యనేది,
తినేది॥ అలతోలుశదానిని॥ నవనోకముచేసి॥ కలకాలమెఱుకకు॥ గల
దా॥ విశమోక॥ కాదాచూచేది॥ 220

తా. శిష్యా! మొదటిమంత్రముచుండు గలపద్ధతి యెక్కడగల
దని వెదుకనేల? అదే పరిపూర్ణము, కావున సర్వత్రనిండియున్నది.
‘గూడన మంత్రమునాదాగల పద్ధతి యెక్కడ గలదని వెదుకనేల? అదే
యేలని. కావున మూచినది, వీనునది, మాట్లాడునది, తిను ది, అది

యేసుమా! నీవు మొదటిమంత్రమును గ్రహించి పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని, రెండవమంత్రమును గ్రహించి యెఱుకను విడిచిపెట్టుము.

క॥ ఇదితప్ప నేమిలేదని

మొదటిది మొఱపెట్టుచుండు ముదమునవినుమీ

యిదియేమి లేదుపోమ్మని

నదలక రెండవది లెస్స వదరుచుండునురా! బయలెఱుకలు
యిదినిశ్చయమురా॥ అదిగాన నీరెంటి! నరసివీపుడు! విదితముగ
నెఱుకను॥ విదురమంత్రమిట్లు॥ వదరుచుండునురా॥ 221

తా. శిష్యా! సంతోషముతోవినుము. మొదటి మంత్రమైన
ద్వాదశాక్షరి పరిపూర్ణము తప్ప నింకేమియులేదని మొఱపెట్టుచు
ండును. రెండవమంత్రమైన షోడశాక్షరి యెఱుక యేమియులేదని
రూఢిగాపల్కుచుండును. పరిపూర్ణ, యెఱుకల స్థితి యిట్టిదని తెలిసి
కొనుము. కావున నీవీరెంటిని ఖండించి యెఱుకను విడిచిపెట్టుము.
ఇదియే మహామంత్రమునుమీ,

క॥ పరిపూర్ణమిదిగో యిదిగో

యెఱుకతోఁ జూపించి, లేని యెఱుకను లేదం

చెటిగించిన గురుఁడేసరి

యెఱుకను నిల్పేటిగురు డెందుకోయన్నా! తదోద్భవని,
కెందుకోయన్నా! శరణన్నవారి మ! స్తకమందుఁ జెలువెట్టి! తిరముగ
నెఱుకను! దీసివేయని వాఁ॥ డెందుకోయన్నా॥ 222

తా. శిష్యా! యెఱుకయొక్క సహాయమున “పరిపూర్ణమిదిగో” యని పరిపూర్ణమునుజూపి, లేనియెఱుకను లేదని తెలియఁజెప్పు
వాఁడే గురువు. ఎఱుకనుపోగొట్టలేనివాఁడు గురువుకాదు. అతనిబోధ
నీకువలదు. శరణుజొచ్చిన వానిని జేరఁదీసి స్థిరముగా యెఱుకను
తీసివేయని గురువువలన లాభములేదు

క॥ పరిపూర్ణబోధ నెఱుంగని

గురుశిష్యులబోధకొఱకుఁ గోరఁబనివడున్

గురువర్యుఁడొకని మరలను

—హరువరమునఁ బుట్టికట్టి యాశిఖండికిని సతియైకట్టి
యబల తండ్రికిని॥ వరుల నిద్దరినిఁజే । వలయు, నీయల్లుడుమేము,
వరియిరితుమనిచెప్పి వరుసపంపిన, య! లాశిఖండికిని॥ 223

తా. శిష్యా! శిఖండి భార్య, తనతండ్రియగు కాశీరాజునకు,
“తన భర్తయును తనవలెనే యామది కావున, మాయరువురికి
పెండ్లిచేయుటకు, నీవు యిద్దరుపురుషులను తీసికొని రమ్మని” వారిని
నీయల్లుడుమేనును పెండ్లాడుదు” మని, ఉత్తరముచూపినది. అట్లే
పరిపూర్ణబోధ యిట్టిదని తెలియనేరని, గురుశిష్యుల బోధకొఱకు
వేర్వేరు మఱియొక గురువులు కావలయును.

విశే: —పూర్వగాథ=తొల్లి పాంచాలప్రభువగు ద్రుపదుఁడు,
సంతానములేనందున, శివునిగూర్చి తపస్సుచేసి, దుష్టద్యుమ్నుఁడు
క్రాపది, శిఖండియను మువ్వగుబిడ్డలగారచే. దుష్టద్యుమ్నుఁడు మగ
వాఁడు, క్రాపది ఆడది, శిఖండి నపురాసకుఁడు. ఈశిఖండి పురుష
గూఢమునొందునని నరముండుటచే యూతనిని మొదటినుండియు మగ
వేషముతోడనే పెంచుదుండెను. వివాహకాల మాసన్నయగుటచే
యాశిఖండికి కాశీరాజు కూతురును పెండ్లిచేయుటకు నిశ్చయించి,
పెండ్లికొడుకును తీసుకొని వెళ్ళకయే, కత్తికి కంకణముకట్టి కాశీరాజు
కూతురు పెండ్లిచేసి పాంచాలదేశమునకు తీసుకొనివచ్చెను. కొద్దిదినం
బుల కాశీరాజుకుమార్తె తనమగిని మగవాఁడుకాడని తెలిసికొని
తన తండ్రికినిల జూటువ్రాసి పంపెను. “ననకా! నీవు వచ్చినపు డిరు
వుగ పెండ్లికొడుకులను తీసుకొనిరమ్మి. నావంటి ఆడుదియైన నీయల్లు
డును, నేనును, చేరి గుఱక పెండ్లికొడుకును పెండ్లాడుదుము. అని వ్రాసి

పంపఁగా, కాశీరాజుకోపముతో పాంచాలదేశముపై దండెత్తెను. అంత
శిఖండి భయపడి యడవులకు పారిపోయి, యొక యక్షునారాధించి
తన స్త్రీత్వమును వానికిచ్చి, వారిపురుషత్వమును తాను గ్రహించి,
పురుషాకారముతో పురివిప్రవేశించి, తన మామను సన్నుతిపఱచి,
తన భార్యను యధావిధి జేపట్టి సుఖముగానుండెను. ఈతఁడే భీష్ముని
కౌరవయుద్ధమున సధించినవాఁడు.

క॥ పరిపూర్ణబోధ నెఱుగిన

గురువుచేబోధఁగొనిన గొప్పఫలంబౌ

బరిపూర్ణబోధ నెఱుగని

గురువులచే బోధఁగొనిన గొప్పఫలమానా! అదియెట్లన్న
సూడిరతిలోన॥ బురుషునిచే సంత॥ పాలఁతి వడయును, బడయా దర
మానె వారికిఁ! దమవంటివారిచే॥ గొప్పఫలమానా॥ 224

తా. శిష్యా! స్త్రీః పురుషునితో సంభోగించినచో సంతా
నము కలుగును. కాని, స్త్రీ, స్త్రీతో సంభోగించినచో సంతాన
ఫలము కలుగదు. అట్లే, శిష్యుఁడు, పరిపూర్ణబోధ నెఱిగిన గురుని
చేత నుపదేశము నొందిన మేలుకలుగును. కాని, పరిపూర్ణబోధ నెఱు
గని గురుని చేత నుపదేశమునొందిన మేలుకలుగదు,

క॥ దృష్టాంతము దొరికెను, నీ

యోషముగద లించఁగానె నిజకల్లనుచుకొ,

దృష్టాంతమడుగు, బోధకు

స్పష్టముగా గప్పురము, దీపము! జూపువోయి! యాయ
క్తిలో! పముఁజూపవోయి॥ తృప్తి నొందెదరిట్లు! తోచిచెప్పితిగాని!
శ్రేష్ఠమీబోధ! చేకొన్నవాఁకి॥ దీపము జూపవోయి! 225

తా. శిష్యా! ఈబోధ నీనోటచుండి వెలువడగానే యెవ్వఁడు
దృష్టాంతమును జూపుమని యితిగించుచో, కప్పురదీపమును వెలిగించి

చూపుము. ఈయుక్తియందు వెనుదీయకుము. కర్పూరదీపము నంద
న్నియునెట్లు స్పష్టముగా కనబడునో; అట్లే యీపరిపూర్ణబోధ యు
దన్నియును స్పష్టముగా కనబడును. యీశ్రేష్ఠమైన బోధవలనవారలు
తృప్తి నొందెదరని నాకతోచి చెప్పితిని

క॥ ఎఱుక భ్రమగల్గు శిష్యుని

పరితాపము మాన్పునట్టి పండితుఁడెఁడే,

గురుఁవరుఁడుగాని, గురువులె?

గురువులమని పొట్టకొఱకు గొణిగేవారెల్ల! వారికీబోధ!
దెలియుటకల్ల॥ పరిపూర్ణమునలేని యెఱుక నేర్పడఁదెల్చి యెఱుకను
విడిపించ! నెఱుఁగక గురువులై॥ గొణిగేవారెల్ల॥ 126

తా. శిష్యా! ఎఱుకయుక్క భ్రాంతి గల్గిన శిష్యుని పరి తాప
మును మాన్పునట్టి పండితుఁడే గురువుగాని, పొట్టకొఱకు, గురువుల
మని యేమేమో చెప్పువాగలు గురువులు కాజాలరు' అట్టివాఁలకీ
బోధ మీ తెలియదు. పరిపూర్ణమునందు లేని యెఱుకనుచూపి యెఱు
కను పోగొట్టజాలని వారు గురువులు కాదు.

క॥ గురుశుశ్రూష యొనర్చుట

నఁగిఁగి చెద నట్లులనని నేర్పడచినుమి?

గురులిష్టదైవమునకుం

ఒరిచర్య యొనర్చునట్లు! భక్తితోఁడుతను! గురుమూర్తి
భక్తితోఁడుతను॥ నిత మరమగలేక! నీవు నల్పితివేని! గురుబోధ
మునుకల సగ్గునుచే దెలిసేవు! భక్తితోఁడుతను॥

తా. శిష్యా! గురుచర్యనకు శిశ్రూషజేయు విధము చెప్పెదను
ఁనుము నీగుఁగొనిన యిందు నేమగుననీవు మనఃపూర్వకముగా గూఢ
మనఃకేద్యము పూచి భక్తితో నెట్లుపూజయొనర్చునువోయటులనే
గురువునకు పూజ చేయుము. అట్లునీవు మనఃపూర్వకముగా గురుపూజ

సల్పితీవేని ఈపరిపూర్ణ బోధమొక్క రహస్యమును గురువర్యునిచే
తెలిసికొందువు—

క॥ తను మన ధనములు గురునకు,

వినయంబున ధారవోసి, వేడ్కగురునిచే

ననువైనబోధ వడసిన

ఘనమతి మంతునకు సాటి గలరా! యీభువిని లోకులు
మ్రొక్క! వలదాతామువిని॥ తానునితరులని తాననక, యేమాట!
వినక, పరిపూర్ణత! తనకు వారికిసాటి॥ గలరా యీభువిని॥ 228

తా. శిష్యా! దేహము, మనస్సు, ధనము, గురువర్యునకు
భక్తితో ధారవోసి, గురువర్యునిచే సరియైన బోధ నొందిన బుద్ధిమం
తునకు సరియైనవారెవరును యీ భూమియందులేరు. అట్టివానినిఁ
జూచి లోకులందరుచు ననుస్కారములు చేయవలయును. నేను, ఇత
రులు అను భేదభావములేక, యేమాటయుచు వినక పరిపూర్ణభావము
నొందినవారి కెవ్వరును సాటిగారునుమా!

క॥ జలము నెడబాయనొల్లని,

జలచరముల రీతిపూని సచ్చిష్యుఁడు, హృ

జ్జలజంబను పీఠముపై

నిలి, పి తరము మాని గురుని నేగొల్చుసుమ్మితడుత్తల
నేదలఁచు నమ్మి॥ కలకాలమిరీతిఁ! గడపుచునేప్రాగ్తు! తలితఁడై
దొరదాత! దైవమనుచు గురువు! నేగొల్చుసుమ్మి॥ 229

తా. శిష్యా! నీశ్వనెడబాసి యుండలేని చేపలు మొదలగు
జలచరములవలె, మంచి కిష్యుఁడు హృత్పద్ధమునందు గురుమూర్తిని
నిల్పి యితరమునుమాని గురువునె ధ్యానించు చుండును. గురువాకర్మ
ములనే సదా తలపోయుచుండును. అతని దీవితమంతయు నీవిధము

గానే గడుపుచు; గురువే, తల్లియు, తండ్రీయు, రాజు, దాత, దైవము
అని నమ్మి సేవింపుచుండును.

క॥ సతి, పొరుగుగారికి బోయిన

పతిరాకడ గోరినట్లు భావములొనన్

మతిమంతుఁడు సచ్చిష్యుఁడు,

సతతము గురురాకగోరు సత్యమువినరా వానితోటి॥

సామెవ్వరనరా॥ హితునిరాకడకు, స్నేహితుఁడు గోరినయట్లు॥ అతి
దరిద్రుఁడు: ద్రవ్య! తతిని గోరినయట్లు॥ సత్యమువినరా॥ 230

తా. శిష్యా! పొరుగుగారికి బోయిన భర్తరాకడను భార్యకోరిన
ట్లును, మిత్రుని రాకడను స్నేహితుడుకోరినట్లును, ధనముచు దరి
ద్రుఁడు కోరినట్లును, మంచి శిష్యుఁడు గురువర్యుని రాకను నిత్యమును
కోరుచుండును నిజముగా వానితో సమానులెవ్వరును లేరు . ఇది నిజ
ము సుమా!

క॥ అతివల రతి చతురత, లా

యతివలచే వారి తండ్రులరయ రనుచు, ద

ష్టితులరయనేర్తు, రట్లనె,

మతిమంతుఁడు గురుబోధ! మానినఁగాని తద్బోధ,

మాన మహిమ॥ అతి దరిద్రునిచే, విద్యార్జనా ఘనుఁడు చతు
రత విత్త! మాజ్ఞునిచే తాతులు॥ మానినఁగాని॥ 231

తా. శిష్యా! స్త్రీల చాతుర్యములను వారి తండ్రులు తెలియ
జాలరు. వారి పతుల చెప్పుకున్న గ్రహితురు. అటులే బుద్ధిమం
తుఁడైన శిష్యుఁడు తనగురువు చెప్పుకున్నను తానాబోధను గ్రహి
ంచును. ధనం గాదనగలగురువు, తనశిష్యుఁడు దరిద్రుఁడైనను చాతు
ర్యముగా వానివద్దనుండి ధనమును సంపాదించునట్లు జ్ఞానాపేక్షగల

శిష్యుఁడు, తనగురువు క్రమముగా చెప్పుకున్నచు, క్రమేణ బోధను తెలిసికొనును.

క॥ పరిపూర్ణబోధదెల్పెడు

పరియంతము, సేవజేసి, బహునమ్మకగా

గురుమూర్తికి దరువాతను,

మరికన్నుల గననివాని మార్గము చీచి, తలఁచరాదా!
మాటను చీచి గురువాజ్ఞావిననిదే! గురువైశిష్యులగూర్చి! గురుబోధ
దెల్పెడు! గురువంచకునిముక్క॥ మార్గము చీచి! 232

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణబోధను చెప్పునంతవరకు మిక్కిలిచమ్మ
కముగా గురునకు సేవజేసి, బోధను తెలిసికొన్న తరువాత గురుని
కంటబడని శిష్యుఁడు పరమభండారుఁడు. వాఁడునోహి. వానిమార్గ
ముసీచము. వానినిగూర్చి చెప్పుకొనినను పాపముసంభవించును
గురువర్యుని యచుమతి నొందకయే, తాను గురువైకొందరు శిష్యు
లను గూర్చుకొని వారికి యుపదేశముచేసెడు గురువంచకుని నడవడి
మిక్కిలి హీనమయినది. కావున యామాట నోట పల్కుటగూడ
హీనమేయగును.

క॥ తన శిష్యులు విని, తను నతి

వినయమునఁ గొలుచు కొఱుకు విచుతు నొనర్చుకొ,

దన గురువును, గురువింటికి

చనుదెంచినఁజూచి శుశ్రావ,తగ నొనర్చుచు, లేరునిఁచె
లిపి! చనుమనుచు॥ విచుము కుత్సితశిష్యా! గ్రణి వీఁడువీఁడ్లు! ఘ
నబోధోక్తితి! గమనో, గురునకు శుశ్రావ॥ తగనొనర్చుచు॥ 233

తా. శిష్యా! తనశిష్యులు తన్ను యెక్కువ వినయముతో
గొల్చుటకై, తనగురువుగారి మహత్త్వమును తనశిష్యుల యెదుట
పొగడును అట్టివారలు తమగురువే తనయింటికి వచ్చినచో; ఆతనికి

శుశ్రూసాదలౌచర్పక, తనపేరరికముచుజెప్పి నెళ్ళునుని పంపి వేయును.
ఇట్టికుత్సితబుద్ధగర్జిత శిష్యునకు పరిపూర్ణజ్ఞానమేలాగున కలుగునో,
యూహింపుము. (అనఁగా పరిపూర్ణుఁడు కాజాలఁడు)

క॥ కుటిలాత్ముఁడై శిష్యుం

డిటువలె తాఁబల్కు-గురుఁడు యిట్టికి రాగా,

నెటు బోవుచుండిరాకో

యిటశీఁక దర్శనము మరల నెప్పుడయ్యెనో! యెవరికి దెలి
యు! నెప్పుడేమానో! యెటు దోచదేమైన! యిత్తమంచనుకొంటు
తటుకున నొకరాగి! దుష్టయన లేదిప్పు॥ డెప్పుడయ్యెనో! 234

తా. శిష్యా! కుటిలమనసున శిష్యుఁడు తన గురువు తన
యిట్టికి వచ్చినపుడు వానితో నిట్లని చెప్పును. “ఆయా! మీరెచ
టికిఁ బోవుచుండి యిచటికి వచ్చితిరో; మరల తమ దర్శన మెప్పుడగు
నో; ఏవేళ కేమగునది యెవరికి తెలియును? తమ కేమైన కానుక సమ
ర్పించుకొందనునైన నా యుద్ద నొక రాగి కానైనను లేదు. నా కేమియు
ను నోచుట లేదు.” అని చెప్పును.

క॥ జపమల, శకములు సలుపును,

విపరీత స్మరణజేయు వేదాంతార్థం

బహుమితంబుగఁ జెప్పును

కపటాత్ముఁడు శిష్యుకోటి గనిమెచ్చుకొఱకు! మెచ్చిద్రవ్య
మునునుచ్చుకొఱకు॥ అపకీర్తి సేతు॥ కలరి నట్లుగుపడి! యుపముచే
బ్రతుకును! చుంపకోసును, తచ్చు॥ గని మెచ్చుకొఱకు॥ 235

తా. శిష్యా! కపటాత్ముఁడై గురున తన శిష్యులు తన్ను
నెచ్చుకొనుటయు, బహుమతిలు చేయును, విపరీతముగా స్మరణ
జేయుచుండును. వేదాంతార్థమును యెక్కువగా చెప్పుచుండును.

క॥ అచ్చుకొని

అచ్చు చేయుచుండును. అప

కీర్తికల్లు పనులకు భయపడినట్లు కనబడి, నరులవలన బ్రతుకుచు
లోకులు మెచ్చుకొనుటకై కపటముగా ప్రవర్తించును.

క॥ గురుమూర్తి కెదురహంకృతి

దొరకన్నను, దొంగత్రోవ ద్రోక్కిన, చెవులకా

గురునింద వినిన జేసినఁ

నగునకు పరిపూర్ణబోధ నలవియె తెలియ! గూడదువాని!
దెలియక కలియ॥ గురుఁడు తెలిపిన! పుస్తకరీతిదే పూర్ణ! మరసితి
ననియెంతో! మురిసిన గురుబోధ! నలవియె తెలియ॥ 236

తా. శిష్యా! గురువర్యుని అహంకారముతో నెదిరించినను,
దొంగమార్గమునడిచినను, గురునింద చెవులతోవినినను, గురునిందచేసి
నను, నరులకు పరిపూర్ణబోధ తెలిసికొనుటకు శక్యముకాదు, అట్టి
వానితో తెలిసికొనకుండన్న హామీచేయరాదు. గురువు చెప్పినది పుస్తక
మందున్నదే; పరిపూర్ణబోధగదా. దానిని నేనుమాచితి నని మురిసి
నంత మాత్రమున గురుబోధ కలుగ నేరదు.

క॥ నాలుగు శుశ్రూషణములు,

లోలత గావించుకొనుచు లోక తీత,

బాలోచించియు గురుచే

గోడయు జోలివిడువు మిగతేచాలన్నా! నలగూడ. నిజ
మొనవక ౧౦॥ గీడు తెలి పుని చదువు! చాలా నది! గురు! చాలించు
నీవిట్టి! యెత్తెత్తసికివేసి॥ యిగతేచాలన్నా॥ 237

తా. శిష్యా! గురువునకు శుశ్రూషణ, మిగతేచాల, భనానానానా,
నచనానానా యను నాలుగు విధములైన శుశ్రూషణములు చేయుచు
లోకాలోకమును మోహించుచు గురువును మోహించు గోడయును
విడుపుము. అది మేనీకు చాలదు. అది మిగతేచాలము.

లము తెలియని చదువు యోతచదివినను లాభములేదు. కావున యట్టి చదువు చాలింపుము. మూలమును తెలిసికొనుటగనే చాలును.

విశేష:— నాలుగు శుశ్రూషలు 1 తన్వర్పణము=గురునకు చరణసంవాహనాది శుశ్రూషలు 2 మనోర్పణము=గురువునందు దోషబుద్ధినుంచక పూజ్యభావముంచుట 3 ధనార్పణము=గురువు గృహస్థుడైనచో తన యావదాస్తి యాతనిపక్షము చేయుట, గురువు త్యాగియైనచో తన ధనమును త్యజించి గురుశరణమును పొందుట 4 వచనార్పణము=గురుని స్తుతించి తనదీవతను యెఱింగించుట—

మతాంతర. చతుర్విధ శుశ్రూషలు 1 స్థానశుశ్రూష=గురుని సంపదను గాపాడుట, 2 అంగశుశ్రూష=కాళ్ళు; ఒకలు పిసుగుట దేహసౌఖ్యమును జూచుట, 3 భావశుశ్రూష=గురువే తల్లిదండ్రు మిత్రులు, దాత, దొర, దైవము, బంధువు అని తలంచుట 4 ఆత్మ శుశ్రూష=గురువు అడుగడమునుసే యతనికి ప్రియమైనవస్తువులను తృప్తిగనిచ్చుట—[ఇది సర్వసామాన్యకారములుగావు]

క. దేశికుల చరణ తీర్థము

కాశీగంగాయల గురుని గనగొన్నచు, వి

శ్వేతు డు తచకును నును

దేశం బొనరించునట్టి దేవారణమని మనసాదు! తానీ త్రుగుగని॥ గమనీ ఎదురుగ్గు! కాశీ నదీమగ, గా మేశుని పురమై ప్రా కాశించు నానీను! మదేశాం బుని॥ 238

శా. తిన్నాన్తాం శుశ్రూషాం తీర్థముం కాశీగంగాలములు గను, గురునిర్మితం నీర్మితం శుశ్రూషులు, గురువు తచకుప జ్ఞానదానార్థం నీర్మితం శుశ్రూషులు, మరఘ్నవందు వలసోమ కలగుచు నివసించు, ప్రదేశము కాశీ ప్రాంతం నీర్మితం శుశ్రూషులకు సమానమైయుండును.

క॥ గురుచరణలము గోదా

వరియని, గురుమూర్తి రామ భద్రుండని, త

త్పురమును భద్రాచలమని,

గురుమంత్రమే తారకమని, గుణిగల్గినట్టి తిరిగిరాని మఱు
గెఱిగినట్టి నరుడున్నచోట. నుం దరమైన, శ్రీశేష గిరి రాగ
నాయక! పురిమన దగియుండు॥ గుణిగల్గినట్టి 239

తా. శిష్యా! గురుపాద తీర్థమే గోదావరీనది యనియు, గురు
మూర్తియే శ్రీరామచంద్రమూర్తియనియు, గురుడుండు పురమే
భద్రాచలమనియును, గురు ఉపదేశించు మంత్రమేతారకమంత్ర
మనియు, మనస్సునందునమ్మి నటువంటి వాడై మఱల పుట్టినటు
వంటి రహస్యము తెలిసి కొన్నట్టి శిష్యాఁగున్నట్టి చోట; వేరెచట
చలము, శ్రీరంగము అనదగి యుండుచు

త॥ గురుడు నరుడొచ్చు దలఁచిన,

గురుమంత్రము మరచియున్న గురుపుత్రులు; నా

దరణ మొనర్చక యుండిన,

సంపుట విశనాడి గొడంగుని జేరినను! సన్మమబోధి
నెఱిగి నుండు ॥ ఎఱుకమాహత్మ్యము నెఱిగిన మునునంటి! నరు
నగు దప్ప యుండుకొక్క! గురునిజేరినకు! 240

తా. గురుని మునుష్యుగాఁగ్రహించి, విచారించినను,
గురువు చెప్పినది మఱచిపోయినను, గురుని గొప్పమును
యాదరింపక బోయినను, తన గురువును విడిచి దూరమైనచోట నుండు
శ్రయించినను, గురుబోధ తెలిసికొనియు దానిని నాదిగొట్టినను, ఎఱుక
మాహత్మ్యముమే గొప్పగా దానియందు ప్రవేశము నొకచో, అట్టి
శిష్యులకు ఘోరచరక వాసము తప్పకుండ ప్రకటించును.

॥ జ్ఞానవైరాగ్య భక్తి స
యాన నదీస్నానదేవ మంత్రపర, న త
ధ్యాన, మభిమంత్రములు. పర

మాన నియతిగోరినట్టి మనుజు సాధుముకు! బోధను తెల్పు
మనిన వారలకు॥ తాను బోధించుట! తగదు, బోధించినఁ దాను నే
ననుభూతి శరుగ దేలాగుట! మనుజు సాధుముచకు॥ 241

తా. శిష్యా! జ్ఞానవైరాగ్య భక్తిమార్గములందును, తీర్థయా
త్రలయాదును, దేవతోపాసనల యాదును, ద్యానమునాదును, మంత్ర
ములయాదును, నమ్మకముగల్గి పరమార్థసాధకములని యెంచు
వారలు యెన్నిసార్లు వేడివను యీబోధ తెలుపరాదు. అట్లు వారికి
బోధ తెలిపినను నేచు నీవు అను భేదబుద్ధి వదలకనే, వారాభ్రాంతి
యందే యుండును.

క॥ ఇంగితము తెఱిగి సద్గురు
పుగవుచే నరుడుఁభక్తి ముక్తిక్రియలక
సంగా సంగము వెడలిన

శృంగారము వాసచేష్ట చూచేవలకు॥ వాడున్నట్లు
తోచేవారలకు॥ మనస్సునాత్రమో బృగి శృంగారమో శృంగార
వతికి నా! శృంగారము చూచేవారలకు॥ 242

తా. శిష్యా! ఇది సద్గురునియొద్ద బోధనఁజేరి భక్తి
ముక్తి క్రియలయందు వీడికయును, వీడికయును, రెండును విడిచి
వైచిత్ర్య వాసచేష్టలు మనస్సునాత్రమో శృంగారముగా నుండును. అగ
నాపక్షములకు మంగళశసూత్రమున శృంగారమైన ప్రధానభూషణమో;
అట్లు, పరిపూర్ణబోధ వరులకు పరమభూషణమై యుండును—

క॥ జని పందరు గుగుబోధను,
గిని రాజనులందునేను గలియక యున్న

శిష్యుఁడు గురునిదలఁచక పోయినను, ఘనమైనబోధ యొక్కస్థితి తెలియ నేరదు.

క॥ గురుఁడాశ వదలకుండిన

మరిశిష్యుఁడు ద్రవ్యలోభ మగుండైనన్,

మరియూద దక్కదిరువుర

కెఱిగెడుము వీరలతి విహీనులోయన్నా! గట్టిగ! దురభి
మానులోయన్నా॥ గురుఁడు శిష్యునిగన్న కొడుకుగా గనకున్న
గురునిపై శిష్యుఁడా! గుటిల్పకుండిన॥ హీనులోయన్నా॥ 245

తా. శిష్యా! గురుఁడు ఆశవిమవకపోయినను, శిష్యుఁడు మిక్కిలి లోభిగానుండినను, యిరువురకు మరియూద దక్కదు. వీరిని మిక్కిలి హీనులని తెలిసికొనుము వీరు గాఢమైన దురభిమానులు, గురువు శిష్యుని కన్నబిడ్డవలె జూడకపోయినచు, శిష్యుఁడుతన గురువునను తండ్రివలె భావించకపోయినను, వారిద్దరికి పొదుకుమరదు వారు నీచులు సుమా!

క॥ గురు గురబోధల చేతను

పరిపూర్ణబెఱిగి, యెఱుక వదలినయతనికొ

గురుఁడొగ నసలశక్యమె?

యెఱిగిన ననుద్భిబోధ నెఱిగెదరాయన్న! దా రెఱిగిన!
మఱుగుండదన్న॥ ది యిచ్చాపలరీతి మఱిపశాచముభాతి తిరుగుచునుండు
వెం! గలిమూర్తి - . . . గురు॥ యెఱిగెదరాయన్న! 246

తా. శిష్యా! గురువగ్గున పరిపూర్ణబోధవలన పరిపూర్ణము
తెలిసికొని యెఱుక వదలిన హత్కుని గుఱుకు తెలిసికొనినను
నామకు శక్యము కాదు అట్టిమహాస్యుని తెలిసికొనినను, నా బోధను
తెలిసికొనినను ద్రవ్యము కాదు. అట్లు తెలిసికొనినచో, నా కేరొంగిరి
దేహములు ప యుండవు. పరిపూర్ణబోధనెఱిగినవాడు పరిపూర్ణ

పిశాచములవలెను; పిచ్చివారినలెను, వ్రాపుచుండును. అట్టివారిని
గుర్తించుట కష్టము.

క॥ మలయాద్రినున్న చెంచుల

కిలచందనభూరుహములె యిందన మట, మి

క్కిలిగలుగఁ బట్టి, యటులె,

చులకనసుమి యిటగల్గు సూరిభూషణుఁగా బహుసూ
న్యఁడు! దూరసుఁడెపుడు. తెలియనివారికి తెలిసేసి కరిసము! తెలిపచే
జెలిసితె! తెలియఁజేసినబోధ॥ సూరిభూషణుఁడు॥ 247

తా. శిష్యా! మలయాపర్వతమున వాసముచేయుచెంచువారను
మంచిగందపు కట్టలనే ప్రొయ్యిలోని పుల్లలగా వాడుదురు. ఎందుచేత
ననఁగా అక్కడ మంచిగందపుచెట్లు విస్తారముగా నుండుటచే వాటి
యాదు గౌరవముండదు. అట్లే తనదగ్గరనున్న సద్గురువునందు చులకన
తనముండును. దూరముగానున్న గురువునందు మిక్కిలిగౌరవముండును.
యీసంగతి తెలివిచేత తెలియునట్లు తెలిసినను, తెలియనివారికి తెలి
యుట కష్టము —

క॥ దూరమున నుండి విన్నను,

జేరును సజ్జనుఁడు గురునిచెంతకు బోధ

గోరియు, దుష్టుఁడు గోరఁడు,

దూరస్థుఁడుగాక గురునితోఁ గూడియుండి యెట్లనియున్న
దూరాననుండి॥ కోరితుష్టెద తమ్మి! జేరి తేనియగ్రోలు! నాని
నెఱుంగవు! చేరికప్పులు తమ్మి॥ తోఁగూడియుండి॥ 248

తా. శిష్యా! తేనెయందలి యాశక్తితో తుష్టెదలు, యెంత
దూరముననున్న తామరలనద్దకైనను, నెల్చి తేనెనుగ్రోలును. కప్పులు
తామరల దగ్గరనేయుండి. తామరపూవునందలి తేనెను గోరిచాలవు
అట్లే. కవిపూర్ణబోధ మిది కాశక్తిగలవజ్జనుఁడు, యెంతదూరమున

నున్నచు, గురునివస్థకు వెళ్ళి బోధను తెలిసికొనుచు. దుర్జనుఁడు చెంత
నున్న సద్గురునితోగూడి యుండియుచు, గురుబోధ కోరజాలఁడు.

క॥ వాసిని దెలిసిన శిష్యుని,

యాశయమునకు దగినబోధ యతనికి. దెలియఁ

జేసిముద మందఁజేసెడి

దేశికుఁడే ముఖ్యుడనుచు దెలిసికోవోయి! కనియాతని
గలిసికోవోయి॥ చేసినదయతోనీ! యాసఁపూర్తిల్లు! వ్రాసినవేసుకో!
మాచెదు తరువాత॥ దెలిసికోవోయి॥ 249

తా. శిష్యా! మంచిచెడ్డలను తెలిసికొనినట్టి శిష్యుని యభి
ప్రాయమునకు దగినబోధను యతనికి తెలియజేసి సంతోషమొకఁ
జేసెడి గురుఁడే ముఖ్యుఁడని తెలిసికొనుము. అట్టిగురునివెదకి యా
శ్రమింపుము. అట్లుచేసినయెడల నీకోరిక నెఱవేరును ఈమాటనిజము
సుమా! కాదందువేని నేచెప్పునది వ్రాసియుంచుకొమ్ము. నామాట
యొక్కినో తరువాత జూడగలవు,

క॥ మంతనమున గురుబోధను

నెంతో వింతగుచునన్ని తొతేగద, యే

వింతలు గలరాదని, ధా

వంతము నొందటివాని బ్రతుకంతకంతే! చింతలులేని! గతి
ఁగానడలలేని! అంతకంతకు వాని! కతిచాదస్తమేగాని! సంతకూటము
యోగి! సుబోగించెడువాని॥ బ్రతుకంతకంతే! 250

తా. శిష్యా! “గురుబోధ యన నెంతో వింతగుచుననినన్ని
‘గురు యాగురుబోధ మొకతే’ గదా? దీనియందేవింతలును లేవు”
అని మనస్సునగదు విచారములొందువాని బ్రతుకు కృశించిపోవును.
వాడు విచారముగలుగని విధానమును తెలిసికొనలేడు. అంతకంతకు
వానికిచాదస్తము యెక్కువగును. భార్యపొత్తుమేలుగాలేదని వారకాం

తతో సాంగత్యముజేయు జారునివలె యీకుటిలుఁడును లోకభ్రమలకు మఱిగి చెడిపోవును—

క॥ తనగురు బోధను దాఁజది

విన విను జనవితతి మదికి వింతయు యీబో?

ధను నేం వ్రకున్న వ్యర్థము

జననం బనితోఁచి శరణు శరణనునట్లు ! పొటనెవారు
దరిజేరునట్లు॥ ఘృగమైవ యుక్తజేకొను వాఁడేశ్వరుఁడు ! అచుమాన
మేమియ ! గనరాదు వినవోయి॥ శరణనునట్లు॥ 251

తా. శిష్యా! తనకు గురువుచెప్పిన బోధను తానుచదువు నప్పుడు, వినెడిజన సమూహము మదికి యాశ్చర్యముదోఁచి “ఈబోధ ను వినకున్నచో మాపుట్టుకలు నిష్ప్రయోజనములు” అని చెప్పి శరణాగతులయి, “ఈబోధను తెలుపుము” అని కోరుచు దరిజేరు నట్లు మిక్కిలి చమత్కారముతో చదివి చెప్పెడివాఁడే శిష్యుఁడు సుమా! ఇందు సుశయమేమియులేదు. అతఁడే పరిపూర్ణమును తెలిసినవాఁడు.

క॥ తనభార్య కూపుకేలు

తనపుత్రులు, సద్గుణములు తనసంకరముల

ద. పెకటి చెట్టు మందును,

జనగ్రామపు నాథులనులు తనకు ముప్పనా! ముఖములూ

చె-తటివారికై॥ నలేచి నెవహా! ల్యకుఁజూచి మోగెనా! ధునిన

హనుమ చిక్కని భార్యగలిగుడి॥ తనకు ముప్పనా! 252

తా. శిష్యా! ఇందుఁడు తనకు మిగులసోదర్య గోష్ఠియందలి దేని భార్యయైయుండి నెప్పటికిన్ని, ఆమెశ్రోగారమునకు తృప్తిపడక అడవులందు నారచీరలు ధరించి, ఆకలములను తీసి బ్రతుకమందు గౌతముని భార్యయైన అహల్యను జూచి మోహించెను. అట్లు

మానవుడు, తన భార్యయొక్క కూపు రేఖా విలాస సాదర్యములను,
తనకుమాదుని సద్గుణములును, తన సంపదయును, తనదొడ్డిలోనున్న
చెట్టుమాదును, తన యూరియందున్న సాధుజనులును, ఈభూమియూ
ద తానెంత గొప్పవాడయినను మెచ్చుకొనఁడు.

క॥ జతనముగ దాచి చదువుము

రతనమ్మల హారమిదియు రసికులగల, మా
యతనము దీనికి నేబహు

యతనము గావించితెచ్చి యిచ్చితినేను! బోధకు బందో
ససారచూడు! రతనాలెల్లారాళ్ళు! రతనాలించని యంటే రతనాల్
పద్యా లే! రసికులెఱిగెదరవి, నీకిచ్చితినేన॥ 253

తా. శిష్యా! నేను బహుప్రయత్నముచేసి ఈరత్నాలహార
మునుతెచ్చి నీకిచ్చితిని దీనిని నీవు భద్రముగాదాచి చదువుకొనుము.
ఇది సామాన్య మైనది కాదు. రసికుల కంఠమున వ్రేలాడదగినది. ఈ
రత్నాలే పరిపూర్ణబోధకు బందోబస్తుగా నుండును రత్నాలేవని
యాచిగెదివేసి; రాగ్య రత్నములు కానుసూరి; ఉపద్యములే రత్న
ములు, వీనిని రసికులే శాసించుదురు శిష్యా! ఈకందార్థములేరత్న
ములు, అట్టి రత్నపరమూహాపై న యీగ్రంథమే రత్నహారము. ఈవిష
యమును గుర్తించు కొనుము.

క॥ తిననేర్చు చెప్ప నేర్చిన

మనుజులకే దీనిలోని మర్మము తెలియు
నిన జెప్ప నేరకుండెను

మనుజులు నీని ధాగోని మర్మమెఱిగెదరా! దీరదుండె!
సామర్థ్యముగలది నీవు కొబ్బరికాయ॥ తిననేర్చుగలవారు! తిన
చెచ్చు నాకేఱి! తినరా కొయ్యబ్బిన॥ మర్మమెఱిగెదరా॥ 254

తా. శిష్యా! తిరుట నేర్చుగల మనుష్యులకు కొబ్బరికాయ

నొరికినచో తినగలరు, కాని, తినుట తెలియని కోతికా కాయ
 లభించినను తినలేదు అట్లే వినుట చదువుటనేర్చుకొనిన మనుజులకే
 ఈగ్రంథమునందలి మర్మమును ధర్మమును తెలియును. కాని, వినుట
 చదువుట నేర్చుజాలని మనుజులు. ఈగ్రంథములోని మర్మమును,
 ధర్మమును తెలిసికొనలేదు.

క॥ తా నెంతె లెస్సచదివిన

దీసిని దెలియంగఁ గలఁడె డేశికనర్యుం

జూనిక సేవించనియెడ,

మానవులది యెట్టులన్న మఱివినవోయి! నామాటందు!
 మనసుంచవ్వోయి॥ వానకాలములోని వర్ష మొకబిందు వైని మింగు
 నునిల్వ! దదినిశ్చయమేకద॥ మఱివినవోయి॥ 255

తా. శిష్యా! వానాకాలములోని నీటిబిందువులలో నొకటి
 యైనను, ఆకాశమునందు నిలువదు. అట్లే; ఎంతచదువుతాను చదివి
 నను గురువయ్యని భక్తితో సేవింపనిచో; ఈగ్రంథమునందలిమర్మము
 మనస్సునకెక్కెను. బోధను తెలిసికొనఁగల ఇది నిశ్చయము నామా-
 టను నమ్ముము.

క॥ నన్నాశ్రయించి నానని

యన్నా, యాబోధనీకు నతుకటకొట్టె

యెన్నోయుక్తులు, చెప్పితి,

విన్నావా! దీనిని నీవు విడువకెప్పటికీ । నాచూర్చును । దాని
 కెప్పటికి॥ నన్ను నీవు నిన్నునే । గన్న పోట్టివో । నన్ను పరచివలె
 నిన్నునే విడలేను॥ విడువకెప్పటికి॥ 256

తా. శిష్యా! నాయనా! నీవునన్ను నాశ్రయించినానిని యా
 బోధనీమస్సు బాగుగా నాటుటకై యెన్నియో యుక్తులునీకు చెప్పి
 యున్నాను. నీవువిన్నావుగదా! దీనినినీవు యెప్పుడును విడువకుము.

నాయానతినెప్పుడును దాటకుము. బిడ్డా! నన్నుసీపును నీన్ను నేనుచు
చూచినవేళ యెట్టిదోగాని, నీవునన్నును నేనునిన్నును విడిచియుండ
లేము.

క॥ పతియైనను సతియైనను

సతినాహస పరులుగాక యాంతర్యమునన్,

రతివేళ లజ్జపడ, సం

తతికలుగదు చూడుమట్ల తగదులజ్జింప॥ గురుశిష్యుల కట్ల
తగదులజ్జింప॥ మతిని నీవిట్ల స॥ మృతిచేసి, యేయేసం॥ గతి నన్నమ
గుముబోధ॥ స్థితినికదృఢ పఱతు॥ దగదులజ్జింప॥ 257

తా. శిష్యా! భర్తయైన భార్యయైన సాహసపరులుగాకరతిన
మయమునం దుల్లాసపడక మనస్సు నందు సిగ్గుపడియున్న యెడల సం
తానము కలుగదు. అట్లే గురుశిష్యులుసిగ్గుపడి చెప్పవలసినది చెప్పక
అడుగవలసినది యడుగక యూరకున్నచో ఫలముకలుగదు. కావున
సిగ్గుపడరాదు. కనుక దీనిని నీమనసునందుంచుకొని లజ్జనువదలియే
యేసంగతులు నీకుకావలయునో; అపగుము. నీకువాటిని దృఢముగా
బోధింతును—

క॥ రతికొఱముఁ గాచెసతిపతి

కతిహితమతి సేవజేయు నటువలె, బోధ

స్థితినికఁ గుదురుటయు, స

మృతితోగురుసేవ సేయుమా! నీతిమంతా! అభిమానము!
హాసితమంతా॥ అతనికి దయరాగ । మరనిషమునబోధ । స్థితినికఁ
గుదిరించు । సిగ్గుపడిచికొలుపు॥ మానీతిమంతా॥ 258

తా. ఓబుద్ధిమంతుఁడవైన శిష్యా! రతిసుఖమునకై సతీమణిపతి
కతిహిత మతియై సేవజేయును. అట్లే; ఈబోధకుదురుటకై నీవు గురు
నకు పరిచగ్యలు చేయుము. దేహముమీదనీకు గల అభిమానము

నిన్ను ననలిపోవును. గురువకువయ కలిగెనేని నీకు అరనిమిషముగో
బోధయొక్క రహస్యము తెలియునట్లుచేయును. కావున నీవు లజ్జనున
దలి గురునకు పరిచర్యలొనరించుము.

క॥ సీమానసమున సంశయ

మేమాత్రము నిల్వబోకు మిఁకనాతోడే

నామాట నిశ్చయము, నే

నేమాత్రముదాఁచ లేదు నీతోడుసుమ్మియితకుమిక్కిలి

యిఁక లేదులెమ్మా॥ నామిఁద తలపుంచి ననుమలుపకిఁక నేను! నిమిఁద

దయయుంతు! నిజమిందుకేయొట్టు! నీతోడుసుమ్మి॥ 259

తా. శిష్యా! నాతోడుగా; నీమదిగల సంశయములనేమాత్రము
నుంచుకొనకుము. నీతోడుగా; నేనేమాత్రమును దాఁచ లేదు. నామా
టనిజముసుమ్మి; నేజెప్పినదానికి మిక్కిలిలేదుసుమా? నిన్ను నామిఁద
జ్ఞాపకముంచి నన్ను మఱువకుము. నేనునిమిఁద దయయుంచుచును.
ప్రమాణమునీతోడుసుమ్మి; ఇదియే మనయిరువురకు వాగ్దత్తము.

క॥ నాగురు బోధను నీచే

శాగుగవిని, నిఁదసేయు భ్రష్టులమాట

ల్లోఁ గొని విడిచెద విదిసి

కేగురుఁడీలాని బోధ నెఱిగించఁడోయి! యెఱుకఁలోసి!

కెఱిగించునోయి! ఆగురుబోధల! నన్నిటి నెఱిగుంజి! నాగురుబోధనే!
నియచుగ నీకిచ్చితే॥ నెఱిగించఁడోయి॥ 260

తా. శిష్యా! నాగురువు చెప్పినబోధను నీకు పూర్తిగా చెప్ప
యుంటిని. ఈబోధను నీవితెగులకు బోధించుచువు విని విదిగను భ్ర
ష్టుల మాటలనువివి దీనిని! వదలెదవు సుమ్మి! జాగ్రత్త, వదలినచో
నికెటవంటిబోధను మేగురువును బోధింపడు. ఒకవేళబోధించినచో
యెఱుక సంబంధమునే బోధించును. ఆబోధలన్నియు నేను తెలిసి

యుండినను, నాగురువు ప్రసాదమైన యీబోధను నీకు బాగుగా
యిచ్చితిని.

క॥ నిఃకముగ బీరపీచుల

చిక్కునుమీ విచ్చరాను భీ యీ యెఱుకన్

మక్కున నేబోధించిన

చక్కని బోధాన్నిచే సాధించుపోరా! విచ్చెను చింత
చాలించుకోరా॥ చొక్కమా నీబోధ! కెక్కడి కీడోను! దక్కినబోధల
దిక్కుచూడకు దీని॥ సాధించుపోరా॥ 261

తా. శిష్యా! నిజముగా యెఱుక బీరకాయపీచు చిక్కుల
వంటిది, అట్టి చిక్కును విడదీయుటకు యెఱుకని సాధ్యముకాదు.
నీకు ప్రేమతో నేబోధించిన బోధాన్నిచేత యెఱుకను సాధించుము
చిక్కులు విడచి చింతలను చాలించుకొనుము మంచిచైన యీబో
ధకు తెక్కినబోధలు సమానము కాజాలవు. వాటి చిక్కులను చూ
డకు దీనినే సాధింపుము.

క॥ అడవియుసింహయు జలసిధి

బొడిమిన అవణంబులను బొగడిన రీతిన్

బుడమిసి స్థలమందున

గడువేషక నీవునేను గలియుట వినరా! నీనాప్రేమ! గలిసె
గర్జనరా॥ విడపు నీవునన్ను! విడలేనునేనిన్ను! గడువేషక నీవునా!
క్కిడ గోక నిలచిల్ల॥ గలియుట వినరా॥ 262

తా. శిష్యా! అడవిలోనుండు యుసిరికాయకును సముద్రమున
నుండు యుప్పుకును సంబంధము కలిగినట్లు, నీకును నాకునుయిచ్చట
సంబంధము కలిగినది. మన గుద్దరిప్రేమలును ఒకటిగా గలసినవి,
నీవు నన్ను విడువజాలవు నేను నిన్నువిడువలేను. నీవు సంతోషముతో
యిక్కడనే నిలచుట వలస యిట్లుఅనునది—

యని డిట్లు మహానుభావు లతిచాతుర్యముఁ విశాసముగఁ
నతిచాతుర్యమున॥ ఘనమైన యీబోధఁ కరుణనిచ్చితిదీనిఁ॥ చ్చిన
దనుక నిదుర వచ్చిన దాఁకమఱువకు॥ మతిచాతుర్యమున॥ 265

తా. శిష్యా! నిన్ను శరణని మఱుఁగుఁజొచ్చిన వారల మన
సెట్టిదో తఱది చూచి వారి మనోభావంబులకుఁ దగినబోధ చెప్ప
వలయునని పెద్దలుచెప్పిరి. నేనును నీహృదయు నారసి మిగులనేర్పుతో
మిక్కిలి ప్రభావముగా గొప్పదైన యీబోధను దయతో చెప్పితిని.
కావున నీవు దీనిని మరణపర్యంతమును నిద్రయందు తప్ప మఱచి
యుండకుము.

క॥ చెప్పఁదగు గురుఁడు బోధను

జెప్పన పనిజేసెనేని శిష్యాగ్రణికిఁ

జెప్పఁదగు జెప్పినపని

తప్పని వాదించెనేని దయదలఁచి బోధఁ యిద్దరికుంటఁ
దగదట్టివేధఁ చెప్పియుండుగబోధఁ చెప్పెడి పనులన్నిఁ చెప్పఁగూడదు
వానిఁ తిప్పలు పెట్టక॥ దయఁదలఁచి బోధ॥ 266

తా శిష్యా! గురుఁడు తాను చెప్పినపనినిఁ జేయునట్టి శిష్య
రద్యున కీబోధఁ నెఱిఁగింపవలయును. తాను చెప్పినపని తప్పని వాదిం
చు శిష్యునకును దయఁదలఁచి బోధింపవచ్చును. యిద్దరికిని వాద
భేదములుండరాదు. ముందుగ గురుఁడు బోధదెలిపి తరువాత శిష్యుని
చేయరాని పనులనేకముచెప్పి తిప్పలు పెట్టరాదు.

క॥ ఇవి వినుమనినను సుజనులు

చెప్పియొగ్గెదరివియుస్పృష్టే జేసి కృతికిబల్

చవిఁ బుట్టిగతు రదెట్లెవ

శివుఁడు - హనిధనిఁ జక్కఁజేసెనలేదా॥ నీమదిశంక॥ బా

సెనలేదా॥ అవలో శ్రీరాము॥ లవగుణి నాహల్య॥ నెవరేమియకుండ॥

సవరి చి సుగణి॥ జేసెనలేదా॥

267

తా. శిష్యా! ఈశ్వరుడు దయతో, పంచమహాపాపుడగుచూ ద్రునిపవిత్రునిజేసెను. శ్రీరామచంద్రమూర్తి యితరులెవ్వరును తన్ను ప్రార్థించకయే, జాణితుగు అహల్యను సవరించి పరిశుద్ధురాలుగా జేసెను. అట్లే మంచివారు దీనియందు లోపములున్నను విరుచుని చెప్పిన జాగ్రత్తగా విందురు. ఈగ్రంథమునందలి విషయములను మెచ్చి తక్కినవారికి రుచికలుగునట్లు చెప్పుదురు.

విశేష:- చంద్రుడు గురువగు బృహస్పతిభార్యయైన తారతో సంభోగించుటచేత పంచమహాపాపుడయ్యెను. ఈశ్వరుడు వానిని పాపనిముక్తునిజేసిశిరమున ధరియించెను, అహల్యగౌతమమునీశ్వరుని భార్య. దేవేంద్రుడిమెతో మారురూపమునసంభోగించెను. గౌతమముని దివ్యదృష్టిచే తెలిసికొని దేవేంద్రునిశరీరమునిండి తూట్లు పగు నట్లును, అహల్య చట్రాయయగు నట్లును శపించెను. శ్రీమహావిష్ణువు రామావతారమెత్తి విశ్వామిత్రునివెంట తమ్ముడగు లక్ష్మణునితో మిథిలాపురమున కేగుచు తన పాదస్పర్శచేత బండరానిగా నున్న భామను పరిశుద్ధురాలునిగా జేసి నిరూపమానిచ్చెను.

క! గురుసూచనైన నరులను

మఱిమఱి వినమన్న జదువు మాపద్యములనొ

గురుసూచన యెఱుంగని నూ

నరులను నీనమచ్చు జదువ నగుభాటగదరా! అదియెట్లన్న నితనే వెల్పెదరా|| పురుషసంగతిలేని! పొలతి కొక్కొకశాస్త్ర|| వరసి మెచ్చునదాని! నతిప్రాధసతివలె, నగుభాటగదరా|| 266

తా. శిష్యా! ప్రాధాన్యమును కొక్కొకశాస్త్ర మిచ్చినవో మెచ్చుకొనును. పురుషసంగత్య మెట్టివో తెలియని శాలికకుమిచ్చినవో మెచ్చుకొనదు. అట్లే గురుపాదేశముకొందిన మానవులను వినడని బ్రతిమాలి యూపద్యములు చదువును. నారాసరింతురు. గురూ

పదేశము నెఱుంగని నరులను వినుడని బ్రతిమాలి యీపద్యములు
చదువకుము. చదివెదదేని వారు పరిహాసము చేయుదురు.

క॥ యెవరున్న నేమిభయమని

సవరింతురు దప్పులున్న సాధుఁబినినన్

సవరింతురు సుమ్మివి విని

యవినీతులునిందఁజేయ నయ్యేదేమోయి అందులో మన

వినిపించు! చాటేలమాటేల! నయ్యేదేమోయి! 269

తా॥ శిష్యా! సాధులు దీని నివిని “యెవరున్నను మనకేమి
భయమని” యిందలి తప్పులను సవరింతురు. నీతిలేనివారలిద్దానిని
నిందింతురు. వారినిందలవలన మనకగున దేమియునులేదు. అందువలన
మనకు పోవునదేమియునులేదు. సృష్టిస్థితిలయములులేని యీపరిపూర్ణ
బోధను అందరికి బహిరంగముగా వినిపించుము. దీనికై చాటుకూ
యిలెందుకు?

క॥ పుట్టింట బిడ్డబహుగా

దిట్టయి యుండినను నెవరు దిట్టరు, భువిలో

బుట్టింటి వారికోడలు

దిట్టయినను నత్తవారు దిట్టరునుమ్మా! చేతులకొద్దికొట్టరు
నుమ్మా॥ అట్టులేబహు! దిట్టయిన శిష్యుని దిట్టఁడు గురుమూర్తివట్టి
వారుచాలా! దిట్టేరునుమ్మా॥

తా. శిష్యా! ఈభూమిలో పుట్టింటిబిడ్డ యెంతమమ్మరాలిగా
చూడినను యెవ్వరును తిట్టరు. అట్టింటివారికోడలట్లుండెనేని నోటికి
పచ్చినట్లుబిట్టినారు. చేతికొలఁదికొట్టినారు అట్లే శిష్యుఁడు చెడ్డవాఁ
డయినచో గురువు తిట్టడు. అట్టివానిని యితరులుకొట్టుదురు. తిట్టదురు

క॥ అదముగ ఘనులుమెచ్చెన

రెందుకుమెచ్చెదరు దీని నితరజనంబుల్

చందురుఁ డుదయంబందిన,

సింధువు చెలరేగినట్లు చెలగునెచెరువుల్! కోనేళ్లు! బావులునూతు, లేరుల్॥ హందయానల పొందు! మగవారెనుతిచేతు॥ రెందుకుమతిజేతు! రిలమాడపురుషులు॥ చెలగునెచెరువుల్॥ 271

తా॥ శిష్యా! చంద్రోదయ మైనప్పుడు సముద్రమే పొంగుచు గాని, చెరువులు, కోనేళ్ళు, బావులు, యేరులు పొంగవు. సలీమణుల యొక్క రతిసౌఖ్యమును పురుషత్వముగల వారలే మెచ్చుదురుగాని; నపుంసకులు మెచ్చుకొనరు. అట్లే ఈపరిపూర్ణబోధ గ్రంథమును గొప్పవారలు మెచ్చుకొందురు గాని; సామాన్యులుమెచ్చుకొనరు.

క॥ కాకంబులు సంపూర్ణత

టాకస్థ జలంబులెట్టు ద్రావక తృషచే

గైకొనునొ కుంభజల మ

ట్టి కలియుగమందు దుష్టు లింపుమీఱగను । నిల్వదుబోధ! కంపు పాటినను॥ మీను దీనికెలంకె । మాకేలయిట్టి, చీ । కాకు, చొక్కడమైతె॥ గైకొందుమందురు॥ యింపుమీఱగను॥ 272

తా. శిష్యా! కాకులు సంపూర్ణమైన చెరువునీరు నెట్లుత్రాగినాక కుండయందలి నీరుత్రాగి దావామును దీర్చుకొనునో; అట్లే యీ కలియుగమందు దుష్టులు ఢిల్కొన్నమైన పరిపూర్ణ బోధను గైకొనక, బోధించువారలతో “మీరును యీబోధకుచు లంకె, మాకెందుకు యిట్టి చీ కాకుబోధ శేలికయైన దింకేదైన గైకొందుము” అని చెప్పుదురు. అట్టివిరక్తుల కిట్టిబోధ పట్టుపడదు.

క॥ కుత్సితి మతీయగు పురుషుని

జెచ్చెర వినుమానుచుఁ జదువ శిష్యులనలెదా

ముచ్చట పాటుగ వినడివి

కుచ్చుల కుళ్ళాయి కుక్క కూనకెందుకురా! పిడుదుకు,
దుగ్ధపాన! మొందుకురా॥ హెచ్చైన ముత్యాల! పచ్చలపతకము!
గుచ్చి పేరుగజేసి! తెచ్చివేసినఁ గోతి॥ కూనకెందుకురా॥ 273

తా. శిష్యా! కుక్కపిల్లకు కుచ్చులకుళ్ళాయి యెందుకు ?
రక్తమును పానముచేయు పిడుదు అనుజంతువునకు పాలుత్రాగించు
ఔందుకు! కోతిపిల్లకు మిగుల విలువగల ముత్యాలహారమును
గూర్చిన పచ్చల పతకము హారముగావేయుట యెందుకు? అనఁగా
ఇవన్నియును నిరర్థకములే. అట్లే, దీనిని వినమని చదివినచో మంచి
వారినలె కుత్సితాత్ముఁడు వినడు. వానికీబోధ నిరర్థకము.

క॥ అక్షయబోధస్థితిగల

లక్షణవేత్తలకు మెప్పులైనకృతులతో

గక్షకుఁ దప్పులు, కుమతి ప

రీక్షింపుచునుండు నెన్నో రీతులవినుమీ! తద్భావ । మీరీ
తిగ గనుమీ ॥ మక్షికమెప్పుడు । మాని కుగంధాదు! లీక్షింపు
వ్రణము,ప్ర! త్యక్షమేగదయెన్నో॥రీతులవినుమీ॥ 274

తా. శిష్యా! ఈగ సుగంధవస్తువులవిడనాడి దుర్గంధముగల
కురుపులను వెదకుచుండును. ఇరియదార్థమేగదా. అట్లే చెడ్డబుద్ధి
గలవాఁడు, లక్షణవేత్తలు మెచ్చుకొనగలిగిన పరిపూర్ణబోధ స్థితిగల
గ్రంథమునందలి మంచి విషయముల విడనాడి పట్టుదలకై తప్పులను
వెదకుచుండును.

క॥ రమ్మని పిలువనిదే, ప

ద్యమ్ములు చదువంగవచ్చి యపి నిందించు

సమ్మతిగాక కుమతివిని

యమ్మహినది యెట్లట్ల నిట్టలె వినుమీ! వానికీబుద్ధి!

నిట్టులెకనుమీ॥ బొమ్మలాటాడించు! బొమ్మతానొకటి, ఛీ ! పొమ్మని
హాస్య! మొనరించినను బోక॥ యట్టులె వినుమా॥ 275

తా. శిష్యా! బొమ్మలాటయందు నొక బొమ్మహాస్యము
చెప్పుచుండును. దానిని యింకొకబొమ్మ “ఛీ పొమ్మ” అని చెప్పి
నను పోక నాటక పాత్రను ఆటంకపఱచుచుండును. అట్లేపద్యములు
చదువునపుడు దుష్టుఁడు రమ్మని పిలువనిదేవచ్చి; పద్యములను నిందిం
చును. వాని నెవరేని పొమ్మనినను వెళ్ళక కడవఱకు నుండి తెప్పుటనే
వెదకుచుండును.

క॥ వటియించిన చన్నులుగల

కుటిలాలక నిందజేయు గుత్తపురవికణ

ఎటువలె తనతప్పెఱుగక

యటువలె గ్రంథమును మెచ్చఁ దతిదుర్జనుండు! లేనిదెతప్పు!
వెదకుచునుండు॥ ఇటువంటిబోధనే! నెఱుఁగుటెట్లనుకొక ! కటువాక్య
ములుపలికి! ఘనుఁ గాసిలజేయు॥ నతిదుర్జనుండు॥ 276

తా. శిష్యా! వటియించిన స్తనములు గల స్త్రీ తన తప్పెఱుఁ
గక గుత్తపు రవికను నిందించును. అట్లేబోధను గ్రహింపలేని బుద్ధిగల
వాఁడు తన అల్పజ్ఞతనెఱుఁగక యీగ్రంథమును నిందించుచు, లేనిదెప్పు
లను వెదకుచుండును. “ఇటువంటిబోధ నేనెట్లు నేర్చుకొందునో!” అని
యూహింపక ఉచ్చరింపరాని మాటలాడి గొప్పవారిని గట్టపెట్టుచు.

క॥ గురువర మీనాసందున

నెఱుకను తెరగలిగియుండు నిన్నాళ్ళుసుమీ!

కరుణారసేక్షణములం

దెరతీసితి నెఱుకమాట దీరెనిక్కడికి! చాలునుబోధ!
దూరదెక్కడికి॥ కరిపూర్ణముఁ లేని! యెఱుకచుజూపించి! యెఱుకలేకని
యఁటి! నెఱుకలేదాయెను॥ దీరెనిక్కడికి॥ 277

తా. [గురుఁడట్లు చెప్పఁగావిని శిష్యుఁ డిట్లనుచున్నాఁడు] “ఓ గురువర్యా! మీకును నాకును యిన్నాళ్లనుండియు యెఱుక అనే తెఱయొకటుండెడిది. మీకరుణాకటాక్షణ వీక్షణములచేత, ఆ తెఱను తీసితిరి. ఇక్కడితో యెఱుక నశించెను. ఈపరిపూర్ణబోధ నన్నువిడిచిపోదు. పరిపూర్ణమునందు లేని యెఱుకను జూపించి యెఱుక లేనే లేదని చెప్పితిరి. కావున యెఱుక పాటిపోయినది.

క॥ ధారుణిఁ గొంత జరించి, వి

చారించితిఁగాని యీవిచారము, నేనె

వ్వారలు నెప్పుఁగ వినలే

దారయ మీనోటవిన్నా నయ్యగురుమూర్తి । తరమా నతి! సేయ మీకీర్తి॥ సారసనేత్ర, పు! రారి, నీరజ, బృం । దారక ముఖులైన! నేరరు మిముఁడెలియ॥ నయ్యగురుమూర్తి॥ 278

తా. ఓగురూత్తమా! నేను యీభూమియుదు కొంతవరకు తిరిగి పెద్దలతో తత్త్వవిచారణజేసితిని. కాని ఈవిధముగా విచారణ జేసి యెవ్వరును చెప్పఁగ వినలేదు. మీనోటనే విడిచి. హర హర బ్రహ్మాండ్రాదులకైనను మిమ్ముస్తుతింప శక్యముకాదు. నాతరమా మిమ్ములస్తుతించుటకు.

క॥ ఘటమెదుటఁ బెట్టి మాపెన

యటువ లెబయలుండఁజూపి యతిమాయలచే

నఁగొచ్చుచున్న యెఱుకను

త్పటిహో విడిపించితిపుడు తీరెనాశంక! మదిబుట్టదు । నేరీతి సరిక॥ ఎటుదోచ కిలువెడలి యిటమిమ్ముజూచి, న! ప్పటినుండి నయచేసి! ప్పటిదాఁకబోధింప॥ నీ రెనాశంక॥ 279

తా. ఓగురువరా! కుండచు యెదుటఁబెట్టి చూచినట్లు పరిపూర్ణమునుఁ జ పి వివిధమాయలతో మెలఁగుచున్న యెఱుకను

క్షణములో విడిపించితిరి. నాసందియము తీతెరు. నామనస్సునందే
రీతిగానైకనింక శంకపుట్టను. ఈసంసారమునుండి దరిజేరుటకుమార్గము
దోచక యిల్లువిడిచి యిచ్చట మిమ్ములను జూచినప్పటినుండియు
యిప్పటివఱకును తామునయతో బోసించితిరి. నాకు గలిగిన శంక
లన్నియును పటాపంచలైపోయెను.

క॥ ఒరులును నేరకయుండే న,

దెఱిగింపునుదేమొ బయలు నేనొరులంచుకా

ఎఱుకెవ్వరు లేదనవలె

నెఱుకను నున్నదనియంటె ఇది లేదంచుకో! నేను నీవు
నీ! మదిని లేదచుకో॥ యెఱిగి యీ లేనెఱుక! యిట్లులేకుండిన! పరి
పూర్ణమును దాన్నే! పగిదిగుత్తెఱిగేము! ఇది లేదంచుకో॥ 280

తా. [శిష్యుడు చెప్పినపిదప గురువిట్లు చెప్పుచున్నాడు]
“శిష్యా! ఇతరులు నేను అని చెప్పనిదే పరిపూర్ణము ఇతరులు నేను
అని చెప్పునదే యెఱుక. అట్లచుటచేత యెఱుకలేదని తెలిసికొనుము
ఎఱుకయున్నదని యనినచో పరిపూర్ణము లేనిదగును. నేను నీవు
అనునది లేదని నీమనస్సున గ్రహింపుము. గ్రహించి లే నెఱుకను
లేకుండఁ జేసినచో పరిపూర్ణము యొక్క విధమును గుర్తెఱుగ.
వచ్చును.”

క॥ నాబుద్ధికి సరిపడ్డది

నీబుద్ధిగాని యెప్పు నేప్పులఁ గనినకా

చీ బుద్ధులు యాబుద్ధులు

నాబుద్ధికి మెప్పురావు నాతండ్రివినరా! సెబాసు ని! నేన్నే
తండ్రిగనెరా॥ ఈబుద్ధినిఁక మాన! కేబుద్ధి జూచకు! యేబుద్ధి జూచిన!
నీబుద్ధిచెడిపోవు॥ నాతండ్రివినరా॥ 281

తా. శిష్యా! నాబుద్ధికి సరిపడినది నీబుద్ధి మేనుమా, యెన్ని

విధముల యూహించినను చెడ్డవారి బుద్ధులు నాబుద్ధికి సరిపడవు. నాతండ్రి! ఆలకింపుము. సెబాస్! నిన్నే తండ్రిగనెను? ఈబుద్ధి నిక మానకుము. యితరబుద్ధులను పూనకుము. యితరబుద్ధులను పూని నచో; నీమంచిబుద్ధి చెడిపోవును.

క॥ కొట్టితిఁ దిట్టితి శ్రమలం

బెట్టితి నీమనసు చెవులఁ బెట్టకఁ పెడగా

బెట్టితి మొట్టితి వెడలం

గొట్టితి నీమనసుఁ దెలియఁ గోపములేక! సరితెలిసితి! యోషికపోక॥ పట్టుమిచ్చెదకుంక! పట్టేమి లేదాయె! పట్టుమిచ్చెదబోధ! గట్టివాఁడవురో॥ కోపములేక॥ 282

తా శిష్యా! నిన్ను నేను కొట్టితిని, తిట్టితిని. అనేకశ్రమలను బెట్టితిని, నీకోరికసరిగా వినక మెట్టితిని, వెళ్ళిపోమ్మనిచెప్పితిని, నీమనస్సు తెలియుటకే గుట్లచేసితిని. నీవు యోషికపోకుండ కోపము లేకుండ నాగుట్టు తెలిసికొంటివి. నాకేమియును పట్టులేదు. ఇదిగో గురుబోధ నిచ్చెదను పట్టుకొనుము. నీవు చాలానేర్పరివి.

క॥ “నీ వెంతకొట్టి తిట్టిన

నేవిడిచెడు వాడఁగాను నీచరణంబుల్

చావయిన బెండ్లియైనన్,

నేవిడువ” నటంటిగట్టి నిజభక్తుఁడౌరా! నేఁ గనుఁగొంటి! నీసమ్మతౌరా॥ కావున నీకిట్టి! ఘనమైనబోధకు॥ వేవేదయ చేసితి! వివిదివిడువకు॥ నిజభక్తుఁడౌరా॥ 283

తా. శిష్యా! నీవు “మీ వెంతకొట్టినను, తిట్టినను, నేవిడిచెడు వాడనుగాను, మీపదములే నాకుచావయినను బెండ్లియయినను గతియనినమ్ని యుంటిని” అనిపట్టుదలగా నీవు చెప్పినావుగదా! నీవునిజమైనభక్తుడవు నేను నీనిష్ఠలను గనుగొంటిని. కావున గొప్పదయన గురుబోధను నీకిచ్చితిని, నీవు దీనిని వదలకుము—

శిష్యా

క॥ నానోటిమాట వెంబడి

దానెప్పుడు సంచరించె దగునీచిత్తం

బేనదిగని యీబోధని

దానంబిచ్చితిదీని దాచుకోసుమ్మా॥ నిత్యమునీవు! చూచు
కోసుమ్మా॥ యేనరుడయన,నిన్నీబోధ నడిగిన! వానిమనసరయక
వానికిదెల్పేవు! దాచుకోసుమ్మా॥

284

తా. శిష్యా! నానోటిమాట వెంబడి, నీచిత్తమెప్పుడును సంచరించుచుండెను. అది నే కనుగొని యీబోధయను ధనముచునీకిచ్చితిని. నీవు దీనిని దాచుకొమ్ము. నిత్యమును చూచుకొమ్ము. నిన్నే మానవుడయిన యీబోధ నడిగినచో; వానిమనస్సును పరిశీలింపక నుపదేశము చేయకుము.

క॥ కన్నది విన్నది లేకయు

నున్నది పరిపూర్ణమనుచు నూహనెఱిగినకొ

గన్నది కన్నట్టేచను

నన్నరయగ నెవ్వరున్నా రామీదనడుగ । విన్నావా

యున్నా । వారెత్వరనఁగ॥ నిన్నుపోలికగానుకన్నులపండుగై । తిన్నగ
గలిగుండు! నిన్నను తెఱదీయ॥ నామీదనడుగ॥

285

తా. శిష్యా! చూచుటయు వినుటయు లేకుండునది పరిపూర్ణమని యూహతో తెలిసిన యెడల చూచునది చూచినట్టే పోవును. నన్నడుగుట కావల నెవ్వరున్నార? ఆలకించుము, ఉన్నవారెన్నరందువేని? నీవు నేను అని చెప్పుచున్నయెడల యెఱుక కన్నుల పండువుగ కనబడుచుండును, కాని; నీవు నేను అను తెఱచుతీసివేసినచో అన్నియుపోయి, పరిపూర్ణ మొక్కటియే యుండును.

క॥ లేనిజగమొక లేదని

మానుగనిది తెలిసినపుడు మర్మము లేకకా

గానబడు బట్టబయలై

మానుగ గలిగుండునెందు జూచిన నందు | అదముగాను
జూచినముందు|| అందు విదనరాక, యెందుఁజూచినబయలు| నందు
సంకులనిరిడి| పొందశక్యముగాక|| చూచిననందు|| 286

తా. శిష్యా! లేనటువంటి ప్రపంచమును, యెఱుక లేనవి
దృఢముగా నీమనస్సునకెప్పుడు తెలియునో; అప్పుడే పరిపూర్ణము
మగ్నములేకుండ నీకు కనబడును. ఎదుఁజూచిననుసందులేక అందందె
పొందుగా గలిగుండి అదముగా యీ పరిపూర్ణము కనుపించును.
దానిని పొందుటకు యెవ్వరికిని శక్యముగాక యుండును.

క॥ నమ్ము నిజమ్ముగ మనమున

ముమ్మాటికి యెఱుకజోలి గూర్కొనక, మదిన్

నమ్ముమచలమ్ము లెస్సగ

నిమ్మళముగ నిల్చిచూడ నీవు నిల్వలేవు! నమ్మకు మెఱుక!
యదినమ్మలేవు|| తమ్ములలోన! నిమ్ముగ వెలిగెడు! తుమ్మెద యని
నేను! నమ్మబల్కితిసుమ్ము|| నీవు నిల్వలేవు|| 287

తా. శిష్యా! నేను చెప్పిన మాటలు నీమనమ్మున ముమ్మాటిక
నమ్ముము. సమనస్సునందు యెఱుక జోలి తలపోయకము. పరిపూర్ణ
మును దృఢముగానమ్ముము. బాగుగా ఆలోచించినచో, నీవుయచు
యెఱుక నిలువదు. అట్టియెఱుకను నమ్మకుము. తామరపూవునందలి
వేణును త్రాగు తుమ్మెదవంటి దెకఱుచుని నేను నమ్మకముగా
చెప్పితిని సుమా! అట్టిదానిని వదలుము.

క॥ తెలవాఁకెను యింక నన్నము

కలయయ్యె జగంబులెల్ల గనుఁగొనుచుండక

కలమేలుకొన్న పిమ్మట

నిలువగ లేదయ్యె యెఱుక నిక్కమునుమ్ము! నమ్మి నాని

నీవికనమ్ము : యొక్కడమూచిన । పిక్కటిల్లుచుబయలు । మక్కువఁ
గలిగుండు! దిక్కులనాతట॥ నిక్కముసుమ్మి॥ 288

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమునే ప్రబోధ కాలమయ్యెను. జన్మము
తలగా, కనబడెను. ఎఱుకయనుకలనుండి మేలుకొని జగత్తును చూచు
చుండగా యోగుక నిలువక పారిపోయినది. ఇది నిజమునుమీ ! నీవు
నమ్మిన పరిపూర్ణమునే నమ్మియుండుము. దిక్కులన్నిటయందు
నెక్కడమూచిన నక్కడనే పిక్కటిల్లుచు పరిపూర్ణము ప్రకాశింపు
చుండును.

ర॥ ఖండా ఖండము నొందక

నిండిన పరిపూర్ణమెఱిగి నెరియొకను; దా

ఖండించి చిజ్జదండగబుల

దండిగఁ బరిపూర్ణమెఱుగ నుండేవారెవరూ! హండితము
గను! నిండువారెవరూ॥ ఎండలోపలనున్న! గండిచీకటిచాటు! మొండి
దేహములేక! నుండునట్లనెచూచు! ముందువారెవరూ॥ 289

తా. శిష్యా! ఖండము, అఖండము నొందక యెల్లచోటులనిం
డియుండు పరిపూర్ణమును తెలిసికొని, చిద్రూపముగాను జడస్వరూప
ముగాను యుండెడి యొకను ఖండింపుము. ఎఱుకపోయిన పిమ్మట
పరిపూర్ణము నెఱుగువారులేరు. దానిలో నుండెడి వారలులేరు. ఎండ
యందు చీకటికనబడక దాగియున్నట్లు పరిపూర్ణమునందు యొక
యొక్కసంబంధ మైన సరీరాదులు కనబడక దాగిపోవును—

క॥ ఇదిమర్కమనుచు నొలుగక

విదితజ్ఞులమనుచు ననెడు వేత్తలమాటల

మదిలోనిల్పకు, మంత్రము

మదిలో మఱిచుండఁగోకు మాబోధరీతి॥ నిశ్చలముగా నిలు
వ్రవిభ్యాతి॥ ఇదియది యసయొక! యెప్పుడుగలిగి । తె దప్పకుమీ
బోధ! దైవమనెడుజ్ఞప్తి॥ మాబోధరీతి॥ 290

తా. శిష్యా! నేచెప్పిన దంతయును రహస్యమని యెఱుగక
“మేము వేదాంత వేత్తలము” అని చెప్పుచు వచ్చెడిశాస్త్రవేత్తల
మాటలువిని మనస్సున వారీబోధలను నిలుపకుము. నేను చెప్పిన మం
త్రమును యెన్నటికిని మఱువకుము. నేబోధించినది నీకు ప్రఖ్యాతిని
సంపాదించును. ఇదియది యను జ్ఞప్తి నీకెప్పుడు కలిగినను, యీబోధ
దైవమువంటిదను జ్ఞానమును మాత్రము మఱువకుము.

క॥ కలవంటిది యెఱుకను, తన

కలలోపలనయిన గాని గానఁగఁ బోక

గలమేలుకొనిన పిమ్మటఁ

గలయని జూడకుమునీవు కాంక్షలులేక' అన్నడు నీవా!
కాంక్షలు బోక॥ కాంక్షా కాంక్షలరెంటి కలనైనదలఁచక । కాంక్షలు
గలయెఱుక । కాలిపోయిన వెనుక॥ కాంక్షలులేక॥ 291

తా. శిష్యా! స్వప్నప్రాయమైన యెఱుకను స్వప్నము నందైన
నుస్మరింపవలదు. ఎఱుకయనెడి స్వప్నమునుండి మేల్కొన్న పిమ్మట
సెవ్వెట్టికోరికలులేని వాడవైదానిని స్వప్నమని యెఱుఁగుతలంపకుము
ఎన్నడును నీవాకోరికల నూహింపకుము కోరికలు గల్గిన యెఱుక
నశించిన పిదప నీవు కలయందైనను కోరికలుగాని, కోరికలు లేకుండుట
గాన, తలఁచకుము.

క॥ లేనివి యైజగ మెఱుకలు

మానసమున సత్యమట్ల మసలకతోచున్

లేనివి లేవని చూచినఁ

దానన్నది లేకబయలు తానేయ్యెయ్యుడు । తెలివితోఁ
జెలివి తెలివి లేకుండు॥ అలసినఁ బెలసిన । కలసిన మెలసిన । వలసిన
యదివెల్లి । వీరిసినరీతిని॥ నయైదాయుడు॥ 292

తా. శిష్యా! లేనివియైన జగమెఱుకలు కెందును మనస్సు

నందు ఉన్నవానివలెను సంచరించుచు కనబడుచు, లేనివియైన యీ
రెంటిని లేవనిచూచినచో “తాచు” అను అహంకారముపోయి సం
పూర్ణము ప్రకాశించు చుండుచు అన్నిటిని తెలియపరచున దైన
తెలివియుగు యెఱుక లేకపోవుచు, అలసినను, తెలిసినను, కలసినను,
వలసినను, మెలగినను ప్రకాశవంతమై వెల్లి వెరిసినరీతి పరిపూర్ణము
తటను నిండియుండును—

క॥ గూఢుల కుదురుచు లక్ష్యము

బాటలచేఁజెడుచు గుఱియు మర్మమెఱిగినన్

మాటలులేకయె బయలీ

మాటకునోచాటులేక మఱియుండునన్నా! చూపులచేత
చూడరాదన్నా॥ రేపుమాపుచు లేకు! పోపుదాపుచు లేకు! ఆపద
సంపద! యశశము లేనిది॥ మఱియుండునన్నా॥ 293

తా, శిష్యా! లక్ష్యమనే యెఱుక మాటలచేతనే కుదురును.
అట్లు మాటలచేత కుడిసయెఱుక మాటలచేతనే చెడును. మర్మమె
ఱిగినచో మాటలులేకుండగనే పరిపూర్ణము గోమాటల చాటునను
లేక విలసిల్లుచుండును. పరిపూర్ణముచు చూపుతో చూచుటలు వీలు
లేదు దానికి, ఎప్పుడు, సగటునాత్రీలేకు. దూరము దగ్గర శాంతవ్య
ములులేవు. ఆపదలు, సంపదలులేవు.

క॥ తరమా పరిపూర్ణము గన

గురుకృప లేనట్టినకులు గురుతు లిషటకై

పరమార్థ మెఱుగశక్యమె

గురుకృపచే దెలిసినేని గురుతుండడమ్యా! మఱుగెఱిగిన!
మఱినిల్వదమ్యా! మఱుగు దెలిసినమీఁద, మఱియెఱుక తాగోపు
మఱుగుచేతనే బహు! మాయు బెట్టుచు! గురుతుండడమ్యా॥ 294

తా. శిష్యా! గురుకటాక్షములేని నరులు పరిపూర్ణమును

గాంచుటకు తరమగునా? గురుతు లిడు వారికి పరమార్థ మెఱుంగ
శక్యమగునా? గురుకృపచే తెలిసికొన్న వారికి గురుతుండదు. రహస్య
మును గ్రహించినచో నేదియునుండదు. రహస్యమును తెలిసికొన్న
పిదప యెఱుక పారిపోవును. ఎఱుక నరులను మఱుగుచేతనే పెక్కు
మాయలు పెట్టును—

క॥ ద్వయదోష రహిత మగుచును

ద్వయదోషము పొందబోక దయశూన్యఁడవై

ద్వయ మద్వయములు గాకను

ద్వయ మద్వయమనెడి యెఱుక దగులకతాను! మిగులుట
లేక! వగవును మాను! పగలు రాత్రులుగాక సమగ్రార్థమైబయలు!
వెలుగక మలుగక! తొలుగక నలుగక॥ దగులుకతాను॥ 295

తా. శిష్యా! రెండువిధములగు దోషములులేక, రెండు దోష
ములను పొందక, శరీరాత్మలు లేక ద్వయ మద్వయమగు యెఱుక
తోడి సాంగత్యమును లేక, తానను అహంభావములేక, యుండుట
నలన దుఃఖము చేరకుండును. పరిపూర్ణము వెలుగక మలుగక, తొలు
గక, నలుగక, యుండును—

క॥ కూడి గురుశిష్యులిద్దరు

వేషకతోబయలునున్న విధమెఱిగెఱుకకొ

వీడిరిది లేనిదనుమా

చాటునయిక యేమిదోచ దదియేమోకానీ! వింటిరె
మీర! లిదియండులోనీ॥ చూడుమీ యెఱుకను! వేడితి విడుమఁచు!
ఈడు జోడునులేని! యేక మైలసిల్లు! నదియేమోకానీ॥ 296

తా. శిష్యా! గురువును శిష్యుఁడును లిరువురునుకూడి సంతో
షముగా కరిపూర్ణమందున్న యెఱుకను విడిచిపెట్టిరి. కావున లేని
దనుము, మఱుగున నీయెఱుక యేమియు దోచకున్నది. ఇది బాగుగా

యోచి పును. ఎఱుకను విమమనుని నే కోరుచుంటిని. ఈమ జోడు
లేక నేకమై ప్రకాశించు దానిని పరిపూర్ణమని తెలిసికొనుము.

క॥ ఎఱుక నెఱుంగని యెఱుక

గురుఁడను శిష్యుఁడు వారి గొడవలు యెఱుకమీ
రెఱుంగరు, యెఱుక నెఱుంగరు,

ఎఱిగిన నన్నియును మీరే! నేను నుశ్చక్కి! యుశ్చక్కి
దా! నెప్పుడుశ్చక్కి॥ మఱియుగ మాటాడ! మాటలేనాయెను! పరిలేని
బయలైతే సరిపోయె! టు మీఁద॥ నేను నుశ్చక్కి॥ 297

తా. శిష్యా! ఎఱుకను యెఱుంగని పరిపూర్ణమందు గురుశి
ష్యుల సంవాదములు కానరావు యెఱుకను జూడజాలరు. ఎఱుకను
తెలిసికొన్నచో “మీరు నేను” అనుచది లేకుండపోవును. లేచియెప్పు
డును లేకపోవును. సరియైన పరిపూర్ణమును తెలిసికొన్నచో నాత
యు హుశ్చక్కినుమీ! దీనిపైనిక మాటాడుటకు మాటయేలేదు

క॥ అల భద్రాచల మనినఁ బ

యలుగను గురైఱుగవలయు నెఱుకయె, విష్ణుం
డిలదోచి గురుని కృపచే

నిలువక విశ్లేషిపోవ నిశ్చయమిదెరా! కృష్ణదాసు! నిశ్చయ
మిదెరా॥ ఇలలోన నెవరైన! యీకందార్థముల లో! పలి గూడార్థ
ముతెలియ! భ్రమను జెందరువారు॥ నిశ్చయమిదెరా॥ 298

తా. శిష్యా! భద్రాచల మనినయెడల పరిపూర్ణమని తెలిసి
కొనుము. ఎఱుకను శ్రీవిష్ణుమూర్తిగా నెంచుము. గురునికృపచే
విష్ణువు నెఱిపోయినచో; పరిపూర్ణముండును. ఇదియే గ్రంథకర్త
యగు శ్రీకృష్ణదాసు నిశ్చయము. యీభూమిలో యెన్నైనను యీ
కందార్థములందలి గూడార్థములను తెలిసికొన్న వారెవ్వరును యేలా
టి భ్రమను చెందరు. ఇదినిజము.

క॥ భాగవతుల నారాయణ

యోగికి జానకి యనేటి యువతీమణికి

బాగుగ పుత్రుఁడనై, భూ

భాగమునఁ గృష్ణుఁడనుచు ప్రభవించినాను! అనంతకి
ప్రభుఁడనై నాను॥ నాగురుకృపచేత! నయమైన యీబోధ ! నేగంటి
కన్నంత! నీకు దెల్పుటకిట్లు॥ ప్రభవించినాను॥ 299

తా. శిష్యా! భాగవతుల నారాయణయోగికిని, జానకమ్మ
యను పతివ్రతకును కుమారుఁడనై జన్మించితిని. నాపేరు కృష్ణదాసు,
అనంతమ్మయను యువతీమణి నాభార్య, నేనునాగురుకృపచేత గొప్ప
వయిన యీబోధ నెఱిగితిని. నేనెఱిగినంతవఱకు నీకుఁదెలిపితిని.

క॥ దేశాటనంబుఁజేసితి

వ్రాసితి గ్రంథములుకొన్ని వరగురుశిష్యుల్

చేసెడు చర్చలు విడిచి

దేశాటన మోక్షోద్యమేక్ష రూఢిగవినుమి! నీవిట్టి యీ రూ
ఢితగనుమి॥ దేశకుదయబుట్ట జేసితి! శుశ్రూషోప॥ దేశముగనియుప
దేశమిచ్చితి మిచ్చి॥ రూఢిగవినుమి॥ 300

తా. శిష్యా! నేను దేశాటనము చేసితిని. కొన్నిగ్రంథములు
వ్రాసితిని. గురుశిష్యుల సావాదములు విడిచి మోక్షము మొద
లగు వాటిపై గల కోరికలను వదలితిని. నీవును నావిధముగానే
చేయు. నీవు చేయవలసిన శుశ్రూషులను మాచి మిచ్చిగురుకృప నీపై
కలుగఁజేసి ఉపదేశ మిచ్చితిని. (ఇతగురుశిష్యవాదము విర
మించిరి.)

క॥ ఏపురుషుఁడు గురువర్యుని

శ్రీపాదముబట్ట లేడో చెలువుగ నాతం

డీపుస్తకమును జూచిన

నేపట్టు నిలువకేగు నిదినిజమయ్యా! నరులార మీ! మది
జెలియరయ్యా॥ ముదమున నిలువెడలి! మోక్షోసలీశుఁడై । సదయుఁ
డౌ సద్గురుని సమూహముననేగు॥ నిదినిజమయ్యా॥ 301

తా. ఓమానవులారా! ఏపురుషుఁడు శ్రీగురువర్యుని పాద
పద్మములు పూజింపలేడో, ఆతఁడీ గ్రంథమును చదివెనేని నిలువక
పాటిపోవును. ఇదినిజమునుమీ! దీనిని మనసునందుంచుకొని, సం
క్షేపముతో యిల్లువిడిచి మోక్షకాంతకు ప్రభువైన దయావంతుఁ
డగు సద్గురువర్యుని సముఖమునకు వెళ్ళి మర్కములను తెలిసికొని
కందు.

క॥ సుమతీ కందార్థంబులు

సాసారాంశమును గ్రహించిన వారె

న్నను మీ మోక్షమునొందుదు

గివెనుకను సహసుఖంబు లందుదు రిలనూ! అష్టైశ్వర్యా
నందులైతగని నొక పుగ కనక ! పుత్రసేతులుగల్గి । సందేహ
ముడిగి, నిశ్చల ముందుదురిలనూ॥ 302

తా. ఆర్యులారా! సుమతీ కందార్థముల విని, యీ
సారాంశమును, గ్రహించిన వారెవరును మోక్షమునందుదురు.
ఈభూమియందు చాలకాలమధికముకల శుత్రసౌత్రాది సాపదలును
అష్టైశ్వర్యములును గల్గి సుఖముగ నుండుదురు. సందేహములుదీరి
నిశ్చలచిత్తులై సహసుఖంబుల యుండుదురు.

గ ద్య.

ఇది శ్రీమదచల గురువర్యుఁడు శివరామ దీక్షితుని శిష్యుడైన,
అప్పయ మంత్రికి శిష్యుఁడును పరశురామ వంశోద్భవ సీతారామ
స్వాముల కత్యంత ప్రియశిష్యుఁడును, సుజన విధేయుండును
పరిపూర్ణుండును భాగవతుల నారాయణయోగి జాన
కమ్మకు పుత్రుండును నైన భాగవతుల కృష్ణ
దాసాఖ్యునిచే రచియింపబడిన ఎఱుక

అబద్ధమనియు, పరిపూర్ణమే నిజ
మనియు దెల్పెడు శుద్ధచిర్గుణ
తత్త్వకందార్థములు సర్వమ,
సంపూర్ణము.

సాంధ్ర తాత్పర్యము
సమాప్తము,
ఓం తత్సత్ బ్రహ్మర్పణమస్తు.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

సంగీతవిద్యాబోధిని

గ్రంథకర్త:—యర్రాశెట్టి జగన్నాథముగారు.

సర్వవిద్యాపారంగతుడవగుటకు లభిలసించు నోమంగలీ! నీకొక్క
ప్రతి, సంగీతవిద్యాగురువగు నో వైష్ణవశిఖామణీ! నీకొక్కప్రతిచాల
ఆనందవీచికల నూగులాడించు నో మృదంగసోదరా! నీకొ
ప్రతియే. నీచేతిలోనే గోతులుశ్రవ్య పేక్షకులకు మైమరపుగలిగిం
నోఫిడేలాగ్రిజా! నీవుకూడ మొదటినారి ననుసరించుటయే!

ఆనందసాగరమును తెప్పించి మధించి మనస్సులలో కెక్కించుడు.

“సంగీతమని సాహిత్యం సరస్వతీ కుచద్వయం” అను ప్రా
నాశ్లోక్తి ప్రకారము సంగీతము సాహిత్యముచునవి రెండును భార్య
సోమ్యములనియు, అందుసంగీతమే ప్రధానస్థానము వహించుటకు
విద్యమనియు పైనుదహరింపబడిన ప్రాచీనాశ్లోక్తికి యర్థము
చిట్లు శాస్త్రములకన్న మున్నయగు నీశాస్త్రమును బాలబాలికల
కుఁబయోగార్హము. మంగళ్యకు తాళములు, స్వరములు, జంటస్వరముల
లయములనున్న నా తాళమున్న విద్వాంసులకుగూడ నుపయోగించి
లాగున సంగీతానాదముగలవారికి లయలో లీనమొందువారికి శ్రీవైష్ణవ
భక్తాగ్రేసరాలగు పండిత కందుకూరచే చిదానందుని దలచువారికి కూ
రాగములు దీపమునాదీ తెలువలు సర్వశాస్త్రజ్ఞులవరకు తెలిసేలాగు
సులభశైలితో నూర్చుకొనినట్లు అందరికి అర్థమగులాగున క్రొత్త
వరుస పాఠ్యముట్లుతో నూర్చుకొనినట్లు హాగ్ గొల్పు నూతనాలాప
పరిమితములగు రాగములను నూర్చుకొనినట్లు మరచిపోవుటకు వీనులే
చిదానందునిచేయు నర్చించుటకు నూర్చుకొనినట్లు పాడినంతనే వా
భారము తరుగకుండచుండి నీరసము దక్కుడనుడు శృతులు కీ
నలతో నలరాగు మన్నది. ప్రతీకృతి సర్వము జెప్పుచున్నది.

200 పేజీలు ప్రింట్ చేసిన పేజీలు.

వెలుగు 1—0—

కొంపల్లి వీర వెంకయ్య, శ్రీకృష్ణ నగరం, మద్రాసు, పాఠశాల

